

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1135

ԱԿՐԱՐԱՆ

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԼԵՂՈՒԻ

Ի ՊԵՏՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՆԿՏԱՅԻՆ

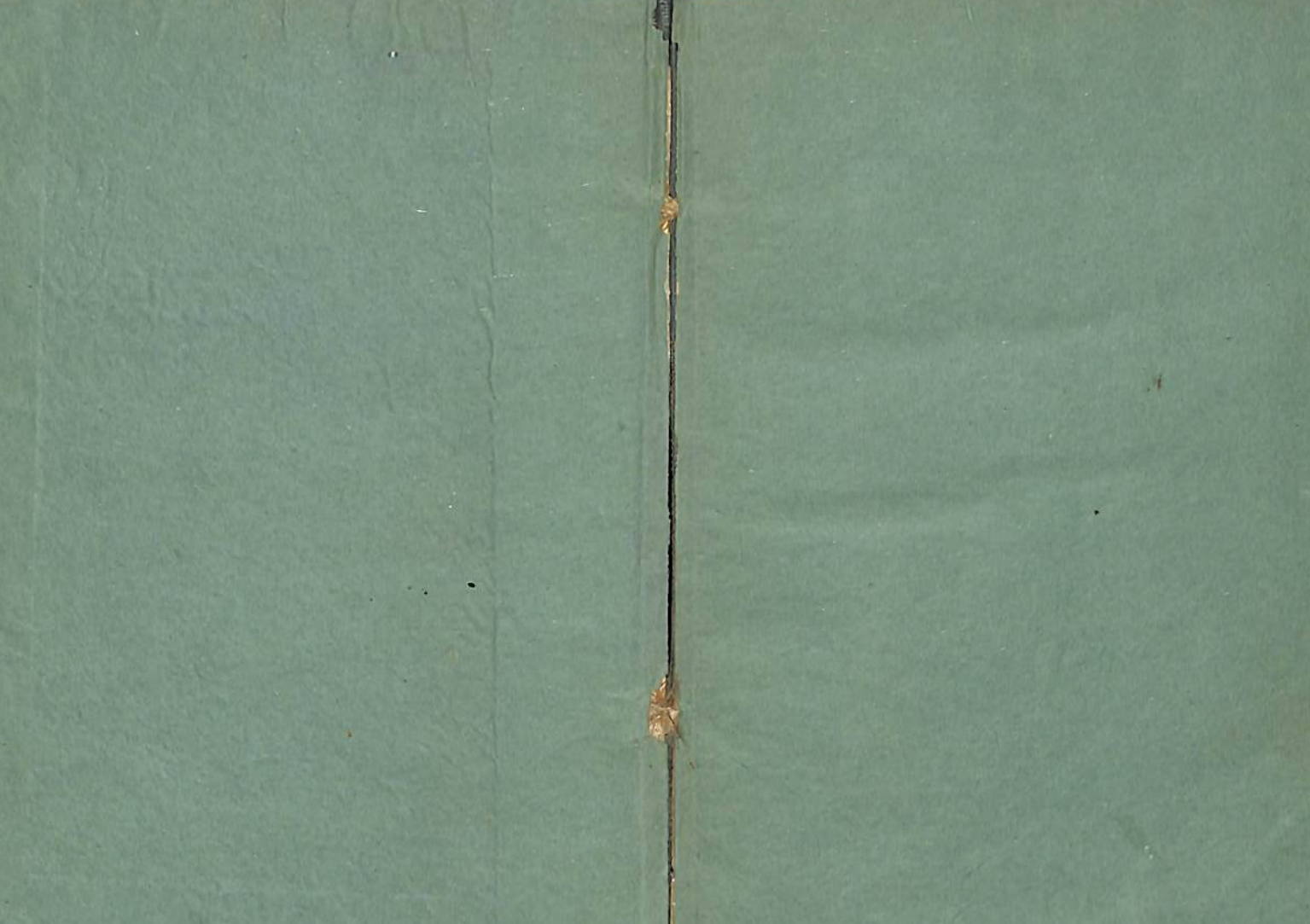
Կ. ՊՈԼՅԱ

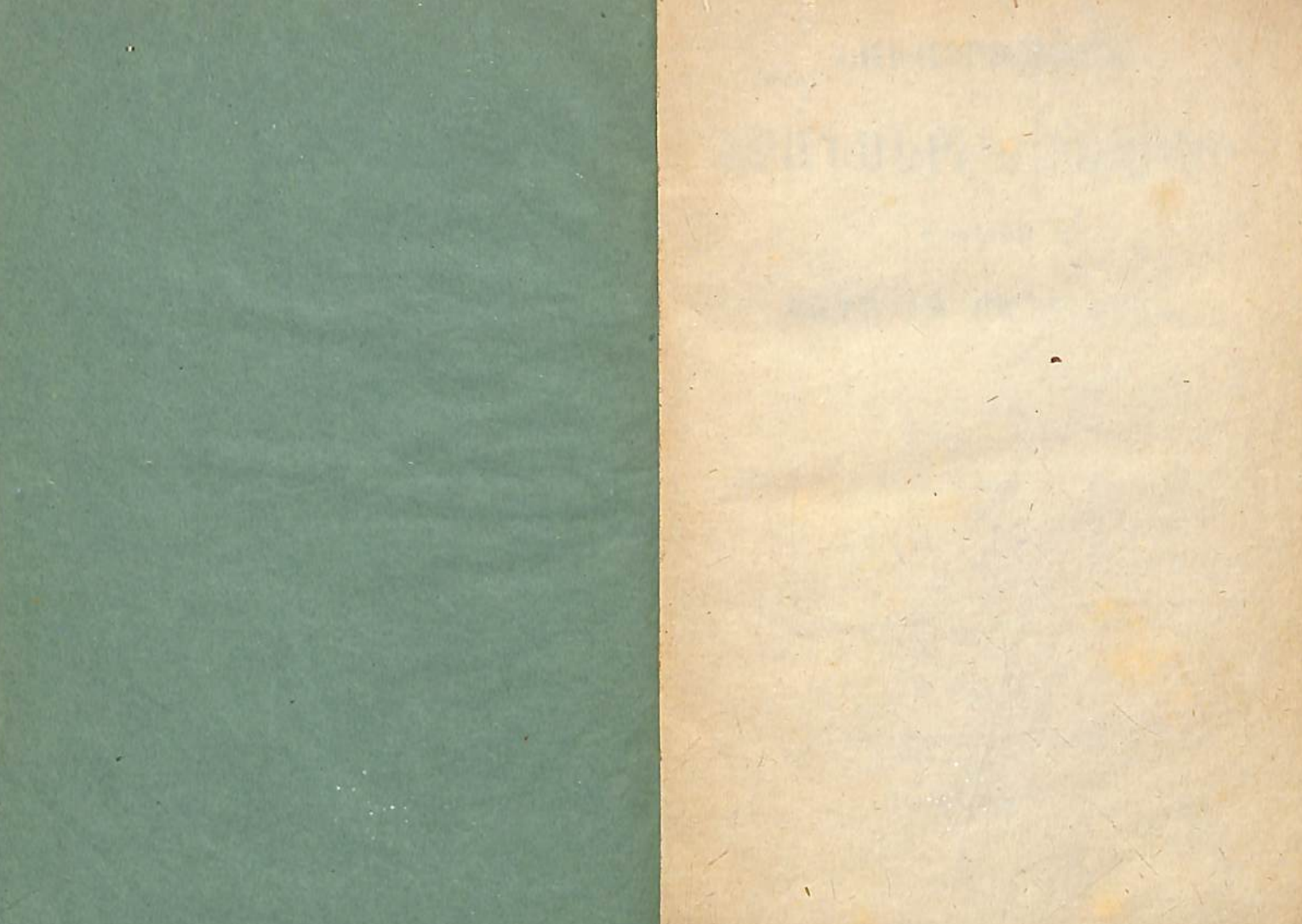
ԻՐԱՎԱԲԵՐՆԵՆ ԱՐՄԱՆԵՆ

—
1873

44-8

9-23

58 60

44-8

G-23my

ՆԱԽԱԿԻՐՈՒԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Ի ՊԵՏՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՆԿՏԻՈՅՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵՆՆ

1873

12002

10339

ՄԱՐԱԳՐԱԿ

ԿՈՆԶԵՐՎԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱ

ԱՅՏՈՐ

ՄԱՐԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱ

1856
47

ԱՅՏՈՐ

ՄԱՐԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱԿԱՆ ՄԱՐԿԱ

Ա. Զ. Դ.

Առաջակայ ՆԱԽԱԿՐԹԱԲԱՆԸ տասը տարի յառաջ պատրաստած էինք, եւ բազմաթիւ աշակերտաց վրայ փորձով տեսած էինք գործնական օգուտը: Բառ մը անգամ չզիտցող տղայք՝ այս միջոցով կարճ ժամանակի մէջ կրցին բարձմանել ու խօսիլ չափաւորապէս, առանց Բերականուրեան տաղտկութիւններն զգալու:

Այս փոքրիկ դասագրքին մէջ աշակերտն ունի իւր բառարանն ու քերականութիւնը, ընտանի ու կարեւոր խօսակցութիւններ, կարճ պատմութիւններ, ու լեզուի կրթութիւններ: Որով երեսուն եւ մի դասերը աւարտելէն ետքը՝ ուսած կլինի Ֆրանսերենի հիմունքը ու երկու հազար հինգարիւրէն աւելի բառ: Այնուհետեւ դիւրին կլինի ընդարձակ քերականութեան ուսումն ու մատենագրաց ընթերցումը:

Դասատուներէն կը խնդրենք որ մինչեւ աշակերտը լիով սերտած կամ անսխալ բարձմանած չլինին իրենց դասը՝ չանցնին հետեւեայ դասին, երէ կիսափաթին տարիւնաւոր ընել թէ իրենց եւ թէ աշակերտաց աշխատութիւնն ու ժամանակը: Կարող են մէկ դասը այլեայլ դասերու բաժնել, ըստ հասակի եւ ըմբռնման աշակերտաց: Կարելորն եւ հականը՝ դասերուն թիւը՝ կամ շուտով ամսուան մը մէջ աւարտելը չէ, այլ անսխալ սերտողութիւն եւ լիովն հասկացողութիւն. յայդով է միայն ճշմարիտ յառաջադիմութիւն:

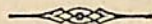
Երէ այս փոքրիկ ՆԱԽԱԿՐԹԱԲԱՆԸ մեր յուսացած արդիւնքն յառաջ ըլլէ եւ հասարակաց ընդունելութեանն արժանանայ, պիտի քաջակերուինք ի տոյս ընծայել մեր ընդարձակ ՖՐԱՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ, յորում սոյնօրինակ օճով կ'ուսանողոյի Ֆրանսերէն լեզուն իւր ամբողջութեամբը:

Խ. ԵՊ. Ն.-Պ.

Ն Ա Խ Ա Կ Ր Թ Ա Ր Ա Ն

Յ Ր Ա Ն Ս Ե Ր Է Ն

Լ Ե Զ Ո Ւ Ի

Մ Ա Ս Ն Ա Ռ Ա Զ Ի Ն

PREMIÈRE PARTIE

Դ Ս Ս Ա Ռ Ա Զ Ի Ն — PREMIÈRE LEÇON

PHRASES — Ա Ս Ս Յ Ո Ւ Ս Ծ Ր

Ներսիսյան Աստուածնեքը աշակերտը մէկ-
կիկ մէկիկ պէտք է կարդայ, օրինակէ և
սերտէ :

1

Prenez votre livre et venez lire.

2

Prenez une chaise et asseyez-vous auprès
de moi.

Ouvrez le livre et lisez bien distinctement.

4

Ne vous dépêchez pas, prononcez bien; vous allez trop vite.

5

Recommencez; vous lisez mal; ce n'est pas cela.

6

Dites encore une fois, répétez le même mot et faites attention.

7

Quelle est cette lettre? ce n'est pas un D; regardez bien.

8

Comment font A. I? Non, vous vous trompez, ce n'est pas cela.

9

Epelez ce mot. Savez-vous à présent ce que je vous ai donné à apprendre?

Tournez la page; lisez cette ligne.—C'est ici, en haut. Non, c'est là en bas.

VOCABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

Հետևեալ բառերը լաւ սերտելու է, և Ֆրանսերենէ Հայերէն, ու Հայերենէ Ֆրանսերէն դարձնել բերանացի և գրաւոր:

1. Prenez առէք. — votre ձեր. — le livre արհիւն, գիրքը. — et ու. — venir գալ. — venez եկէք. — lire կարդալ.

2. Un ար. մէկ. իգահիւն une. — la chaise էջաթոռ. — s'asseoir նստիլ. — asseyez-vous նըստեցէք — auprès քով, մօտ. — de moi իմին.

3. Ouvrir բանալ. — ouvrez բացէք. — lisez կարդացէք. — bien լաւ. — distinctement որոշ.

4. Ne vous dépêchez pas մի աճապարէք, (աճէք մ'ընէք). — prononcer հնչել. — pronouncez հնչեցէք, արտասանեցէք. — vous դուք. — allez կերթայք, գացէք. — trop շատ. — vite շուտ.

5. Recommencez նորէն սկսէք. — mal գէշ. — ce n'est pas այս չէ. — cela այս,

6. Dites ըսէք. — encore դեռ. — fois անգամ.
— répétez կրկնեցէք. — le même նոյն. — mot
ուր. բառ. — faites ըրէք. — attention է՛ք. ուշա-
դրուութիւն.

7. Quelle է՛ք. ի՞նչ. — est է. — cette է՛ք. այս.
— lettre է՛ք. տառ. — regardez նայեցէք.

8. Comment ? ի՞նչպէս. — font կ'ընեն. — non
ոչ. — vous vous trompez կը սխալիք.

9. Epelez հեղեցէք. — savez-vous ? 'գիտէ՞ք.
— à présent հիմա. — ce que ինչ որ. — je vous ai
donné ձեզի տուի. — à apprendre սովորու.

10. Tournez դարձուցէք. — la page է՛ք. էջ,
երես. — lisez կարդացէք. — ligne է՛ք. տող.
— c'est ici հոս է. — en haut վերը. — c'est là հոն
է. — en bas վարը.

TRADUCTION—ՅԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այս թարգմանութիւնը պէտք է աշա-
կերտը դարձնէ Ֆրանսերէնի, յետոյ Ֆրան-
սերէնէ թարգմանէ Հայերէնի : Մինչև որ
անսխալ չկարենայ թարգմանել՝ պէտք չէ
անցնի հետևեալ Դասը :

1. Ձեր գիրքն առէք ու եկէք որ կար-
դաք.

2. Աթոռ մը առէք ու քովս նստեցէք.

3. Գիրքը բացէք և որոշ որոշ կարդա-
ցէք.

4. Մի ածապարէք, լաւ արտասանեցէք,
շատ շուտ կերթաք.

5. Նորէն սկսէք. դէշ կը կարդաք կոր.
անանկ չէ.

6. Անգամ մ'ալ ըսէք. նոյն բառը կըրկ-
նեցէք, եւ ուշադրութիւն ըրէք.

7. Այս տառն ինչ է. D մը չէ. լաւ
նայեցէք.

8. Ինչպէս կընեն A. I. Ո՛չ, կը սխա-
լիք, այնպէս չէ.

9. Այս բառն հեղեցէք. գիտէ՞ք այժմիկ
ինչ որ ձեզի տուի որ սովորիք.

10. Էջը դարձուցէք. սա տողը կարդա-
ցէք. — հոս է, վերը. — Ո՛չ, հոն է,
վարը :

ՂԱՍ Բ. — DEUXIÈME LEÇON

PHRASES—ԱՍՍՅՈՒԱԾՔ.

1

Ne déchirez pas votre livre; ce n'est pas bien.

2

Apprenez. Pourquoi n'apprenez-vous pas? Vous ne faites que des sottises.

3

Regardez dans votre livre; vous ne saurez pas votre leçon.

4

Où est votre livre? Montrez-moi votre livre. Apprenez jusqu'ici.

5

Que vous ai-je donné à apprendre? Montrez-le moi.

6

Jusqu'ou avez-vous appris? Ou en êtes-vous resté?

7

Repassez votre leçon, et quand vous le saurez, vous viendrez me la dire.

8

Vous apprendrez jusqu'ici pour demain; me comprenez-vous?

9

C'est assez pour aujourd'hui; vous pouvez finir.

10

Serrez votre livre et allez jouer; la leçon est finie.

VOCABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

- 1. Ne déchirez pas *մի պատուէք*. — votre *ձեր*.
- 2. Pourquoi? *ինչո՞ւ*. — n'apprenez-vous pas, *չէք սերտեր*. — vous ne faites que *ուրիշ բան* *չէք ըներ բայց եթէ*. — sottise *է՛*. *անմտութիւն*.
- 3. Dans *մէջ*. — vous ne saurez pas *պիտի չգիտնաք*. — leçon *է՛*. *դաս*.
- 4. Où est? *ո՞ւր է*. — montrez-moi *ցուցէք ինձ*. — jusque *մինչեւ, ինչուան*. — ici *հրս*.

5. Que vous ai-je donné ? *ձեզի ի՞նչ տուի.*
— à apprendre *սերտելու.* — montrez-le moi *ցուցէք ինձ զայն.*

6. Avez-vous appris ? *սորվեցա՞ք.* où en êtes-vous resté ? *ո՞ր մնացիք.*

7. Repassez *նորէն անցէք.* — quand *երբոր.*
— le *ար.* la *ի՛ք.* *այն, զայն.* — vous viendrez *պիտի գաք.* — me la dire *ինձի զայն ըսել :*

8. Vous apprendrez *պիտի սովորիք.* — pour demain *վաղուան համար* — me comprenez-vous ? *ըսածս կը հասկընա՞ք, կ'իմանա՞ք.*

9. C'est assez *բաւական է.* — pour aujourd'hui *այսօրուան համար.* — vous pouvez *կրնա՞ք.* — finir *լմնցնել, աւարտել.*

10. Serrez *դոցեցէք.* — allez *գնացէք.* — jouer *խաղալ.* — finie *ի՛ք.* *լմնցած.*

TRADUCTION—ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Գրքերնիդ մի պատուէք. աղէկ բան չէ.

2. Սերտեցէք, ինչո՞ւ չէք սերտել. դուք անմտութիւններ միայն կ'ընէք.

3. Գրքերնուդ մէջ նայեցէք, դասերնիդ պիտի չգիտնաք :

4. Գրքերնիդ ո՞ր է. ցուցէք ինձ գրքերնիդ : Մինչև հոս սովրեցէք :

5. Ձեզի ի՞նչ տուի որ սերտէք. ցուցէք տեսնեմ.

6. Մինչև ո՞ր էք սերտել : Ո՞ր էք մնացել :

7. Դասերնուդ վրայէն անցէք, և երբ գիտնաք՝ եկէք որ ինձի ըսէք.

8. Մինչև հոս պիտի սերտէք վաղուան համար. հասկըցա՞ք.

9. Այսօրուան համար կը բաւէ. կրնաք աւարտել.

10. Գրքերնիդ դոցեցէք ու գնացէք խաղալու. դասը լմնցաւ :

— Copiez ce mot ; ne vous débécitez pas ; formez bien vos lettres et ne vous touchez pas.

7.U.U 9.—TROISIEME LEÇON

PHRASES—U.U.U.301.U.0.F

1

Apportez votre ardoise et prenez votre touche. Où est votre ardoise? Où est votre touche?

2

Essayez votre ardoise et prenez votre touche. —Votre ardoise est sale; elle n'est pas propre; essayez-la avec votre éponge. Où est l'éponge?

3

Taillez votre touche. Votre touche n'est pas taillée. N'appuyez pas tant avec votre touche.

4

Copiez ce mot; ne vous dépêchez pas; formez bien vos lettres et ne vous trompez pas.

5

Vous avez fait une faute; essayez ce mot; recommencez; récrivez le même mot; récrivez-le bien.

6

Lisez ce mot; comment l'avez-vous écrit? Il y a une faute; il manque un S; il y a un R de trop.

7

Vous formez mal vos lettres; on ne peut pas lire ce que vous écrivez. Donnez-vous de la peine.

8

Avez-vous fini? Montrez-moi ce que vous avez écrit. Allez corriger cette faute.

9

Rapportez-moi votre ardoise; copiez jusqu'ici; vous avez laissé passer un mot; allez l'écrire.

10

C'est bien; il n'y a pas de fautes; vous pouvez finir; allez ranger votre ardoise.

VOCABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

1. Apportez բերէք. — ardoise էէ. թղթաքար.
— touche էէ. քարգրիչ.

2. Essuyez սրբեցէք. — sale աղտոտ. — elle
էէ. անհիւս. — n'est pas չէ. — propre մաքուր.
— avec հետ. — éponge էէ. սպունգ (էնկէր).

3. Taillez կտրեցէք. — taillée էէ. կտրուած.
— n'appuyez pas մի կոխէք, մի կըսթնիք.
— tant այնչափ, այնքան.

4. Copiez օրինակեցէք. — formez ձեւացուցէք.
— vos lettres ձեր գրերը, տառերը.

5. Vous avez fait ըրիք, ըրած էք. — faute
էէ. սխալ. — recommencez նորէն սկսէք. — recri-
vez նորէն գրեցէք.

6. L'avez-vous écrit? գրեցի՞ք դայն. — il y a
կայ. — il manque կը սրակսի. — de trop աւելորդ.

7. Vous formez mal գէշ կարելի, չէն կրնար. — donner
տալ. — la peine էէ. աշխատութիւն. — donnez-
vous de la peine. աշխատեցէք, ջանք ըրէք.

8. Corriger սրբագրել.

9. Rapportez-moi բերէք ինձ. — vous avez
laissé թողած էք, — passer անցնիլ. — laisser
passer փախցնել, սարդեցնել.

10. C'est bien լաւ է. — il n'y a pas de faute
սխալ չկայ. — vous pouvez կարող էք, կրնաք.
— ranger կարգի դնել, վերցընել.

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Բերէք ձեր թղթաքարն ու առէք
ձեր քարգրիչը : Ո՞ւր է ձեր թղթաքարը :
Քարգրիչնիդ ո՞ւր է :

2. Սրբեցէք թղթաքարնիդ ու առէք
քարգրիչնիդ : — Ձեր թղթաքարն աղտոտ է,
մաքուր չէ. սրբեցէք ձեր սպունգը : Ո՞ւր
է սպունգը :

3. Կտրեցէք ձեր քարգրիչը. քարգրիչ-
նիդ կտրուած չէ : Ձեր քարգրիչովը այն-
քան մի կոխէք :

4. Այս բառն օրինակեցէք. մի շտա-
պիք. գրեցնիդ լաւ ձեւացուցէք ու մի
սխալիք :

5. Սխալ մը ըրած էք, ջնջեցէք այս
բառը. նորէն սկսէք, մի և նոյն բառը նո-
րէն գրեցէք. լաւ մը նորագրեցէք :

6. Կարդացէք սա բառը. Բնչպէս գրած էք զայն : Սխալ մը կայ . S մը կը պակսի . R մը աւելորդ է :

7. Ձեր տառերը գէշ կը ձևէք . ձեր գրածը չկրնար կարդացուիլ : Աշխատեցէք :

8. Աւարտեցիք . ցուցէք ինծի ինչ որ գրեցիք : Գնացէք այս սխալը սրբագրեցէք :

9. Բերէք ինձ ձեր թղթաքարը . օրինակեցէք մինչև հոս . բառ մը փախցուցեր էք . գնացէք գրեցէք զայն :

10. Լաւ է . սխալ չկայ . կրնաք լինցընել . գնացէք ձեր թղթաքարը տեղը գնելու :

ՌԱՍ Ռ. — QUATRIÈME LEÇON

PHRASES—ՍՍՍՅՈՒՍԻՔ

1
— Apportez du papier, une plume et de l'encre, et copiez votre leçon.

2

Où est votre cahier (քայիէ). Donnez-moi une règle et un crayon (քրէյեօն), je vais régler votre cahier.

3

Le crayon est cassé ; donnez-moi un cainif ; je taillerai (թայեըրէ) le crayon.

4

Votre plume est-elle bonne? Voulez-vous que je la retaille?

5

Vous faites vos lettres trop grandes, faites-les plus petites ; tenez mieux votre plume.

6

Tenez-vous droit ; ne baissez pas tant la tête ; tenez votre cahier droit.

7

Votre cahier est de travers ; arrangez votre cahier ; mettez du sable sur votre écriture.

Où est le sablier? Apportez l'encrier. Versez de l'encre dans l'encrier. L'encre est noire. L'encre est blanche.

Cousez votre cahier. Vous placez vos lettres trop près les unes des autres; il faut les éloigner.

Vous avez sali vos doigts (տոււ) avec de l'encre; allez les laver et revenez plus vite. Ecrivez jusqu'ici, et ce sera assez.

VOCABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

- 1. Du papier թուղթ.—une էջ.—plume էջ. գրիչ.—de l'encre էջ. թանաք.
- 2. Cahier ար. տետրակ (տէճիւր). —règle էջ. դժոց (ճէրիւր). —crayon ար. սեւ գրիչ (էրէրէրէր) —je vais régler պիտի դժեմ.
- 3. Cassé կտորած.—canif ար. զմելի (տէրէր). Tailler կտրել. je taillerai պիտի կտրեմ.

4. Bonne էջ. աղէկ. բարի. արհաւիր bon.—vouloir ուզել. voulez-vous? կ'ուզէ՞ք.—retailer նորէն կտրել.—que je la retaille, որ նորէն կտրեմ.

5. Faire ընել.—vous faites կ'ընէք կոր.—grand ար. grande էջ. մեծ, խոշոր.—petit ար. petite էջ. պզտիկ, փոքր.—tenir բռնել. tenez բռնեցէք.—mieux աւելի լաւ, լաւագոյն.

6. Se tenir ինքզինքը բռնել.—droit շիտակ.—baisser ցած ջընել, ծռել. ne baissez pas մի ծռէք.—tête էջ. գլուխ.

7. De travers ծռու (էրէր). —arrangez շտակեցէք.—du sable աւաղ, փոշի (էշ). —sur վրայ.—écriture էջ. գրուածք.

8. Sablier ար. փոշնոց.—l'encrier ար. թանաքոց, կաղամար.—verser թափել. noir ար. noire էջ. սեւ.—blanc ար. blanche էջ. ճերմակ.

9. Coudre կարել. cousez կարեցէք.—placer դնել.—près մօտ.—autre ուրիշ. les unes des autres մէկմէկու.—il faut պէտք է.—éloigner հեռացընել.

10. Salir աղտոտել.—vous avez sali աղտոտեցիք.—doigt ար. մատ. vos doigts ձեր մատերը, մատուրնիդ.—laver լուալ.—revenir նորէն գալ, դառնալ.—revenez գարձէք.—plus աւելի.

1856

—ce sera assez պիտի բաւական ըլլայ այդ սյդչափը պիտի բաւէ :

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Բերէք թուղթ , գրիչ մը ու թանաք ,
և օրինակեցէք ձեր դասը :

2. Ո՞ւր է ձեր տետրակը : Տուէք ինձ
դժոց մը ու սևագրիչ մը . տետրակնիդ պիտի
դժեմ :

3. Սևագրիչը կտորած է . ինձի զմեղի մը
տուէք , սևագրիչը պիտի կտրեմ :

4. Գրիչնիդ աղէկ է . կ'ուզէք որ զայն
նորէն կտրեմ :

5. Ձեր տառերը շատ խոշոր կ'ընէք կոր ,
աւելի պզտիկ ըրէք . աւելի լաւ բռնեցէք
ձեր գրիչը :

6. Ինքզինքնիդ շիտակ բռնեցէք . գլու խն
այնքան մի կախէք . տետրակնիդ շիտակ
բռնեցէք :

7. Տետրակնիդ ծուռ է . տետրակնիդ
շտկեցէք . փոշի դրէք ձեր գրուածքին վրայ :

8. Փոշնոցն ո՞ւր է : Թանաքոցը բերէք ,
Թանաքոցին մէջ թանաք լեցուցէք : Թա-
նաքը սև է : Թանաքը ձերմակ է :

9. Տետրակնիդ կարեցէք : Ձեր տառերը
իրարու շատ մօտ կը դնէք կոր , պէտք է
զանոնք հեռացնել :

10. Մասերնիդ թանաքով աղտոտած է .
դնացէք զանոնք լուարու և աւելի շուտ
դարձէք : Գրեցէք մինչև հոս , ու այդքանը
բաւական է :

ԴԱՍ Ե. — CINQUIÈME LEÇON

PHRASES—ԱՍՍՅՈՒԱԾԲ

Montrez-moi ce que vous avez écrit ;
c'est bien ; c'est mal ; ce n'est pas droit ;
c'est de travers ; c'est plein de fautes.

2

Vous vous êtes dépêché ; ce n'est pas
bien ; il faut écrire doucement. Allez, re-
commencez, et ne vous dépêchez pas.

3

Je ne peux pas lire ce que vous avez écrit ; vos lettres sont mal formées ; quelle est cette lettre ? Il faut mieux la faire.

4

Combien avez-vous écrit de pages ? Vous avez oublié ce mot ; allez l'écrire, et rap- portez-moi votre cahier.

5

Si vous avez oublié comment il faut é- crire ce mot, vous pouvez regarder dans le livre. Pourquoi n'écrivez-vous pas ? Fermez le livre.

6

Avez-vous fini ? Allez plus vite ; je ne peux pas vous attendre ; n'écrivez pas si doucement. Combien avez-vous écrit de lignes ?

7

Voilà votre plume ; essayez-la, et vous me direz si elle est bonne. — Hé bien ! votre plume est-elle bonne ?

8

Votre papier n'est pas bon ; le papier boit ; apportez de meilleur papier ; du pa- pier blanc et non pas du papier gris.

9

Quand vous aurez écrit jusque là, vous pourrez vous arrêter et m'apporter votre cahier.

10

C'est assez maintenant ; serrez votre cahier, essuyez votre plume et emportez le crayon, la règle, le sablier et l'encrier.

VOGABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

1. Plein լեցուն.—plein de fautes սխալով լի.
2. Doux անուշ.—doucement կամայ, ծանր, հանդարտաբար, անուշով թեամբ.
5. Pouvoir կարենալ.—je peux կրնամ, je ne peux pas չեմ կրնար, չեմ կարող.
4. Combien ? քանի՞, որչափ.—oublier մոռ- նալ. oublié մոռցած.—rapporter նորէն բերել.

5. Comment? Ի՞նչպէս.— regarder նայիլ.— fermer գոցել, փակել:

6. Attendre սպասել.— ligne էջ. տող.

7. Voilà ահա.— essayer փորձել.— hé bien! է՛յ նայինք. օն.

8. Boire լսմել, ծծել.— le papier boit թուղթը կը պտղի կոր.— meilleur լաւագոյն.— gris մթա-գոյն, գորշ.

9. Quand vous aurez երբոր ունենաք. quand vous aurez écrit երբոր գրէք.— s'arrêter կենալ, դադրիլ.— vous pourrez vous arrêter պիտի կարենաք դադրիլ.

10. Maintenant հիմա, այժմ.— serrer գոցել.— emporter տանիլ, վերցունել.

TRADUCTION—ԹԱՐԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Յուցէք ինձ ինչ որ գրած ունիք. լաւ է, գէշ է. շիտակ չէ, ծուռ է, սխալներով լի է:

2. Սճապարհեր էք. լաւ չէ. պէտք է ծանր ծանր գրել: Գնացէք, նորէն սկսէք, ու մի շտապէք:

3. Գրածնիդ չեմ կրնար կարդալ. ձեր տառերը գէշ ձևաւորած են. այս գիրը թնչ է: Պէտք է աւելի լաւ ընել:

4. Քանի՞ երես բան գրեցիք: Այս բառը մոռցեր էք, գնացէք զայն գրելու, և նորէն բերէք ինձ տետրակնիդ:

5. Եթէ մոռցած էք ի՞նչպէս պէտք է գրել այս բառը, կրնաք նայիլ գրքին մէջ: Ինչո՞ւ չէք գրեր: Գոցեցէք գիրքը:

6. Լրմնցուցիք: Աւելի շուտ ըրէք (Ձրանք. գնացէք). չեմ կրնար ձեզի սպասել. այսպէս ծանր մի գրէք: Քանի՞ տող բան գրեցիք:

7. Ահա ձեր գրիչը. փորձեցէք զայն, ու ինձի պիտի ըսէք թէ աղէկ է մի: Մն, նայինք ձեր գրիչն աղէկ է:

8. Ձեր թուղթը լաւ չէ. թուղթը կը պտղի կոր. լաւագոյն թուղթ բերէք. ճերմակ թուղթ ըլլայ և ոչ թէ գորշ թուղթ:

9. Երբոր գրէք մինչև հոս, կրնաք դադրիլ ու ինձի բերել ձեր տետրակը:

10. Բաւական է հիմա. գոցեցէք ձեր

տեալը , սրբեցէք գրիչնիդ , ու վերուցէք
սևագրիչը , գծոցը , փոշնոցն ու թանաքոցը :

ԴՍՍ Զ . SIXIÈME LEÇON

PHRASES—ԱՍՍՅՈՒԱԾՔ

1

Réveillez-vous ; il est temps de vous lever ; il est déjà six heures.

2

Habillez-vous ; mettez vos bas et vos souliers. Mettez votre robe. Où est votre habit ?

3

Où est votre mouchoir ? Lavez-vous ; lavez vos mains ; lavez votre visage ; essuyez vos yeux, votre nez et votre bouche.

4

Peignez-vous ; arrangez vos cheveux ; nettoyez vos dents.

5

Où est le peigne ? Où est la brosse ? Apportez de l'eau ; prenez de l'eau ; demandez un essuie-mains.

6

Etes-vous prêt ? Priez Dieu ; mettez vous à genoux ; priez avec attention.

7

Vous avez oublié de vous peigner. Pourquoi avez-vous mis de la pommade ? Où est le pot de pommade ? Laissez-le.

8

Prenez du savon. Où est le savon que je vous avais donné ? Lavez votre visage avec du savon ; prenez l'essuie-mains.

9

Allez dire bonjour à votre père et à votre mère ; baisiez-leur la main et revenez ici.

10

Maintenant allez en classe ; il est temps de commencer à apprendre ; prenez vos livres et vos cahiers.

VOCABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

1. Réveillez-vous *արթնցէք*. se réveiller *արթըննալ*. —Il est temps *Ժամանակն է*. —se lever *ելլել (անկողնէն) յառնել*. —déjà, *արդէն*. —six heures *վեց ժամ*.

2. S'habiller *հագուիլ*. habillez-vous *հագուեցէք*. —mettez *դրէք*. mettre *դնել*. —bas *արգուլլայ (չրապ)*. —souliers *ար. յ. կօշիկներ*. —robe *էք*. *հանդերձ, շրջազգեստ (ֆէմլան)*. —habit *ար. զգեստ, թիկնոց (սէրէ)*.

3. Mouchoir *ար. թաշկինակ (մանրէլ)*. —lavez-vous *լուացուեցէք*. —les mains *էք. յ. ձեռքեր*. —visage *ար. երես, դէմք*. —les yeux *ար. յ. աչքեր*. —le nez *ար. թիթ*. —la bouche *էք բերան*.

4. Se peigner *սանտրուիլ*. —arranger *յարդարել, շտկել*. —les cheveux *ար. յ. մազեր*. —nettoyer *մաքրել*. —les dents *ար. ակռաներ*.

5. Le peigne *ար. սանտր*. —la brosse *էք խողանակ*. —l'eau *էք ջուր*. —demander *խնդրել, ուզել*. —l'essuie-mains *ար. երեսորբիչ (իւնիւր)*.

6. Prêt *պատրաստ (հարաւր)*. —prier *աղօթել, աղօթք ընել*. —Dieu *ար. Աստուած*. —les ge-

noux *ար. յ. ծունկ*. —mettez-vous à genoux *ծունկի եկէք, չորեցէք*.

7. Mettre de la pommade *օծանելիք քսել*. —le pot *աման*. —laissez-le *թող զայն, վար թող*.

8. Le savon *ար. օճառ (սապոն)*. —sans *առանց*.

9. Bonjour *ար. բարիլոյս*. —le père *ար. հայր*. —la mère *էք մայր*. —baiser *համբուրել, պագնել*. —leur *անոնց, իրենց*. —revenir *դառնալ, նորէն գալ*. —ici *հոս*.

10. Maintenant *հիմա*. —en classe *ի դասարան*. —commencer *սկսիլ*. —apprendre *ուսանիլ*.

TRADUCTION—ԹԱՐԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Արթընցէք, ձեր ելլելուն ժամանակն է. արդէն ժամը վեցն է.

2. Հագուեցէք, ձեր գուլպաներն ու կօշիկները հագէք, շրջազգեստնիդ անցուցէք: Ո՞ւր է ձեր թիկնոցը:

3. Ո՞ւր է թաշկինակնիդ: Լուացուեցէք. ձեռուրնիդ լուացէք, աչուրնիդ, ձեր քիթն ու բերանը սրբեցէք:

4. Մանտրուեցէք. մազերնիդ շտկեցէք, ախռանիդ մաքրեցէք:

5. Մանարը ո՛ր է. խողանակը ո՛ր է, Ջուր բերէք. ջուր առէք, երեսարբիչ մը խնդրեցէք:

6. Պատրաստ էք: Աղօթեցէք Աստուծոյ. ծունկ չոքեցէք. ուշադրութեամբ աղօթեցէք:

7. Մոռցեր էք սանտրուելու: Ինչո՞ւ օծանելիք քսեր էք: Ո՞ր է օծանելեաց ամանը. թողէք:

8. Օճառ առէք: Օճառն ո՛ր է: Առանց օճառի լուացուեր էք: Երեսնիդ օճառով լուացէք, երեսարբիչն առէք:

9. Դնացէք բարիլոյս ըսելու ձեր հօրն ու ձեր մօրը. անոնց ձեռքն համբուրեցէք, ու նորէն հօս եկէք:

10. Հիմա դասարան դնացէք, Ժամանակն է սովրիլ սկսելու. առէք ձեր դըրքերն ու ձեր տետրակները:

ՊՍՍ Է. — SEPTIÈME LEÇON

PHRASES—ԱՍՍՅՈՒԱԾԳ

1

Venez prendre le thé. Voulez-vous une tasse de thé avec de la crème ou sans crème?

2

Remuez votre thé avec la cuillère; le sucre n'est pas fondu. Ne versez pas le thé dans la soucoupe.

3

Votre thé est-il assez doux? Voulez-vous encore du sucre? Prenez-en dans le sucrier qui est sur la table.

4

Prenez un morceau de pain. Voulez-vous des biscuits? Trempez-les dans le thé.

5

Apportez la corbeille. Il y a du citron;

prenez le couteau ; coupez le citron en morceaux

6

Je vais verser du lait dans votre thé. Est-ce assez ? — Merci monsieur !

7

Rincez votre tasse, jetez le reste dans la jatte. Versez de l'eau bouillante dans la théière.

8

Couvrez la bouilloire. L'eau bout. Emportez et ajoutez de l'eau froide.

9

Le thé vous plaît-il ? — C'est excellent. Il a un goût exquis. — En voulez-vous encore ? Vous ne buvez plus ?

10

Je vous remercie, Madame ! J'en ai bu assez. Ayez la bonté de me donner un biscuit. — Le voilà. — C'est très-bon.

VOCABULAIRE—ԲՍՈՒՐԱՆ

1. Prendre le thé թէյ , շոյ խմել . — la tasse էջ . գառաթ (բաս) . — la crème էջ . սեր (տոյճոյ) . — ou կամ , էջ նէ .

2. Remuer շարժել , խառնել . — la cuiller էջ . դգալ (տաշտ) . — le sucre ար . շաքար . — fondre ձուլել , հալել . est fondu հալած է . — la soucoupe էջ . թասկալ (ֆլեճան խաղաղ) .

3. Doux անուշ . — encore դեռ , տակաւին (որահա) . — le sucrier ար . շաքարնոց .

4. Le morceau ար . կտոր , սլատառ . — le pain ար . հաց . — des biscuits ար . յ . կսկուծ (խանրիսիանէս) . — tremper թաթխել .

5. La corbeille էջ . կորով (տէլէլ) . — le citron ար . լեմոն . — le couteau դանակ . — couper կտրել . — en morceaux կտոր կտոր .

6. Je vais verser սիտի թափեմ , լեցընեմ . — est-ce assez ? կը բաւէ . — merci monsieur ! շնորհակալ եմ , Տէր .

7. Rincer ցողուել . — jeter նետել . — le reste մնացորդ . — la jatte էջ . տաշտ (շաւոյ) . — l'eau bouillante էջ . ելի ելած ջուր . — la théière թէյ-նոց (շոյորան) .

8. Couvrir ծածկել , գոցել . — la bouilloire էջ .

Զեռուցիչ. — l'eau bout ջուրը կեռայ կոր. — em-
porter տանիլ. — ajouter աւելցնել, վրան դնել.
— froide է՛ք. պաղ.

9. Vous plait-il ? կ'ախորժի՞ք, կհաճի՞ք. — ex-
cellent գերազանց, ընտիր (աւլ). — goût աբ. համ,
ախորժակ. — exquis ախորժեղի, ազնիւ. — en ան-
կից. — vous ne buvez plus ալ չէք խմեր.

10. Je vous remercie շնորհակալ եմ. — ma-
dame, է՛ք. Տիկին. — j'en ai bu assez բաւական
խմեցի. — la bonté է՛ք. բարութիւն. — ayez la
bonté շնորհ ըրէք.

TRADUCTION — ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

1. Եկէք որ թէյ խմէք : Կ'ուզէք թա-
մը թէյ, սերո՞վ, թէ առանց սերի .

2. Ձեր թէյը դդալով խառնեցէք. շա-
քարը հալած չէ : Թէյը թասկալին մէջ
մի՛ թափէք :

3. Թէյերնիդ բաւական անո՞շ է : Կ'ու-
զէք դեռ շաքար . առէք շաքարնոցէն որ
սեղանին վրան է :

4. Կտոր մը հաց առէք, կսկուծ կ'ու-
զէք : Թաթխեցէք զանոնք թէյին մէջ :

5. Կողովը բերէք, լեմոն կայ մէջը . դա-
նակն առէք, լեմոնը կտոր կտոր ըրէք :

6. Կաթ պիտի դնեմ ձեր թէյին մէջ :
Բաւակա՞ն է. — Շնորհակալ եմ, Տէր :

7. Յողուեցէք ձեր գաւաթը, մէջինը
տաշտին մէջ նետեցէք : Եփուն ջուր թա-
փեցէք թէյնոցին մէջ :

8. Զեռուցիչը դոցեցէք : Զուրը կ'եռայ
կոր : Տարէք ու պաղ ջուր աւելցուցէք :

9. Թէյը կ'ախորժի՞ք. — Գերազանց է :
Ազնիւ համ մը ունի : — Գեռ ևս կուղէ՞ք :
Ալ դուք չէք խմեր :

10. Շնորհակալ եմ, տիկին, բաւական
խմեցի : Շնորհ ըրէք ինձի կսկուծ մը տալու :
— Ահաւասիկ . (հրամեցէք) . — Շատ լաւ է :

Г.У.У Ц. — HUITIÈME LEÇON

PHRASES—УУУЗОНІУЎР

1

Il est temps de dîner, il est midi ; la soupe est sur la table, le dîner est servi.

2

Allons nous mettre à table : voilà votre place ; asseyez-vous ici ; mettez votre serviette sur vos genoux.

3

Voulez-vous de la soupe ? Mangez de la soupe. Ne buvez pas avant la soupe, cela est malsain.

4

Où est votre couteau ? Vous tenez mal votre fourchette. Mangez cela avec votre fourchette et non pas avec la cuiller. Tenez mieux votre fourchette.

5

Prenez du sel. Ne manger pas votre viande sans pain. Mangez beaucoup de pain

avec votre viande. Coupez le pain avec le couteau.

6

Rendez votre assiette ; faites changer votre assiette. Versez de l'eau dans votre verre. Remettez le verre à sa place. Voilà une assiette propre.

7

Je ne vous donnerai pas du sauce. Voulez-vous du rôti ? Faites-moi passer votre assiette, je vais vous donner un morceau de rôti.

8

Aimez-vous la salade ? Mettez encore du poivre, de l'huile et du vinaigre dans la salade. Servez-vous de la salade ; ajoutez-y encore du sel.

9

Voulez-vous que je vous serve de la pâtisserie, ou des confitures, ou bien voulez-vous l'un et l'autre ? Faites-moi passer le sucre.

Le dîner est fini ; levez-vous de table, rincez-vous la bouche. Rendez grâce à Dieu de vous avoir conservé et nourri jusqu'à présent.—C'est bien, maintenant levez-vous et allez jouer. A deux heures vous viendrez en classe.

VOCABULAIRE—ԲԱՌԱՐԱՆ

1. Le dîner *ար. ճաշ.* —midi *ար. կեսօր.* —la soupe *էք. թան,* *սպուր (չէրոս).* —la table *էք. սեղան.* —servir *ծառայել.* est servi (*ծառայուած է,* *ծառայութիւնն եղած է*) *պատրաստ է.*
2. Se mettre à table *սեղան նստիլ.* —la place *էք. տեղ.* —la serviette *անձեռոցիկ (էէլէն).*
3. Ne buvez pas *մի խմէք.* —avant *առաջ.* —cela *այս.* —malsain *վատառողջ,* *ֆլասակար.*
4. La fourchette *էք. պատառաքաղ (շփուլ).*
5. Le sel *ար. սղ.* —la viande *էք. միս.*
6. Rendre *դարձընել,* *հատուցանել* —rendez *ետ տուէք.* —l'assiette *էք. սիլաւառակ (բասոս).* —changer *փոխել.* —le verre *ար. դաւաթ.*
7. Le sauce *ար. համեմըր (սուլցս).* —le rôti *ար.*

խորովուկ (էկոսո). —passer *անցնիլ.* faites-moi passer *ինձի անցուցէք,* *ինձ զրկեցէք.* —je vais *կերթամ.* je vais vous donner *ձեզի պիտի տամ.*

8. La salade *էք. աղցան.* —le poivre *ար. տաքդեղ,* *պղպեղ (պէպէր).* —l'huile *ար. լուղ,* *ձէթ.* —le vinaigre *քացախ (սէրէէ).* —servez-vous *հրամեցէք.* —ajoutez-y *մէջը աւելցուցէք.*

9. Que je vous serve *որ ձեզի հրամեցընեմ.* —la pâtisserie *էք. խմորեղէն (բասոր էլէ).* —les confitures *էք. յտ. անուշեղէն (ուէլէ).* —Ou bien *չէ նէ,* *կամ թէ.* —l'un et l'autre *երկուքն ալ,* *թէ այս թէ այն.*

10. Grâce *էք. շնորհք.* —rendre grâce *դուհանալ,* *շնորհակալ ըլլալ.* —conservé *պահպանել.* —nourrir *սնուցանել.* —nourri *կերակրած.* —jusqu'à présent *մինչեւ այս օրս,* *մինչեւ հիմա.* —jouer *խաղալ.* —à deux heures *ժամը երկուսին.* —vous viendrez *պիտի գոյք.*

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Ճաշու ժամանակն է, կեսօր է. թանը սեղանին վրայ է, ճաշը պատրաստ է :
2. Երթանք սեղան բաղմելու. ահա ձեր

տեղը . նստեցէք . դրէք ձեր անձեռոցիկը
ձեր ծնկացը վրայ :

3 . Թան կ'ուզէք : Թան կերէք . պէտք
է թանէն ուտել : Թանէն առաջ մի խմէք ,
ֆնասակար է այդ :

4 . Ո՛ւր է դանակինիդ : Գէշ բռներ էք
ձեր պատառաքաղը : Ատիկա պատառաքա-
ղովիդ կերէք և ոչ թէ դգալով : Աւելի
լաւ բռնեցէք ձեր պատառաքաղը :

5 . Աղ առէք . Մի ուտէք ձեր միսը ա-
ռանց հացի : Շատ հաց կերէք ձեր մսին
հետ : Հացը դանակով կտրեցէք :

6 . Ետ տուէք ձեր սկաւառակը : Ձեր
դաւաթին մէջ ջուր դրէք : — Գաւաթն իւր
տեղը դրէք : Ահա մաքուր սկաւառակ մը :

7 . Ձեզի համեմջուր պիտի չտամ : Խորո-
վուկ կ'ուզէք : Սկաւառակնիդ ինծի զրկե-
ցէք , ձեզի պիտի տամ կտոր մը :

8 . Աղցան կը սիրէք : Տակաւին տաք-
դեղ , ձէթ ու քաղախ դրէք աղցանին մէջ :
Աղցան հրամեցէք . դեռ աղ աւելցուցէք :

9 . Կ'ուզէք որ ձեզի հրամցընեմ խմորե-

ղէն , կամ անուշեղէն , չէ նէ մի երկուսէն
ևս կ'ուզէք : Շաքարն ինծի զրկեցէք :

10 . Ճաշն աւարտեցաւ . սեղանէն ելէք , բե-
րաննիդ ցողեցէք : — Աստուծոյ դուրսուցիւն
տուէք որ զձեզ պահած է ու կերակրած՝
մինչև ցայսօր : — Բարի է . այժմ՝ լուացուեցէք
ու դնացէք խաղալու : Ժամը երկուսին պի-
տի դաք 'ի դասարան :

Գ.Ս.Ս Թ. — NEUVIÈME LEÇON
GRAMMAIRE. — ՔԵՐՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վերի ութը դասերուն մէջ շատ մը քե-
րականական կանոններու հանդիպեցանք , ո-
րոց մէջ նոր սկսողաց համար աւելի կարե-
ւորները հետևեալներն են .

1 . Յրանսերէնի մէջ անունները պէտք է
որ անպատճառ կամ Արաբի ըլլան կամ
իգրաբի , (թէ և անշունչ իրերը ըստ ին-
քեան սեռ չունին) : Չոր օրինակ . Chaise

(աթոռ) և Savon (օճառ) բառերը, որ թէև ոչ արու են և ոչ էգ, բայց Ֆրանսերէնի մէջ chaise իգական է, savon արական :

2. Արական բառէն առաջ կը դրուի Le յօդը, իսկ իգականէն առաջ La : Այս յօդերով բառերը որոշ նշանակութիւն կ'առնուն, ինչպէս Հայերէնի մէջ բառի մը ծայրէ ու ն գիրերն աւելցնելով կ'ըլլայ : — Այս յօդերով կը հօլովուին Ֆրանսերէնի անունները, որ Հայերէնի պէս վերջահօլով չեն, այլ անփոփոխ կը մնան :

3. Ֆրանսերէնի ամէն Աբաբա բառերը հետեւեալ կերպով կը հօլովուին .

Եզակի .

Յոֆնակի .

Ուղղական	Le Père	Հայրը	Les Pères	Հայրերը
Սեռական	Du Père	Հօրը	Des Pères	Հայրերուն
Տրական	Au Père	Հօրը	Aux Pères	Հայրերուն
Հայցական	Le Père	Հայրը	Les Pères	Հայրերը
Բացարար	Du Père	Հօրմէն	Des Pères	Հայրերէն

4. Ամէն Իգական բառ այսպէս կը հօլովի :

Եզակի .

Յոֆնակի .

Ուղ.	La	Mère	Մայրը	Les Mères	Մայրերը
Սեռ.	De la	Mère	Մօրը	Des Mères	Մայրերուն
Տր.	A la	Mère	Մօրը	Aux Mères	Մայրերուն
Հայց.	La	Mère	Մայրը	Les Mères	Մայրերը
Բաց.	De la	Mère	Մօրմէն	Des Mères	Մայրերէն

5. Ֆրանսերէնի մէջ բուն երեք հոլմ կայ . Ուղղական, Սեռական, Տրական . Իսկ Հայցականը՝ Ուղղականին նման է, ու Բացարարականը՝ Սեռականին : Գործիականը կը շինուի avec նախադրութիւն դնելով բառին վրայ . ինչպէս տեսանք avec cuiller, գգալով . avec votre touche ձեր քարգրիչովը : Իսկ Ներգոյականը կը շինուի dans և en նախադրութիւններով : Այսպէս վերի դասերուն մէջ տեսանք dans l'encrier թանաքոցին մէջ . Allez en classe . գնացէք 'ի դասարան :

6. Արական և Իգական հօլովմանց Յոգնակիները ճիշդ մի և նոյն են :

7. Եթէ բառը ձայնաւորով մը կամ ան-
 ձայնի ու մը սկսած է՝ յօդին *e* և *a* տա-
 ուերը կը ձգուին և անոնց տեղ ապադարձ
 (') մը կը դրուի: Այսպէս տեսանք հետեւ-
 եալ բառերը. l'encrier փոխանակ *le* *ի*. l'é-
 ponge. փոխանակ *la* *էփոնջ* *ի*:

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Պէտք է այս եօթը կանոններուն օրի-
 նակներ փնտուել վերի դասերուն մէջ, ու
 բերանացի և գրաւոր կրթութիւններ ընել:

Բ. Պատասխանել հետեւեալ ու նմանօրի-
 նակ Հարցմունքներուն.

1. Ֆրանսերէնի մէջ ամէն անուն սեռ ունի.
2. Լե յօդն ինչ սեռ կը ցուցընէ.
3. Իզականի յօդը որն է.
4. Classe բառն հոլովէ եզակին և յորնակի.
5. L'huile բառն հոլովէ.
6. Livre արական է թէ իզական. — հոլովէ.

Գ. Հետեւեալ բառերուն սեռը գտնել,
 և նշանակել իրենց յօդը.

Ligne.—Mouchoir.—Essuie-mains.—Ardoise.
 —Mot.—Thé.—Dieu.—Page.—Dîner.—Sauce.
 —Sel.—Grâce.—Salade.—Jatte.—Corbeille.
 —Savon.—Encrier.—Faute.—Cahier.—Lettre.
 —Peine.—Plume.—Sottise.—Leçon.—Touche.
 —Poivre.—Pommade.—Crayon.—Pot.—Doigt.
 —Encre.—Canif.—Visage.—Peigne.

Դ. Բոլոր այս բառերուն յորնակին գրա-
 նել և հոլովել.

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Montrez-moi ce que vous avez lu hier.
 —Savez-vous lire ces deux lignes? Lisez-
 les. Epelez ce mot. —C'est bien, vous a-
 vez bien lu. —Vous savez votre leçon.
 —Allez prendre le thé. —Quand vous au-
 rez pris le thé vous reviendrez ici et vous
 me copierez sur votre ardoise les deux
 pages que vous avez lues avec moi.
 M'avez-vous compris?

ԳԻՏԵԼԻՔ. —Այս բառերը բոլոր ծա-
 նօթ են ուսանողին, ուստի և պէտք է
 Հայերէն թարգմանութիւնը ինքն իրեն ընէ:

ԳՍՍ Ժ. — DIXIÈME LEÇON

ԱՅՄԱԿԱՆԱՅ ՍՆՌԸ

1. Արական ածականի մը ծայրը *e* գիրը աւելցնելով կըլլայ իգական. զորօրինակ grand —ր. grande էք.

2. Երբ ածականին ծայրը արդէն *e* գիրն ըլլայ, իգականն անփոփոխ կը մնայ. զորօրինակ. le fidèle —ր. la fidèle էք. հաւատարիմ.

3. *x* վերջացողներուն իգականը ընդհանրապէս կ'ըլլայ *se*. զորօրինակ malheureux —ր. malheureuse էք. թշուառ.

4. *eur* վերջացողներուն մեծ մասը *euse* կըլլայ. chanteur —ր. chanteuse էք. երգիչ, Իսկ *teur* վերջացողները՝ *trice* կըլլան. bienfaiteur —ր. bienfaitrice էք. բարերար.

5. *f* գրով վերջացողները՝ իգականի մէջ *ve* կը փոխուին. neuf —ր. neuve էք. նոր. bref —ր. brève էք. կարճ.

6. Այն ածականներն որ բաղաձայնով

մը կը վերջանան՝ իրենց իգականը կըլլայ ընդհանրապէս՝ նոյն բաղաձայնը կրկնելով, ետէն ալ անձայն *e* գնելով ըստ կանոնի. bas —ր. basse էք. ցած. bon —ր. bonne էք.

7. Այս կանոններուն խտտորմունքները սովորութեամբ կը սովորուին :

8. Ածականը պէտք է գոյականին հետ սեռով համաձայնի. զորօրինակ encre noire, bonne plume. Ինչպէս այս օրինակներէն կը տեսնուի encre և plume գոյականները էքէն ըլլալնուն համար noir և bon ածականներն ալ իգականացուցանելով՝ եղած են noire ու bonne.

ԱՆՈՒԱՆՅ ՅՈՒՆԱԿԵՆ

1. Գոյական ու ածական բառ մը յորնակի կըլլայ՝ վերջը *s* գիրը յաւելցնելով. le livre, Թ+. les livres. la touche, Ե+. les touches. le grand, Թ+. les grands. la blanche, Թ+. les blanches.

2. Այս ընդհանուր կանոնին զարսուղութիւններէն տեսանք morceau, couteau,

eau, cheveu, Dieu, genou բառերը, որոց յոքնակին կ'ըլլայ morceaux, couteaux, eaux, cheveux, Dieux, genoux. Վասն զի au, eau, eu և ou վերջացող բառերուն յոքնակին ընդհանրապէս կը շինուի x մը աւելցընելով :

3. Նոյն ընդհանուր կանոնէն տեսանք ուրիշ զարաուղութիւն մ'ալ le doux բառը, որոյ եղակին և յոքնակին նոյն են. վասն զի x վերջացած անունները անփոփոխ կը մնան :

4. Նոյնպէս անփոփոխ են նաև s և z վերջացած բառերը. ինչպէս տեսանք le nez բառը, որոյ յոքնակին չը փոխուիր ու կը մնայ les nez. Այսպէս և l'os եւ les os յ. անփոփոխ կ'մնայ :

5. Այս կանոնները զարաուղութիւններ ունին՝ զոր ընթերցումն ու սովորութիւնը կը սովորեցընեն :

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՏԵԼԻՔ Ա. — Այս քերականական կանոնաց օրինակներ գտնելու է նախընթաց դասերուն մէջ և կրթութիւն ընել :

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՏԵԼԻՔ Բ. — Հետևեալ հատուածները նախընթաց դասերուն մէջի բառերովն են շարագրուած. ուստի ուսանողը պէտք է հասկընայ և թարգմանէ անխալ :

1

C'est assez apprendre, allez jouer ; à midi vous viendrez dîner. Vous avez oublié de serrer votre livre. Essayez votre ardoise et emportez-la dans votre chambre. Remettez votre chaise à sa place. Vous avez oublié l'éponge sur la table. C'est assez jouer, venez dîner. La soupe est servie.

2

Avez-vous déjà dîné ? Avez-vous mangé de la soupe ? Vous n'avez pas mangé de soupe. Cela est malsain. Pourquoi ne mangez-vous pas de pain ? Où est votre serviette ? Mettez votre serviette sur votre as-

siette. Essuyez votre couteau avec du pain. Venez avec moi ; voulez-vous jouer ?

3

Finissez de jouer, venez apprendre. Quand vous saurez bien ces deux lignes, vous viendrez me les dire. Si vous savez bien votre leçon vous pourrez finir d'apprendre. Hé bien ! savez-vous ce que je vous ai donné ? Vous ne le savez pas bien, allez encore apprendre un peu.

4

Votre thé est versé, monsieur. Finissez d'écrire et allez prendre votre thé. Dépêchez-vous ; vous prenez votre thé trop longtemps. Où est votre tasse ? Pourquoi couvrez-vous votre tasse ? Versez de la crème dans votre thé, et ajoutez-y encore deux morceaux de sucre. Voulez-vous tremper du pain dans votre thé ? Voilà un couteau et du pain, coupez-en un morceau.

ԳԻՏԵԼԻՔ Գ. — Ութերորդ և Իններորդ

Գասերը որովհետև քաղուածք մըն են նախընթաց դասերուն, ուստի լաւ կըլլայ որ ուսուցիչը աշակերտին կարողութեանն համեմատ կտոր կտոր այլևայլ դասերու բաժնէ, որպէս զի աշակերտը կարող ըլլայ լաւ սերտել և ճիշդ ու անսխալ թարգմանել, Մինչև որ Առաջին մասը լաւ սերտած ըլլայ՝ պէտք չէ սկսիլ երկրորդ մասը :

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

SECONDE PARTIE

ԳՍՍ ԺԱ. — ONZIÈME LEÇON

ԳԻՏԵԼԻՔ Ա. — Փրանսերէն մասը վարժապետը գրել տալու է, բառերը սերտել տալ, ու լաւ կըլլայ որ ամբողջ բնագիրը դոյ ընել տայ : Այն բառերուն միտքն նշանակութիւնը կը դնենք՝ որ դեռ հանդիպած չեն նախընթաց դասերուն մէջ : Այսպէս կ'ընենք միշտ հետզհետէ :

Un enfant (1) spirituel (2).

Un enfant dinait un jour (3) avec son père et sa mère. Après (4) la soupe, on servit (5) le bouilli (6); mais on oublia d'en donner à l'enfant.

« Papa (7), dit ce dernier (8), ayez la bonté de me donner du sel. — Pourquoi veux-tu (9) du sel? reprit (10) le père. — Je le mangerai (11) avec la viande que vous me donnerez (12) continua (15) l'enfant. Alors (14) le père, en souriant (15) lui donna (16) du sel et de la viande.

(1) տղայ, մանուկ. — (2) հանճարեղ, խելացի. — (3) օր. — (4) յետ, վերջը, զկնի. — (5) հրամցուցին. — (6) խաշոյ (խաշլամա) — (7) հայրիկ. — (8) այս վերջինը. — (9) կ'ուզես դուն, կ'ուզես. — (10) վրայ բերաւ, պատասխանեց. — (11) պիտի ուտեմ. — (12) պիտի ինձ տայք. — (13) շարունակեց. — (14) այն ատեն. — (15) ժպտելով. — (16) անոր, իրեն տուաւ.

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՏԵԼԻՔ Բ. Վարժապետը հետևեալ թարգմանութիւնը բնագրին հետ ուշադրութեամբ բաղդատեալ տալէն ու հասկըցնելէն ետքը՝ պէտք է որ ծածկէ, ու աշակերտը ինքնիրեն ընէ թարգմանութիւնը:

Խնացի տղայ մը:

Տղուն մէկը օր մը կը ճաշէր իւր հօրն ու մօրը հետ: Թանէն վերջը խաշոյ հրամցուցին, բայց մոռցան տղուն ալ տալու: « Հայրիկ, ըսաւ այս վերջինը, շնորհք ըրէք ինձի աղ ասալու»: — « Ինչո՞ւ աղ կ'ուզես », հարցուց հայրը: — « Պիտի ուտեմ զայն մինչև հետ զոր ինձ պիտի տայք » շարունակեց մանուկը: Այն ատեն հայրը ժպտելով անոր տուաւ աղ ու միս:

CONVERSATION—ԽՕՍՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Վարժապետը այս հարցումները պիտի ընէ Ֆրանսերէն. Աշակերտը այս պատասխանները պիտի տայ Ֆրանսերէն.

1. Qui est-ce qui dinait avec son père et sa mère?	1. Un enfant.
2. Avec qui l'enfant dinait-il?	2. Avec son père et sa mère.
3. Qu'est-ce qu'on servit après la soupe?	3. On servit le bouilli.
4. Quand est-ce qu'on servit le bouilli?	4. Après la soupe.
5. Qu'est-ce qu'on oublia de donner à l'enfant?	5. Du bouilli.

6. A qui oublia-t-on de donner du bouilli ?

7. Que dit l'enfant ?

8. A qui l'enfant dit-il cela ?

9. Qu'est-ce que l'enfant demanda ?

10. Que dit le père à cela ?

11. Que répondit alors l'enfant ?

12. Pourquoi voulait-il avoir du sel ?

13. Que fit alors le père ?

14. Qu'est-ce que le père donna à l'enfant ?

6. A l'enfant.

7. Papa, ayez la bonté de me donner du sel.

8. A son père.

9. Du sel.

10. Pourquoi veux-tu du sel, mon enfant ?

11. Je le mangerai avec la viande que vous me donnerez.

12. Pour le manger avec la viande.

13. En souriant il lui donna ce qu'il demandait

14. Du sel et de la viande

ԴՍՍ ԺԲ. — DOUZIEME LEÇON.

Où est Dieu ?

Je te donnerai (1) une orange (2), si tu me dis (3) où est Dieu », dit un jour un maître (4) à son élève (5) qui n'avait que huit ans (6).

« Et moi, je vous en donnerai deux, reprit l'enfant, si vous me dites (7) où il n'est pas ».

Avec cette belle réponse (8) l'enfant voulait (9) dire que Dieu est partout (10).

(1) պիտի բեզի տամ. — (2) նարինջ (փորքուխա). — (3) եթէ դու ինձ ըսես. — (4) վարժապետ. — (5) աշակերտ. — (6) որ չուներ բայց եթէ ուժ տարիներ: Այս կերպ ֆրանսարանու-թիւնները Հայեկեև պաշտպես քարգանկուրե կ Որ ուժ տա-րեկան էր: — (7) եթէ դուք ինձի ըսէք. — (8) պատասխան. — (9) կ'ուզէր. — (10) ամէն տեղ, ամէնուրեք:

TRADUCTION.— ԹՍՐԳՄՍՆՈՒԹԻՒՆ

Աստուած ո՞ւր է:

« Ի՞նչի նարինջ մը կու տամ, եթէ ինձ ըսես թէ ո՞ր է Աստուած », ըսաւ օր մը վարժապետին մէկը իւր աշակերտին, որ ութ տարեկան էր:

« Եւ ես ձեզի կու տամ երկու նարինջ, վրայ բե-րաւ մանուկը, եթէ ինձ ըսէք թէ ո՞ր նա չէ »:

Սոյն գեղեցիկ պատասխանով տղայն կ'ուզէր ըսել թէ Աստուած ամէնուրեք է:

CONVERSATION.— ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1. Qu'est-ce qu'un maître dit un jour à son élève ?	1. Je te donnerai une orange, si tu me dis où est Dieu.
2. Que voulait donner le maître à son élève ?	2. Une orange.

3. A quelle condition ? (ի՞նչ պայմանաւ) .
4. Quel âge avait l'élève ? (քանի՞ տարեկան էր) .
5. Qu'est ce que l'élève répondit à son maître ?
6. A qui répondit l'élève ?
7. Combien voulait-il donner d'oranges à son maître ?
8. Que voulait dire l'enfant avec cette belle réponse ?
9. Et si l'on vous demandait où est Dieu, que répondriez-vous ?
3. S'il lui disait où est Dieu .
4. Il n'avait que huit ans .
5. Et moi je vous en donnerai deux si vous me dites où il n'est pas .
6. A son maître .
7. Il voulait donner deux oranges .
8. Que Dieu est partout .
9. Je répondrai qu'il est partout .

ԴԱՍ ԺԳ . — TREIZIÈME LEÇON

Qui a découvert (1) l'Amérique ?

Le petit Paul jouait (2) avec sa sœur (5) Virginie, et tous deux (4) faisaient (5) beaucoup de bruit (6) .

Tout-à-coup (7) leur précepteur (8) qui se trouvait (9) dans une chambre (10) voisine (11),

leur cria (12) : « Enfants, qui a découvert l'Amérique ? »

Paul, croyant (15) qu'on lui demandait (14) qui faisait du bruit, répondit (15) aussitôt (16) : « Je vous assure (17) monsieur, que c'est ma sœur et non pas moi » .

(1) գտաւ . — (2) կը խաղար . — (3) քոյր . — (4) երկուքն ալ . — (5) կ'ընէին . — (6) շատ շոխնդ (շահարաւ) . — (7) յանկարծ . — (8) դաստիարակ . — (9) կը գտնուէր . — (10) սենեակ (օտա) . — (11) մերձաւոր , քովի , մօտի . — (12) պոռաց . — (13) կարծելով , համարելով , հնարաւով . — (14) որ իրեն կը հարցուէր . — (15) պատասխանեց . — (16) իսկոյն , մէկէն ի մէկ . — (17) կ'ապահովցընեմ , ճշմարիտ կ'ըսեմ :

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկան ո՞վ գտաւ .

Պօղոսիկ կը խաղար իւր վերդինէ քրօջը հետ . եւ երկուսն ալ շատ շոխնդ կ'ընէին : Մէյ մ'ալ յանկարծ իրենց դաստիարակը՝ որ մօտի սենեակը կը գտնուէր , իրենց պոռաց . « Տղա՛ք , ո՞վ դտաւ Ամերիկան » : Պօղոսիկ կարծելով թէ իրեն կը հարցուի թէ շոխնդ ընողն ո՞վ է , պատասխանեց . « Ճշմարիտ կ'ըսեմ , պարոն , որ ես չեմ , քոյրս է » :

CONVERSATION — ԽՕՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

1. Comment s'appelait le frère de Virginie ?	1. Il s'appelait Paul.
2. Comment s'appelait la sœur de Paul ?	2. Elle s'appelait Virginie.
3. Que faisaient Paul et Virginie ?	3. Ils jouaient.
4. Que faisaient-ils en jouant ?	4. Tous deux faisaient beaucoup de bruit.
5. Qui se trouvait dans la chambre voisine ?	5. Leur précepteur.
6. Où se trouvait leur précepteur ?	6. Il se trouvait dans la chambre voisine.
7. Qu'est-ce que le précepteur cria aux enfants ?	7. Enfants, qui a découvert l'Amérique ?
8. Qui étaient Paul et Virginie ?	8. Les élèves du précepteur.
9. Qu'est-ce que Paul crut (<i>կարծեց</i>) que le précepteur leur demandait ?	9. Il crut qu'on lui demandait qui faisait du bruit.
10. Pourquoi Paul crut-il cela ?	10. Parcequ'il faisait du bruit en jouant.
11. Qui est-ce qui répondit au précepteur ?	11. Le petit Paul.
12. Qu'est-ce que Paul répondit ?	12. Je vous assure, monsieur, que c'est ma sœur et non pas moi.

ԴՍՍ ԺԳ. — QUATORZIÈME LEÇON

La réponse d'un paresseux (1)

Un père dit un jour à son fils (2) qui aimait (3) à dormir longtemps (4), et à se lever tard (5) : « Hier (6) ton cousin (7) s'est levé à cinq heures (8) du matin (9) ; il est allé aux champs (10) pour travailler (11) et il a trouvé (12) une jolie (13) bague (14) ; voilà, mon enfant, ce qu'on gagne (15) à se lever de bonne heure (16) » .

— Mon cousin a été très-heureux (17), mon père, reprit notre (18) paresseux ; mais celui qui a perdu (19) la bague, s'était levé encore de meilleure heure » (20) .

(1) ծոյլ . — (2) որդի . — (3) կը սիրէր, կ'ախորժէր . — (4) բնանալ երկար սառնն . — (5) ուշ . — (6) երէկ . — (7) հորեղբորորդի . — (8) ժամը հինգին . — (9) առաւօտ . — (10) դաշտ . արտ . — (11) աշխատիլ . — (12) գտաւ . — (13) գեղեցիկ . — (14) մատնի . — (15) կը շահուի, մարդս կը շահի . — (16) կանուխ . — (17) շատ բարերարդ . — (18) մեր . — (19) կորսնցուց . — (20) աւելի կանուխ

TRADUCTION — ԹԱՐԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ծոյլի մը պատասխանը .

Օր մը հայր մը ըսաւ իւր որդւոյն՝ որ կը սիրէր

երկար քնանալ, ու անկողնէն ուշ ելլել. « Երէկ
 հօրեղբորորդիդ անտուան ժամը հինգին ելաւ,
 դաշտը գնաց աշխատելու, եւ դեղեցիկ մատնի
 մը գտաւ. տես, որդեակի իմ, թէ ինչ կը շահի
 մարդս կանուխ ելլէլէն » . — Հօրեղբորորդիս շատ
 բարեբաղդ եղեր է, պատասխանեց մեր ծոյը.
 բայց մատնին կորուսանողը՝ աւելի կանուխ ելած
 է եղեր : »

CONVERSATION—ԽՕՍՍ.ԿՅՈՒԹԻՒՆ

1. Qu'est-ce qu'un père dit un jour à son fils ?	1. Hier ton cousin s'est levé à cinq heures du matin.
2. Qu'est ce que le fils aimait à faire ?	2. Il aimait à dormir longtemps et à se lever tard.
3. Qui est-ce qui ne se levait pas de bonne heure ?	3. Le fils.
4. Pourquoi le fils ne se levait-il pas de bonne heure ?	4. Parce qu'il était paresseux.
5. Qu'est-ce que son cousin avait fait ?	5. Il s'était levé à cinq heures du matin.
6. Où est allé le cousin ?	6. Il est allé aux champs.
7. Pourquoi est-il allé aux champs ?	7. Pour y travailler.
8. A quelle heure s'était levé le cousin.	8. A cinq heures du matin.

9. Qu'est-ce qu'il avait trouvé ?	9. Une bague.
10. Comment était la bague ?	10. Jolie.
11. Qu'est-ce que le père ajouta à son fils ?	11. Voilà, mon enfant, ce qu'on gagne à se lever de bonne heure.
12. Qu'est-ce que le fils répondit à son père ?	12. Mon cousin a été très-heureux, mon père.
13. Pourquoi son cousin a été très heureux ?	13. Parcequ'il a trouvé une jolie bague.
14. Qui s'était levé de meilleure heure ?	14. Celui qui a perdu la bague.
15. Qu'est-ce qui avait perdu la jolie bague ?	15. Celui qui s'était levé de meilleure heure.

ԴՍՍ ԺԵ.—QUINZIEME LEÇON

La mère et son enfant

Une mère avait deux enfants qu'elle chérissait (1) également (2). Un jour l'aîné (3) lui dit : « Maman (4) vous m'aimez beaucoup, je le sais, (5) mais (6) vous ne pouvez pas (7) m'aimer autant (8) que je vous aime » . — Pourquoi penses-tu (9) cela mon enfant ? lui demanda sa mère. « C'est que (10) continua (11) le fils, vous avez deux enfants, et moi, je n'ai qu'une mère » .

- (1) կը սիրէր, կը զգուէր. —(2) հաւասարապէս, հաւասար կերպով. —(3) անդրանիկ. —(4) մայրիկ. —(5) զիտեմ.
—(6) բայց. —(7) չէք կրնար. (8) այնչափ. (9) կը մտածես.
—(10) վասն զի. —(11) շարունակեց.

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

Մայր մը և իւր տղան.

Մայր մը երկու զաւակ ունէր զորս հաւասարապէս կը դգուէր. Օր մը անդրանիկն իրեն ըսաւ. « Մայրիկ, դուք զիս շատ կը սիրէք, զիտեմ՝ զայդ, բայց դուք չէք կարող զիս սիրել այնչափ որչափ ես զձեզ կը սիրեմ » : — Ինչո՞ւ այսպէս կը մտածես, զաւակս » հարցուց մայրը. — « Վասն զի, պատասխանեց որդին, դուք երկու զաւակ ունիք, բայց ես մայր մը միայն ունիմ » :

CONVERSATION—ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1. Combien une mère avait-elle d'enfants?	1. Elle avait deux enfants.
2. Qui est-ce qui aimait ses enfants?	2. Leur mère.
3. Lequel des deux aimait-elle davantage?	3. Elle les chérissait également.
4. Qui a parlé avec sa mère?	4. L'ainé.

5. Qui est-ce qui s'appelle aîné?	5. Le premier enfant d'une mère.
6. Qu'a-t-il dit?	6. Maman, vous m'aimez beaucoup, mais vous ne pouvez pas m'aimer autant que je vous aime.
7. A qui parla-t-il ainsi?	7. A sa mère.
8. Lequel des deux enfants dit cela à sa mère?	8. L'ainé.
9. Et que répondit la mère?	9. Pourquoi penses-tu cela, mon enfant?
10. Quelle est la réponse que l'enfant fit à sa mère.	10. C'est que vous avez deux enfants, et moi je n'ai qu'une mère.
11. Que pensez-vous de cette réponse?	11. Elle est très-belle.

ԴՍՍ ԺԶ. — SEIZIÈME LEÇON

L'enfant et les petits oiseaux (1).

Un enfant avait trouvé (2) un nid (3) avec de petits oiseaux. Il en était si joyeux (4) qu'il sautait (5) de plaisir (6). Il courut (7) chez sa mère et lui montra ce qu'il avait trouvé.

« Que veux-tu faire de ces oiseaux? » demanda cette dernière. — « Oh? je veux les garder (8) et les élever (9) » répondit l'enfant.

« Tu crois (10) donc (11) que ces oiseaux n'ont pas de mère? Que diras-tu si quelqu'un (12) venait aussi (15) te ravir (14) à ta mère? » L'enfant resta (15) quelques instants (16) tout pensif (17), puis (18) pour toute réponse, il courut (19) remettre (20) le nid à l'endroit (21) où il l'avait pris (22).

(1) Յոչուններ. — (2) գտեր էր. — (3) բոյն (եռվա). — (4) այնչափ ուրախ. — (5) կը ցատրէր. — (6) հաճոյք, ուրախութիւն. — (7) վազեց. — (8) պահել. — (9) մեծցընել, կրթել. — (10) կը կարծէս. — (11) ուրեմն. — (12) մէկը. — (15) այսպէս գար, գալու ըլլար. — (14) յափշտակել. — (15) մնաց. — (16) բանի մը վայրկեան. — (17) մտախոհ. — (18) յետոյ. — (19) վազեց. — (20) տեղը դնել, նորէն դնել. — (21) տեղ. — (22) առած :

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տղայն ու բոյնիկները.

Տղուն մէկը բոյն մը գտեր էր թռչունի ձագերովը. Այս բանիս վրայ այնքան ուրախ էր որ ճխարով կը ցատրուէր. Մօրը քով վազեց ու նոր ցուցուց ինչ որ գտած էր. « Ի՞նչ պիտի ընես այդ թռչունները », հարցուց այս վերջինը (մայրը). — Ո՛հ, պիտի պահեմ զանոնք ու պիտի մեծցընեմ» պատասխանեց մանուկը. — « Կը կարծէս ուրեմն որ այս թռչունները մայր չունին. Ի՞նչ պիտի ըսէիր՝ եթէ մէկը գար զքեզ

ալ յափշտակէր քու մօրմէք » : — Մանուկը պահ մը խորունկ մտածութեամբ կեցաւ, յետոյ վախանալ պատասխանոյ՝ վազեց որ բոյնը նորէն դնէ այն տեղն՝ ուրկից որ վերուցած էր :

CONVERSATION—ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1. Qu'est ce qu'un enfant avait trouvé ?	1. Il avait trouvé un nid.
2. Qu'est ce qu'il y avait dans le nid ?	2. Des petits oiseaux.
3. L'enfant était-il content (չոհ) d'avoir trouvé le nid ?	3. Il en était tout joyeux.
4. Comment savez-vous qu'il en était joyeux ?	4. Parce qu'il sautait de plaisir.
5. Que fit l'enfant quand il eut trouvé le nid ?	5. Il courut chez sa mère et lui montra ce qu'il avait trouvé.
6. A qui le montra-t-il ?	6. A sa mère.
7. Qu'est-ce que l'enfant montra à sa mère.	7. Un nid avec de petits oiseaux.
8. Qu'est-ce que sa mère lui demanda ?	8. Que veux-tu faire de ces oiseaux ?
9. Et que répondit l'enfant ?	9. Oh ! je veux les garder et les élever.
10. Que reprit la mère ?	10. Tu crois donc que ces oiseaux n'ont pas de mère ? Que dirais-tu, si quelqu'un venait aussi te ravir à ta mère ?

11. Que fit l'enfant ?

12. L'enfant répondit-il
quelque chose à sa mère?

11. Il resta quelques
instants tout pensif.

12. Pour toute réponse
il courut remettre le nid
à l'endroit où il l'avait
pris.

ԴՍՍ ԺԷ. — DIX-SEPTIÈME LEÇON

L'imprudence (1) d'un paysan (2)

Un paysan, monté (5) sur un cheval (4), s'en allait au marché (5). Il aperçut (6) un arbre (7) chargé (8) de fruits (9), et eut envie (10) d'en manger; c'est pourquoi il s'approcha (11) de l'arbre, et pour y atteindre (12) il se mit debout (15) sur sa selle (14).

L'arbre était entouré (15) d'un buisson (16) de ronces (17) et d'épines (18). Le bon paysan admirant (19) la tranquillité (20) de son cheval, s'écria (21) tout-à-coup (22): « Je serais (25) dans un grand embarras (24) si quelqu'un allait lui crier (25) Ho? »

« Il prononça (26) ce mot si haut (27) que le cheval partit (28), et que notre cavalier (29) tomba (30) dans le buisson. « Hélas! (31) dit-il,

en se relevant (32), je vois bien (33) qu'il ne faut pas toujours (34) dire tout ce qu'on pense (35), et surtout (36) ne pas manger ce qui ne nous appartient pas (37) ».

(1) իգ. անխոհեմումբիւն. — (2) գեղացի. — (3) նստած. վեր ելած. — (4) ձի. — (5) վաճառանոց, շուկայ. (չարսու), — (6) տեսաւ. — (7) ծառ. (8) բեռնաւորած, ծանրցած. — (9) ար. պտուղներով. — (10) իգ. փափար, նախանձ. — (11) մօտեցաւ. — (12) հասնիլ. — (13) ոտքի վրայ կեցաւ. — (14) ծամբ (հյեր). — (15) շրջապատած. — (16) խոիւ, մացառ (չարլըրիք). — (17) իգ. մարենի. — (18) իգ. վուշ. — (19) զարմանալով, հիանալով. — (20) հանդարտութիւն. — (21) զոչեց. — (22) յանկարծ. — (23) պիտի ըլլայի. — (24) շփոթութիւն. — (25) եթէ մէկը անոր պոռալու ըլլար. — (26) հնչեց, արտասանեց. — (27) բարձր. — (28) գնաց. — (29) ձիուոր (արջը). — (30) ինկաւ. — (31) ափսոս, աւանդ. — (32) վեր ելնելով. — (33) լու կը տեսնեմ, կ'իմանամ. — (34) միշտ. — (35) ինչ որ մարդս կը մտածէ. — (36) ես առաւել. (37) ինչ որ մեզի չվերաբերիր, մերը չէ:

TRADUCTION—ԹՄԹԳՄՍՆՈՒԹԻԻՆ

Գեղացոյ մը անխոհեմութիւնը.

Գեղացիին մէկը ձիուն վրայ նստած՝ վաճառանոց կերթար. Պաղալից ծառ մը տեսաւ, ու փափօքեցաւ որ անկէ ստէ. ասոր համար ծառին մօտեցաւ, եւ որպէս զի ձեռքը անոր հաս-

նի՛ կանգնեցաւ իւր թամբին վրայ, Մառին չորս կողմը մտնենիւր ու փուշերու մացառներ կային : Բարեմիտ գեղջուկը՝ իւր ձիուն հանդարտութեանը վրայ հիանալով, յանկարծ գոչեց. «Մեծ շիտթութեան մէջ պիտի կյնայի՛ եթէ ենէր մէկը անոր սրտար, Հճ» : Այս բառը այնքան բարձր արտասանեց՝ որ ձին վազեց, ու մեր ձիաւորը մացառին մէջ գլորեցաւ : «Աւա՛ղ, ըսաւ որք ենէրով, լաւ կ'իմոնամ որ պէտք չէ եղեր մտքէն անցածը ամէն ատեն ըսել, ու եւս առաւել (պէտք չէ եղեր) մերը չեղած բանն ուսել» :

CONVERSATION—ԽՕՍԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

1. Où allait un paysan?	1. Il s'en allait au marché.
2. Ce paysan allait-il à pied?	2. Il était monté sur un cheval.
3. Qu'est-ce qui s'en allait au marché?	3. Un paysan.
4. Qu'est-ce qu'il aperçut?	4. Un arbre chargé de fruits.
5. Qu'y avait-il sur l'arbre?	5. Des fruits.
6. Que fit-il pour atteindre aux fruits?	6. Il se mit debout sur sa selle.
7. A quoi sert (կը ծառայէ) une selle?	7. A monter sur un cheval.

8. Qu'y avait-il autour de l'arbre?	8. Un buisson de ronces et d'épines.
9. Qu'est-ce qui était entouré d'un buisson?	9. L'arbre chargé de fruits.
10. Qu'est-ce que le paysan admirait?	10. La tranquillité de son cheval.
11. Que dit-il?	11. Je serais dans un grand embarras si quelqu'un allait lui crier: Ho!
12. Que fit le cheval?	12. Le cheval partit.
13. Qui est-ce qui tomba?	13. Notre cavalier.
14. Où tomba-t-il?	14. Dans le buisson de ronces et d'épines.
15. Que dit-il en se relevant?	15. Je vois bien qu'il ne faut pas toujours dire ce qu'on pense, et surtout ne pas manger ce qui ne nous appartient pas.
16. Qu'est-ce qu'il ne faut pas toujours dire?	16. Ce qu'on pense.
17. Qu'est-ce qu'il ne faut pas manger?	17. Ce qui ne nous appartient pas.

ԴՍԱ ԺԸ. — DIX-HUITIÈME LEÇON

La ruse (1) d'un ignorant (2).

Un ignorant, qui devait (3) écrire une lettre (4) à une personne (5) de sa connaissance (6) pour

lui souhaiter (7) la bonne année, acheta (8) un livre où il se trouvait (9) des lettres, et en copia une qu'il envoya (10) à son ami (11).

Celui-ci ayant découvert sa ruse et possédant (12) le même livre, lui envoya une réponse ainsi conçue (15) : « Mon cher (14) monsieur, j'ai reçu (15) votre lettre, veuillez (16) tourner (17) le feuillet (18) et vous y trouverez (19) ma réponse ».

(1) վարպետութիւն . — (2) տղէտ . — (3) պիտի, պարտուկան էր . — (4) նամակ . — (5) անձ . — (6) ծանօթութիւն , ճանչուորութիւն . — (7) բարեմտղեղ . — (8) գնեց . — (9) կը գտնուէր . — (10) ղրկեց . — (11) բարեկամ . — (12) ունենալով . — (15) այս իմաստով . — (14) սիրելի . — (15) ընդունեցայ . — (16) հասնեցէք . — (17) դարձընել . — (18) թերթ , թուղթ . — (19) պիտի գտնէք :

TRADUCTION—Թ ԱՐԳՄԱՆՈՒԹ ԻԻՆ

Sqksի մը վարպետը լւնը .

Տգէտին մէկը , որ իր ճանչուորներէն մէկուն նամակ մը պիտի գրէր , անոր նոր տարի բարեմտղթելու համար , գիրք մը գնեց՝ յորում նամակներ կը գտնուէին , ու անկէց մէկը օրինակելով իւր բարեկամին ղրկեց : Ասիկա՝ իմանալով անոր վտարպետութիւնը , ու մի եւ նոյն գիրքը

ընկն ունենալով , իրեն պատասխան մը ղրկեց այս իմաստով . « Իմ սիրելի պարոնա , ընդունեցայ ձեր նամակը , հասնեցէք թերթը դարձընել , ու հոն պիտի գտնէք իմ պատասխանս » :

CONVERSATION—ԽՈՍ ԱՎՅՈՒԹ ԻԻՆ

1. Qui est-ce qui devait écrire ?	1. Un ignorant .
2. Que devait faire cet ignorant ?	2. Il devait écrire une lettre .
3. A qui devait-il écrire ?	3. A une personne de sa connaissance .
4. Pour quelle affaire ?	4. Pour lui souhaiter la bonne année .
(ի՛նչ գործոյ համար)	
5. Qu'est-ce qu'il acheta ?	5. Un livre .
6. Quel livre était-ce ?	6. C'était un livre où il se trouvait des lettres .
7. Qu'est-ce qu'il copia dans ce livre ?	7. Une lettre qu'il envoya à son ami .
8. Comment cette personne découvrit-elle la ruse ?	8. Parce qu'il possédait le même livre .
9. Que lui répondit la personne à laquelle il écrivit ?	9. Veuillez tourner le feuillet et vous y trouverez ma réponse .
10. Qui est-ce qui a écrit une lettre ainsi conçue ?	10. La personne de sa connaissance .

11. Comment l'appela-t-elle ?	11 Mon cher monsieur.
12. Que pensez-vous de la ruse de cet homme ?	12. C'est la ruse d'un ignorant.
13. Comment trouvez-vous la réponse ?	13. C'est une jolie réponse.

ԳՍԱ ԺԹ. — DIX-NEUVIÈME LEÇON

La justice (1) de Dieu est terrible (2)

Le célèbre (3) poète (4) Grec Ibycus, en traversant (5) une forêt (6), fut tué (7) par deux voleurs (8). Au moment (9) de sa mort (10) il aperçut (11) des grues (12) qui volaient (13) au dessus (14) de sa tête (15), et il les prit à témoin (16) de cet horrible (17) crime (18).

Quelque temps après (19), un des voleurs, se trouvant sur une place (20) publique (21), et voyant (22) passer des grues, dit à son camarade (23): « Vois donc les témoins de la mort d'Ibycus qui passent ».

Ces paroles furent entendues (24) par un officier (25) qui se trouvait là par hasard (26). Il les a fait saisir (27) et emprisonner (28). Les deux

brigands (29) connurent (30) alors la main de Dieu qui les frappait (31), ils avouèrent (32) leur crime, et ils furent punis (33) sévèrement (34).

(1) արդարութիւն. — (2) սարսափելի. — (3) երեւելի, անուանի. — (4) բանաստեղծ, ոտանաւոր շինող. — (5) անցնելով. (6) անտառ. — (7) սպանութեամբ. — (8) գողեր. — (9) վայրկեան, պահ, ատեն. — (10) մահ. — (11) տեսաւ. — (12) իգ. կռուակ (քունւա, մեծ թռչուն մըն է). — (13) կը թռչէին. — (14) վրայ, վերը. — (15) գլուխ. — (16) վկայ. — (17) տեսար, բտմնելի. — (18) ար. յանցանք, ոճիր. — (19) քիչ մը ժամանակ վերջը. — (20) հրապարակ (միջանկ). — (21) հասարակաց. — (22) տեսնելով. — (23) ընկեր. — (24) լսուեցան. — (25) սպայ, պաշտօնակալ (օֆիսիալ). — (26) զիպուած. — (27) բռնել. — (28) բանտ դնել, բանտարկել. — (29) աւազակ. — (30) ճանչցան. — (31) կը զարնէր. — (32) խոստովանեցան. — (33) պատճուեցան. — (34) խստութեամբ.

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աստուծոյ արդարութիւնը սարսափելի է :

Իպիգոս, երեւելի Յոյն բանաստեղծը՝ անտառէ մը անցնելու ատեն սպաննութեամբ երկու գողերէ : Մեռնելուն ժամանակը՝ տեսաւ կռուակներ՝ որ գլուխ վրայէն կը թռչէին, ու զանոնք վկայ բռնեց այս քտոմնելի ոճիրին : Քիչ մը ժամանակ վերջը, գողերէն մէկը՝ հասարակաց հրա-

սարակի մը վրայ գտնուելով, ու տեսնելով որ հոռուկներ կ'անցնին՝ ըսաւ իրեն ընկերոջը. « Տես Իսրիգոսի վրայները որ կ'անցնին ».— Այս խօսքերը լսելով սուրբ մը՝ որ հոն կը գտնուէր դիւրուածով, զանոնք բռնել եւ բանտարկիկ տուաւ : Այն ատեն երկու աւազակները ճանչցան Աստուծոյ ձեռքը՝ որ զիրենք կը զարնէր, խոստովանեցան իրենց ոճիրը, ու սպառտուեցան խտուութեամբ :

CONVERSATION—ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1. De quelle nation (որ ազգէ) était Ibycus ?	1. Il était Grec.
2. Qui est-ce qui était Grec ?	2. Le poète Ibycus.
3. Que faisait ce poète ?	3. Il traversait une forêt.
4. Que lui arriva-t-il ?	4. Il fut tué par deux voleurs.
5. Qu'aperçut-il au moment de sa mort ?	5. Il aperçut des grues qui volaient au dessus de sa tête.
6. Que fit le poète en voyant les grues ?	6. Il les a pris à témoin de sa mort.
7. Qu'arriva-t-il quel-que temps après ?	7. Les deux voleurs se trouvant sur une place publique aperçurent des grues.

8. Que dit un des voleurs à son camarade ?	8. Vois-donc les témoins de la mort d'Ibycus qui passent.
9. Par qui ces paroles furent-elles entendues ?	9. Elles furent entendues par un officier.
10. Que faisait l'officier ?	10. Il se trouvait là par hasard.
11. Que fit l'officier ?	11. Il les fit saisir et emprisonner.
12. Qu'est-ce que les brigands connurent alors ?	12. Ils connurent la main de Dieu qui les frappait.
13. Par qui les brigands furent-ils frappés ?	13. Par la main de Dieu.
14. Pourquoi furent-ils frappés ?	14. Parcequ'ils avaient tué un homme, ce qui est un horrible crime.
15. Quel fut le sort (զիճակ) de ces brigands ?	15. Ils furent punis sévèrement.
16. Que trouvez-vous dans cet histoire (սլուտութիւն) ?	16. Je trouve la justice de Dieu qui est terrible pour les brigands et les voleurs.

ԴՍԱԻ.— VINGTIÈME LEÇON

Réponse spirituelle d'un enfant.

Un jeune (1) prince (2) âgé de sept ans (3) réunissait (4) à beaucoup de gentillesse (5) infi-

niment (6) d'esprit (7). Il était un jour l'objet (8) de l'admiration (9) de toute une société (10).

Un vieux (11) capitaine (12) témoin des louanges (13) qu'on lui donnait, dit d'une voix (14) assez haute: « Les enfants qui ont tant d'esprit dans un âge si tendre (15), en ont souvent (16) peu quand ils sont grands ».

Notre jeune prince qui l'avait entendu, lui reparti (17) sur le même ton (18): « Monsieur le capitaine, il faut que vous ayez eu infiniment d'esprit dans votre enfance (19) ».

(1) մանուկ, երիտասարդ, մատաղ (կենն). — (2) իշխան. — (3) եօթը տարուան. — (4) կը միացնէր. — (5) իդ. ազնուութիւն. — (6) անհուն, շատ. — (7) ա. խելք, ոգի, հանճար. — (8) ա. առարկայ, նիւթ. — (9) իդ. զարմանք, հիացումն. — (10) ընկերութիւն. — (11) ծեր. — (12) հարիւրապետ. — (13) գովեստ. — (14) ձայն. — (15) փափուկ, զողոր. — (16) յաճախ, շատ անգամ. — (17) նորէն պատասխանեց, կրկնեց. — (18) նոյն եղանակաւ. — (19) իդ. մանկութիւն, տղայութիւն:

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տղոս մը հանճարաւոր պատասխանը.

Եօթը տարեկան փոքրիկ իշխան մը՝ շատ մը աղնիւ կերպերու հետ միացեալ ունէր կարգէ

դուրս խելք մը: Օր մը որ բովանդակ ընկերութեան մը զարմանաց առարկայն էր եղած, ծեր հարիւրապետ մը անոր արուած գովեստներուն հոն վկայ լինելով՝ (լսելով) բաւական բարձր ձայնով մը ըսաւ. « Այն տղայք որ այնչափ մատաղ հասակի մէջ այնքան խելք ունին՝ մեծցած ատեննին քիչ խելք կ'ունենան »: Մեր իշխանիկը որ ըսեր էր զայն, մի եւ նոյն ձայնով անոր պատասխանեց. « Պարոն հարիւրապետ, պէտք է որ դուք խիստ շատ խելք ունեցած լինիք ձեր տղայութեանը ժամանակ »:

CONVERSATION—ԽՕՍՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

1. Quel âge avait le prince ?

2. Comment était ce jeune prince ?

3. Qu'est-ce qu'il était devenu (եղած) un jour ?

4. Qu'est-ce qu'on donnait à l'enfant ?

5. Qui était témoin des louanges qu'on lui donnait ?

1. Il était jeune ; il n'avait que sept ans.

2. Il réunissait à beaucoup de gentillesse infiniment d'esprit.

3. Il était devenu l'objet d'admiration de toute une société.

4. Beaucoup de louanges

5. Un vieux capitaine.

6. Comment parla le vieux capitaine ?

7. Que dit-il ?

8. Qui l'avait entendu ?

9. Sur quel ton lui répartit le jeune prince ?

10. Comment l'appela-t-il ?

11. Que dit l'enfant au vieux capitaine ?

12. Qui était le plus spirituel, de l'enfant ou du vieux ?

13. Que pensez-vous de cet enfant ?

6. Il parla d'une voix assez haute.

7. Les enfants qui ont tant d'esprit dans un âge si tendre, en ont souvent peu quand ils sont grands.

8. Le jeune prince.

9. Sur le même ton.

10. Monsieur le capitaine.

11. Il faut que vous ayez eu infiniment d'esprit dans votre enfance.

12. L'enfant.

13. Qu'il méritait bien l'admiration de toute la société.

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

TROISIÈME PARTIE

ԴՍԱ ԻՍ. — VINGT-ET-UNIÈME LEÇON

GRAMMAIRE — ԲԵՐՍՍՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Առաջին և երկրորդ Մասին դասերուն մէջ պատահեցանք Je, me, tu, te, il, elle, nous, vous, ils դերանունները : Ասոնք դիմաւոր կ'ըսուին, որովհետեւ գոյականին սեղ դրուելով՝ անոր շէնք կը ցուցնեն :

2. Je, tu, soi թէ արական և թէ իգական գոյականաց դէմքը կը ցուցնեն, բայց երրորդ դէմքը՝ արականի համար ունի il, և իգականի համար elle.

3. Ֆրանսերէնի դերանունները կհոլովին հասարակ անուններուն պէս՝ նախորդներով, այսպէս . . .

ԱՌԱՋԻՆ ԴԷՄԲ

	Եզակի	Յոճնակի
Ո-ը.	Je, moi, ես	Nous, մենք
Սէ-.	de moi, ինձի	de nous մեզի
Տր-.	à moi, me, moi ինձի	à nous, nous մեզի
Հոյց.	moi, me զիս, իս	nous զմեզ
Բոյց.	de moi յինէ, ինձմէ	de nous մենէ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԷՄԲ

	Եզակի	Յոճնակի
Ո-ը.	Tu, toi դու	Vous դուք
Սէ-.	de toi քեզի	de vous ձեր
Տր-.	à toi, te, toi քեզի	à vous ձեզի
Հոյց.	toi, te զքեզ, քեզ	vous զձեզ, ձեզ
Բոյց.	de toi քենէ, քեզմէ	de vous ձենէ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՄԲ

Արհան

	Եզակի	Յոճնակի
Ո.	Il, lui ան, անիկա	Ils, eux անոնք
Ս.	de lui, en անոր	d'eux, en անոնց
Տ.	à lui, lui, y անոր	à eux, leur, y անոնց
Հ.	lui, le զայն, անիկա	eux, les զանոնք
Բ.	de lui անորմէ, անկէ	d'eux, en անոնցմէ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՄԲ

Իգնան

	Եզակի	Յոճնակի
Ո.	Elle ան, այն, անիկա	Elles անոնք
Ս.	d'elle en անոր	d'elles, en անոնց
Տ.	à elle, lui, y անոր	à elles, leur, y անոնց
Հ.	elle, la զայն, անիկա	elles, les զանոնք
Բ.	d'elle, en անորմէ, անկէ	d'elles, en անոնցմէ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԷՄԲ

Արհան և Իգնան

	Եզակի	Յոճնակի
Ո-ը.	Soi ինքը	
Սէ-.	de soi իր	
Տր.	à soi, se իրեն	Se իրենց
Հոյց.	soi, se զինքը	Se զիրենք
Բոյց.	de soi իրմէ	

4. Փրանսերէնի բայերու խոնարհմանց մէջ միշտ պէտք է նշանակել անձին դեր-անունը, մինչդեռ Հայերէնի մէջ հարկ չկայ: Մենք երբոր ըսենք թէ եւ եւ, կը հասկցուի թէ եւ կը խօսիմ. սակայն Փրանսերէնի մէջ եւը (Je) անպատճառ դնելու է:

5. Քաղաքավարութեան համար՝ Փրանսացիք (ու իրենց հետ բոլոր Եւրոպայիք) մէկու մը հետ խօսած ժամանակ Դու չեն ըսեր, այլ յօքնակին կը գործածեն ու կ'ըսեն Vous Դու : Ուստի Հայերէնի մէջ ընդհանրապէս Դու ով ըսուածները՝ Փրանսերէնի մէջ Դու գարձընելու է : Խիստ ընտանի անձի մը հետ խօսուի նէ՛ այն ատեն միայն Դու գործածելու է :

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Հետևեալ գարձուածքները օրինակելու է, և իւրաքանչիւր դերանունն ինչ գէմք ըլլալը նշանակելու է վրան. 1. դներու է Աննի գէմքին վրայ. 2. դներու է Երրորդ գէմքին վրայ. 3. դներու է Երրորդ գէմքին :

Ա.

— Paul te regarde (կը նայի). — Eugénie nous fait des politesses (քաղաքավարութիւններ). — Ma tante (հորաքոյր, մորաքոյր) aime bien Jacques ;

hier elle lui donna deux jolis joujoux (խաղալիք) — Je vis hier un petit ramoneur (ծխանի աւելորդ, (ծածկ սիւնի-սիւնի)); il ramona (մաքրեց) lestement (յաջողութեամբ, շուտով) nos cheminées (կրակարան, (ծածկ) je lui ai donné une poire (տանձ, արձա) bien grosse (խոշոր), il la mangea aussitôt (խելոյն, շուտով). — Joseph, tu réciteras (պիտի արտասանես) facilement (գիւրաւ) cette leçon; applique-toi (աշխատէ, սովորէ), tu la sauras (պիտի գիտնաս) avant le dîner. — Lucie, ta bonne tante Pauline vient nous voir (մեզ անտնալու պիտի գայ) aujourd'hui, elle arrivera (պիտի հասնի) bientôt (քիչ ատենէն); joue-lui (շալէ) tes plus beaux morceaux, montre-lui tes plus beaux dessins (դժագրութիւններ), elle te récompensera (պիտի վարձատրէ).

Բ.

Antoine, crois-moi (հաւատա՛ ինձ), travaille aujourd'hui, tu joueras assez demain (վաղը). — Nous aimons les fraises (ելակ, սիւնի) et nous en mangeons tous les jours. — Vous verrez vos cousins (հօրեղբորդի, մօրեղբորդի) vous les recevrez (պիտի ընդունիք), et vous leur prêterez (փոխ տալ) vos joujoux. — Cet enfant se lève trop tard, il restera (պիտի մնայ) toujours

ignorant. — Cette table (գրասեղանը) me paraît (կերեւի, կը թուի) bonne; ma tante y travaille très-commodément (խիտ հանգստութեամբ). — Vous ne songiez plus (ալ չէիք մտածեր) à vos bons parents (ծնողք, ազգականք), mais eux pensaient (կը մտածէին) à vous. — Ne craignez pas (մի վախէք) de multiplier բազմապատկել, շատցընել vos bienfaits (բարերարութիւն), mais ne les reprochez (երես տալ, կշտամբել) jamais (երբէք), si vous voulez en goûter (ճաշակել) le fruit. — Joseph reconnut (ճանչցաւ) ses frères (եղբայր), mais il ne fut point reconnu (չճանչցուեցաւ) d'eux. — Mes enfants, respectez (մեծարեցէք) votre professeur (ուսուցիչ), écoutez-le (մտիկ ըրէք), obéissez lui (հնազանդեցէք իրեն):

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

Վերի կրթութիւնը թարգմանելու է:

ԴԱՍ ԻԲ. — VINGT-DEUXIÈME LEÇON

1. Մինչև ցայժմ հանդիպած Սրբազան Առաքելները ամբողջութեամբ դնենք հոս.

Եգ. Արակ.	Եգ. Իզակ.	Յֆ. երկաւեն.
Mon իմ	Ma, իմ	Mes, իմ
Ton, քու	Ta, քու	Tes, քու
Son, իւր	Sa, իւր	Ses, իւր
Notre, մեր	Notre, մեր	Nos, մեր
Votre, ձեր	Votre, ձեր	Vos, ձեր
Leur, իրենց	Leur, իրենց	Leur, իրենց

2. Ասոնք միշտ դոյականի մը հետ կը գործածուին և յօդ չեն առնուր:

3. Սրբազան դերանուններն ալ որ վերի գասերուն մէջ տեսանք, հետևեալներն են.

	ԱՐԱԿԱՆ	
Եգ.		Յֆ.
Le mien իմս		Les miens իմիններս
Le tien քուկդ		Les tiens քուկինները
Le sien իրենը		Les siens իրենները
Le nôtre մերը		Les nôtres մերինները
Le vôtre ձերը		Les vôtres ձերինները
Le leur իրենցը		Les leurs իրենցները

	ԻԳԱԿԱՆ	
Եգ.		Յֆ.
La mienne իմս		Les miennes իմիններս
La tienne քուկդ		Les tiennes քուկիններդ
La sienne իրենը		Les siennes իրենները

La nôtre մերը Les nôtres մերինները
 La vôtre ձերը Les vôtres ձերինները
 La leur իրենցը Les leurs իրենցները

4. Ասոնք ալ հասարակ անուններու պէս կը հօլովին , միշտ յօդերով :

5. Յոսցական գերանուններն հետեւեալներն են , որ նախդիրով կը հօլովին .

ԱՐԱԿԱՆ

եգ.

Յոք.

Celui այն , անիկա Ceux ասոնք , անոնք
 Celui-ci այս , ասիկա Ceux-ci ասոնք
 Celui-là այն , անիկա Ceux-là անոնք

ԻԳՍԿԱՆ

եգ.

Յի.

Celle ասիկա , անիկա Celles ասոնք , անոնք
 Celle-ci ասիկա Celles-ci ասոնք
 Celle-là անիկա Celles-là անոնք

6. Կայ նաև *ce, ceci*, այս , *celà* այն :

7. Յարաբերական գերանունները հետեւեալ կերպով կը հօլովին :

Ո-ուր. Qui (երկուսեւ) որ , որոնք
 Սէւ. De qui, de quoi, dont որու՞ն , որոնց
 Տր. A qui, à quoi, où որու՞ն , որոնց
 Հոց. Que, qui, quoi որ , զոր , որոնք
 Բաց. De qui, de quoi, dont, d'où որմէ , որոնցմէ

Եզակի

Յոքնակի

Արական

Իգական

Արական

Իգական

Ո. Lequel որնոր Laquelle Lesquels Lesquelles
 Ս. Duquel De laquelle Desquels Desquelles
 Տ. Auquel A laquelle Auxquels Auxquelles
 Հ. Lequel Laquelle Lesquels Lesquelles
 Բ. Duquel De laquelle Desquels Desquelles^s

8. Անորոշ գերանուններն են Օս , մէկը , մարդ , մարդիկ . Chacun , ամէն մէկը , իւրաքանչիւր ոք , Quelqu'un մէկը , Autrui ուրիշը , Personne ոչ ոք , Quiconque ով որ , Nul ոչ ոք , L'un l'autre, մէկըմէկ , իրար , L'un et l'autre. Թէ մէկը թէ միւսը , Երկուքն ալ , ևն :

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Հետեւեալ կըթուլթեան մէջ որոշել Սասցական ածականները ս. ա ով , Սասցական

դերանունները՝ *ս ուլ*, Յուշականները *ց ուլ*,
Յարաբերականները՝ *յ ուլ*, Անորոշը *ա ուլ* :

1. Mon frère avait perdu sa plume, je lui ai prêtée la mienne. — Lucie a perdu son bracelet (*ապարանջան*, *ալէշէկ*) j'ai retrouvé le mien. — Notre maison est commode (*հանգիստ*) mais la vôtre est beaucoup plus agréable (*ախորժելի*). — L'ennui (*ձանձրութիւն*) est une maladie dont le travail est le remède (*դեղ*) — Partout on récompense (*կը վարձատրեն*) les écoliers (*աշակերտ*) qui travaillent assidûment (*հանասպաղարդ*).

2. Les poissons (*ձկերը*) au lieu (*տեղ*) de pieds (*ոտք*) ont des nageoirs (*նախնուր*, *լուղելիք*, *ձկի թեւ*) au moyen desquelles ils nagent (*կըղան*) dans les eaux. — On voit les maux (*ցաւ*, *վիշտ*) d'autrui d'un autre œil que les siens. — Ma sœur (*քոյր*), enseigne-moi mes prières; je les écouterai attentivement (*ուշադրութեամբ*), je les saurai bientôt, je les répéterai (*պիտի կրկնեմ*) aujourd'hui, demain, toujours. — L'instant où nous naissons (*կծնանինք*) est un pas (*քայլ*, *արշ*) vers (*դէպի*) la mort.

5. Si l'on savait borner (*չսփաւորել*) ses désirs (*փափաք*, *իղձ*) on s'épargnerait (*պիտի խնայելին*)

bien (*շատ*) de maux. — Dieu est un bon père, il nous a donné la vie, il nous la conserve (*կը պահպանէ*) et tous les jours il nous accorde (*կը շնորհէ*) quelque faveur (*պարգեւ*, *շնորհ*) il nous importe (*հարկ է մեզ*) donc de lui témoigner notre reconnaissance (*երախտագիտութիւն*).

4. Qui est-ce qui a dit cela? — C'est le père de mes amis. — Qui est-ce qui a acheté ces bouteilles? — Ce sont mes parents. — Cet enfant n'est plus malade (*հիւանդ*) il a bien dormi cette nuit. — Qui lui a fait ce cadeau (*ընծայ*)? — Personne; ce n'est pas un cadeau. — Chacun vous fera des compliments. — Ce que je désire, c'est que vous soyez heureux. — L'odorat (*հոտոտելիք*) subtil (*նուրբ*, *բարակ*) du chien (*չոււն*) est indifférent (*անտարբեր*) à une multitude (*բազմութիւն*) de parfums (*բուրմունք*, *անուշ հոտ*) auxquels l'homme est sensible (*զգայուն*). — Personne n'a arrosé (*ջըրեց*) les fleurs de ma cousine.

Բ .

Պատասխանել հետևեալ Հարցմունքներուն , և ասոնց նման Հարցմանց զոր վարժապետը պիտի ընէ :

1. Գիմաւոր զերանունները որոնք են.
2. Մենք քննչպէս կըսեն ֆրանսերէն . . . հոլովէ.
3. Ի՞նչ հոլով և թիւ է à toi? . . . de vous? . . . de moi? . . . elles . . . ? à lui?
4. Փրանսերէնի զերանունները վերջահոլով են.
5. Je, tu, se ինչ սեռի կը գործածուին.
6. Նա քննչպէս ըսելու է իգականին համար. . . հոլովէ.
7. Քաղաքավարութեան համար ինչ զերանուն կը գործածեն մէկու մը հետ խօսելու ատեն.
8. Ստացական ածականներն որոնք են.
9. Ստացական զերանունները որոնք են . . . հոլովէ.
10. Յուցական զերանուններն հոլովէ.
11. Qui յարաբերականը որ սեռին յատուկ է . . . հոլովէ.
12. Գլխաւոր անորոշ զերանուններն ըսէ.

ԳՍՍ ԻԳ. — VINGT-TROISIÈME LEÇON

DU VERBE AUB

Մինչև հիմա շատ մը բայեր հանդիպեցանք, և եղանակներն ալ տեսանք որ են

Ա. Անշեղծ	L'infinitif
Բ. Դեղծայ	L'indicatif
Գ. Թեական	Le conditionnel
Դ. Հրամայական	L'impératif
Ե. Սորադասական	Le subjonctif

2. Բայերու ժամանակները 16 են, որոց ութը՝ Պարզ, ութն ալ Բազարբեալ ժամանակ կ'ըսուին .

3. Պարզ ժամանակ են անոնք որ մէկ բառ միայն ունին դէմքերուն մէջ. զորօրինակ je pense, il parle .

4. Բազարբեալ ժամանակ են անոնք՝ որ կը շինուին օժանդակ Բայի հը պարզ ժամանակովն և ուրիշ բայի մը անորիշ անցեալովը. ինչպէս, j'ai pensé, il avait pensé .

5. Պարզ ժամանակներն ասոնք են .

- Ա. Սահմանականի ներկայ Présent de l'indicatif
- Բ. Սահմանականի անկատար Imparfait de l'indicatif
- Գ. Որոշ անցեալ կամ կատարեալ Passé défini
- Դ. Ապանի Futur
- Ե. Թեականի ներկայ Présent du conditionnel
- Զ. Հրամայականի ներկայ Présent de l'impératif
- Է. Սորադասականի ներկայ Présent du subjonctif
- Ը. Սորադասականի անկատար Imparfait du subjonctif

6. Բազարբեալ ժամանակներն են

- Ա. Անցեալ անորոշ. Passé indéfini.
- Բ. Սահմանականի ցերեկատար Plus-que-parfait de l'indicatif.

- Գ. Անցեալ յառաջագոյն Passé antérieur.
- Դ. Ապառնիկ անցեալ Passé du futur.
- Ե. Թեականի անցեալ Passé du conditionnel.
- 2. Հրատյականի ապառնիկ յառաջագոյն Futur antérieur de l'impératif.
- Ե. Սորորասականի անցեալ Passé du subjonctif.
- Ը. Սորորասականի գերակարար Plus-que-parfait du subjonctif

7. Ֆրանսերէնի բայերը մեր լեզուին նըման ԶՈՐՍ ԴՍՍ կը բաժնուին, որ Լծորդութեան Conjugaison կ'ըսուին : Այս լծորդութիւնը իրենց աներևութիւն վերջաւորութեան կամ յանգէն կը ճանչցուին :

8. Ասանկէն Լծորդութեան կը վերջանայ ER , ինչպէս Chanter երգել :

9. Երբեք կը վերջանայ IR ինչպէս FIDIR լինցնել :

10. Երբեք կը վերջանայ OIR , ինչպէս Recevoir ընդունել :

11. Զորբեք կը վերջանայ RE , ինչպէս Rendre հատուցանել :

12. Այս չորս լծորդութեանց պէս ճիշդ չխոնարհած բայերը Անանկէն կ'ըսուին :

Թէ կանոնաւոր և թէ անկանոն բայերէն շատեր տեսանք Ա. և Բ. Մասերուն մէջ :

VERBE AUXILIAIRE—ՕԺԱՆԴԱԿ ԲՍՅ

1. Ֆրանսերէնի մէջ երկու տեսակ բայ կայ AVOIR ունենալ , ու ETRE ըլլալ , որ իրենք իրենց կարգ մը կը ձևացընեն , և կ'ըսուին auxiliaires , այսինքն Օժանդակ , վասն զի կ'օժանդակեն (կ'օգնեն) ուրիշ բայերու բաղադրեալ ժամանակները կազմելու :

Այս երկու օժանդակներն ալ շատ անգամ հանդիպեցանք Ա. և Բ. Մասերու մէջ :

2. Մեր լեզուին մէջ գլխաւորապէս ե՛րբայն ստոնց տեղ կը բռնէ : Ուստի j'avais mangé թէև ըսել է Կերած ունի , բայց Հայերէն կը թարգմանենք Կերած է :

3. Բայերու խոնարհմանց մէջ եղակի ու յօքնակի երբեք դէմքին դերանունը il, ils, կը դրուի երբ որոնի համար է. elle և elles կը դրուի երբ իգական համար է :

AVOIR ՈՒՆԵՆԱԼ

MODE INFINITIF	ԱՆՆԵՐԵՐՈՑԹ ԵՂԱՆԱԿ
<i>Présent, ներկայ</i>	<i>Passé, անցիակ</i>
Avoir ունենալ	Avoir eu ունեցած ըլլալ
<i>Participe présent</i> Ընդունելութիւն ներկայ	<i>Prétérit</i> Յարակասար
Ayant ունենալով	Ayant eu ունեցած ըլլալով
<i>Participe passé</i> Ընդունելութիւն անցեալ	
Eu ունեցած	

MODE INDICATIF	ՍԱՀՄԱՐԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ
<i>Temps présent</i> Ներկայ ժամանակ	<i>Temps passé indéfini</i> Անորոշ անցեալ ժամանակ
J'ai ունիմ	J'ai eu ունեցած եմ
Tu as ունիս	Tu as eu ունեցած ես
Il, կամ elle a ունի	Il կամ elle a eu ունեցած է
Nous avons ունինք	Nous avons eu ունեցած ենք
Vous avez ունիք	Vous avez eu ունեցած էք
Ils կամ elles ont ունին	Ils կամ elles ont eu ունեցած են

<i>Temps Imparfait</i> Անկասար ժամանակ	<i>Temps plusque-parfait</i> Գեւախասար ժամանակ
J'avais ունէի	J'avais eu ունեցած էի
Tu avais ունէիր	Tu avais eu ունեցած էիր
Il avait ունէր	Il avait eu ունեցած էր
Nous avions ունէինք	Nous avions eu ունեցած էինք
Vous aviez ունէիք	Vous aviez eu ունեցած էիք
Ils avaient ունէին	Ils avaient eu ունեցած էին

<i>Temps passé défini</i> Որոշ անցեալ ժամանակ	<i>Temps passé antérieur</i> Անցեալ յառաջագոյն
J'eus ունեցայ	J'eus eu ունեցած եղայ
Tu eus ունեցար	Tu eus eu ունեցած եղար
Il eut ունեցաւ	Il eut eu ունեցած եղաւ
Nous eûmes ունեցանք	Nous eûmes eu ունեցած եղանք
Vous eûtes ունեցաք	Vous eûtes eu ունեցած եղաք
Ils eurent ունեցան	Ils eurent eu ունեցած եղան

<i>Temps futur. Ապագ. ժամ.</i>	<i>T. futur passé. Ապառնի անցեալ</i>
J'aurai տի ունենամ	J'aurai eu տի ունեցած ըլլամ
Tu auras տի ունենաս	Tu auras eu տի ունեցած ըլլաս
Il aura տի ունենայ	Il aura eu տի ունեցած ըլլայ
Nous aurons տի ունենանք	Nous aurons eu տի ունեց. ըլլանք
Vous aurez տի ունենաք	Vous aurez eu տի ունեց. ըլլաք
Ils auront տի ունենան	Ils auront eu տի ունեց. ըլլան

MODE CONDITIONNEL	ԹԻԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ
<i>Temps présent.</i> Ներկայ ժամանակ	<i>Temps passé (1re forme)</i> Անցիակ ժամանակ (Ա. Ձև)
J'aurais տի ունենայի	J'aurais eu տի ունեցած ըլլայի
Tu aurais տի ունենայիր	Tu aurais eu տի ունեց. ըլլայիր
Il aurait տի ունենար	Il aurait eu տի ունեց. ըլլար
Nous aurions տի ունենայինք	Nous aurions eu տի ունեց. ըլլայինք
Vous auriez տի ունենայիք	Vous auriez eu տի ունեց. ըլլայիք
Ils auraient տի ունենային	Ils auraient eu տի ունեց. ըլլային

<i>Temps passé (2me forme)</i> Անցեալ ժամ. (Բ. Ձև)	
J'eusse eu տի ունեցած ըլլայի	
Tu eusses eu տի ունեցած ըլլայիր	
Il eût eu տի ունեցած ըլլար	

Nous eussions eu տի ունեցած ըլլայինք
 Vous eussiez eu տի ունեցած ըլլայիք
 Ils eussent eu տի ունեցած ըլլային

MODE IMPERATIF ՀՐԱՄԱՅՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Aie ունեցիր
 Ayons ունենանք
 Ayez ունեցէք

MODE SUBJONCTIF ՍՏՈՐԱԳԱՍՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

<i>Temps présent, ou futur</i>	<i>Temps passé</i>
Ներկայ կամ ապառնի ժամ.	Անցեալ ժամանակ
Que j'aie որ ունենամ	Que j'aie eu որ ունեցած ըլլամ
Que tu aies որ ունենաս	Que tu aies eu որ ունեց. ըլլաս
Qu'il ait որ ունենայ	Qu'il ait eu որ ունեցած ըլլայ
Que nous ayons որ ունենանք	Que nous ayons eu որ ուն. ըլլանք
Que vous ayez որ ունենաք	Que vous ayez eu որ ուն. ըլլաք
Qu'ils aient որ ունենան	Qu'ils aient eu որ ունեց. ըլլան

Temps imparfait
Անկատար ժամ.

Plus-que-parfait
Գերալատար ժամանակ

Que j'eusse որ ունենայի	Que j'eusse eu որ ունեցած ըլլայի
Que tu eusses որ ունենայիր	Que tu eusses eu որ ունեցած ըլլայիր
Qu'il eût որ ունենար	Qu'il eût eu որ ունեցած ըլլար
Que nous eussions որ ունենայինք	Que nous eussions eu որ ունեցած ըլլայինք
Que vous eussiez որ ունենայիք	Que vous eussiez eu որ ունեցած ըլլայիք
Qu'ils eussent որ ունենային	Qu'ils eussent eu որ ունեցած ըլլային

5. Պարզ ժամանակներուն դիմաց դրինք Բուրբուրեալ ժամանակները, որպէս զի ուսանողը տեսնայ որ միայն Պարզերը սովորելով՝ սովորած կըլլայ Բաղադրեալներն ալ, որ ուրիշ կերպով չեն շինուած՝ բայց եթէ Պարզին վրայ աւելցնելով *eu* շարունակելու անցեալը՝ եթէ ուսանողը այս ըմբռնէ՝ բային սերտողութիւնը կիսով կը դիւրանայ իրեն :

6. Նոյնպէս նաև սր և իցէ բայի մը շարունակելու անցեալը գրուելով *Avoir* օժանդակին պարզ ժամանակներուն հետ, նոյն բային բաղադրեալ ժամանակները կը շինուին: Օրինակի համար Aimé (aimer բային ընդունելութիւն անցեալը) եթէ j'avais (*avoir* ին անկատարին հետ) կապենք, կշինուի j'avais aimé, սիրած էի :

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ
Ա.

Հետևեալ բայերն օրինակելու է, և սր լծորդութեան վերաբերելնին նշանակելու է դիմացնին Ա, Բ, Գ, Դ դնելով.

Partir գնալ Flatter շողմեւ, դգուել. Réussir յաջողիլ. S'apprêter պատրաստուիլ. Persuader համոզել. Haïr ստել. S'asseoir նստիլ. Dormir քնանալ. Surprendre յանկարծ ակիլի բերել. Vêtir հագցընել. Gronder յանդիմանել, չելսել. Fuir վախչիլ. Mentir ստել. Savoir դիտել. S'opposer դէմ կենալ. Aplanir հարթել, շակել. Se réveiller արթննալ. Démentir սուտ հանել. Commander հրամայել. Etablir հաստատել. Valoir արժել. Blâmer մեղադրել. Déterminer որոշել. Entrevoir նշմարել. Obéir հնազանդիլ. Vainere յաղթել. Entendre լսել. Faciliter դիւրացնել. Mordre խածնել. Tourmenter չարչարել. Tordre ոլրկել. Rentrer մտնալ, դառնալ. Teindre ներկել. Coudre կտրել. Pleuvoir անձրեւել. Perdre կորսնցնել. Rompre կոտրել. Attacher կապել. Lâcher արձակել, քակել. Falloir պէտք ըլլալ. Craindre վախել. Déplaire անհաճոյ ըլլալ. Sentir զգալ. Apprendre կախել. Descendre իջնել. Tuer սպաննել. Vendre ծախել. Se glorifier պարծիլ. Disparaître աներեւոյթ ըլլալ. Combattre պատերազմիլ.

բ.

Հետևեալ կրթութեան մէջի Avoir օժանդակին խոնարհմանց դիմաց ուսանողը

պէտք է նշանակէ եղանակը, ժամանակը, թիւը (եղակի կամ յոքնակի ըլլալը) :

1. J'ai ma voiture (կառք) — Tu avais ma serviette. — Il eut une mauvaise affaire (դործ). — Nous aurons ses livres. — Vous aurez plus de tranquillité. — Aie du courage, mon fils! — Mon père veut que Virginie et Annigie aient des habits neufs (նոր զգեստ). — Elle voulait avoir la croix (խաչ) d'or (սակի) de sa mère. — Tu as tes joujoux, n'est-ce pas? — Nous avons un bon médecin (բժիշկ). — Nous eûmes peur (վախ) de lui.

2. Vous aurez de joyeux (ուրախ) compagnons (ընկեր). — Ces hommes auraient votre approbation (հաւանութիւն). — Ayez des bons chevaux. — Il faut que j'aie un bon domestique (ծառայ). — Nous avons de bonnes recommandations (յանձնագիր). — Vous eûtes une permission (թոյլտուութիւն). — Elles auront leurs couvertures (ծածկոց, վերմակ). — J'aurai un vêtement (զգեստ) plus convenable (պատշաճաւոր). — Il veut que tu aies un pupitre (գրոց, լէ+ժէ).

3. J'aurais désiré que cet élève eût une récompense (վարձատրութիւն). — Nous aurons nos

livres. — Diran et Makrigue avaient deux jeunes cousins. — J'aurai une place dans son bureau (գրասենեակ). — Tu es beaucoup d'embarras. — Il faut qu'il ait un gilet. — Il aura mes coussins (բարձ, Էսպրէ) et mes meubles (կարասիք, Էշէս). — Ces enfants ont raison (իրաւունք). — Vous avez tort (իրաւունք չունիք). — Mes sœurs auront un charmant (գեղեցիկ) piano (դաշնակ).

TRADUCTION—ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սոյն կրթութիւնը ուսանողը Հայերէնի դարձնելու է :

ԴԱՍ ԻԴ. — VINGT-QUATRIÈME LEÇON

VERBE AUXILIAIRE — ԾԱՆԳԱԿ ԲԱՅ

ÊTRE—ԷՒՆԵԼ

1. ÊTRE օժանդակին բաղադրեալ ժամանակները կը ձևանան avoir օժանդակին պարզ ժամանակներուն քով դնելով *été*, որ է Être ի ընդունելութիւն անցեալը :

2. Être օժանդակին պարզ ժամանակները բայի մը ընդունելութիւն անցեալին հետ կապելով նոյն բայը կրաւորականի կը դառնայ :

MODE INFINITIF ԱՆՏՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ

Présent, ներկայ	Passé, Անցեալ
Être ԷՒՆԵԼ, ԸԼԼԱԼ	Avoir été Էղած ԸԼԼԱԼ
Participe présent Ընդունելութիւն ներկայ	Préterit Յաւասար
Étant Էլինելով, Ըլլալով	Ayant été Էղած Ըլլալով
Participe passé Ընդունելութիւն անցեալ	
Été Էղած, Էղեալ	

MODE INDICATIF ՍԱՀԱՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent ներկայ ժամանակ		Temps passé indéfini Անցեալ անորոշ ժամանակ	
Je suis ԷՄ	J'ai été Էղած ԷՄ	Tu es ԷՍ	Tu as été Էղած ԷՍ
Il est Է	Il a été Էղած Է	Nous sommes ԷՆՔ	Nous avons été Էղած ԷՆՔ
Vous êtes ԷՔ	Vous avez été Էղած ԷՔ	Ils sont ԷՆ	Ils ont été Էղած ԷՆ
Temps Imparfait Անխասար ժամանակ		Temps plus-que-parfait Գնախասար ժամանակ	
J'étais ԷԻ	J'avais été Էղած ԷԻ	Tu étais ԷԻՐ	Tu avais été Էղած ԷԻՐ
Il était ԷՔ	Il avait été Էղած ԷՔ	Nous étions ԷԻՆՔ	Nous avions été Էղած ԷԻՆՔ
Vous étiez ԷԻՔ	Vous aviez été Էղած ԷԻՔ	Ils étaient ԷԻՆ	Ils avaient été Էղած ԷԻՆ

Temps passé défini

Որոշ անցեալ ժամանակ
 Je fus եղայ
 Tu fus եղար
 Il fut եղաւ
 Nous fûmes եղանք
 Vous fûtes եղաք
 Ils furent եղան

Temps passé antérieur

Անցեալ յառաջագոյն ժամ.
 J'eus été եղած էի
 Tu eus été եղած էիր
 Il eut été եղած էր
 Nous eûmes été եղած էինք
 Vous eûtes été եղած էիք
 Ils eurent été եղած էին

Temps futur

Ապագանի ժամանակ
 Je serai տ' ըլլամ
 Tu seras տ' ըլլաս
 Il sera տ' ըլլայ
 Nous serons տ' ըլլանք
 Vous serez տ' ըլլաք
 Ils seront տ' ըլլան

Temps futur passé

Անցեալ ապագանի ժամանակ
 J'aurais été տ' եղած ըլլամ
 Tu aurais été տ' եղած ըլլաս
 Il aura été տ' եղած ըլլայ
 Nous aurons été տ' եղած ըլլանք
 Vous aurez été տ' եղած ըլլաք
 Ils auront été տ' եղած ըլլան

MODE CONDITIONNEL

ԹԷՍԱՍԸ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent ou futur

Ներկայ կամ Ապագանի ժամ.
 Je serais տ' ըլլայի
 Tu serais տ' ըլլայիր
 Il serait տ' ըլլար
 Nous serions տ' ըլլայինք
 Vous seriez տ' ըլլայիք
 Ils seraient տ' ըլլային

Temps passé (1re forme)

Անցեալ ժամանակ (Ա. Ձև)
 J'aurais été տ' եղած ըլլայի
 Tu aurais été տ' եղած ըլլայիր
 Il aurait été տ' եղած ըլլար
 Nous aurions été տ' եղած ըլլայինք
 Vous auriez été տ' եղած ըլլայիք
 Ils auraient été տ' եղած ըլլային

Temps passé (2e forme) Անցեալ ժ. (Բ. Ձև)

J'eusse été տ' եղած ըլլայի
 Tu eusses été տ' եղած ըլլայիր
 Il eût été տ' եղած ըլլար
 Nous eussions été տ' եղած ըլլայինք
 Vous eussiez été տ' եղած ըլլայիք
 Ils eussent été տ' եղած ըլլային

MODE IMPÉRATIF

ՀԲՆՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Sois եղիր
 Soyons ըլլանք
 Soyez եղէք

MODE SUBJONCTIF

ՍՈՐԱԿՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent ou futur
Ներկայ կամ ապագանի ժամ.

Temps passé
Անցեալ ժամանակ

Que je sois որ ըլլամ
 Que tu sois որ ըլլաս
 Qu'il soit որ ըլլայ
 Que nous soyons որ ըլլանք
 Que vous soyez որ ըլլաք
 Qu'ils soient որ ըլլան

Que j'aie été որ եղած ըլլամ
 Que tu aies été որ եղած ըլլաս
 Qu'il ait été որ եղած ըլլայ
 Que nous ayons été որ եղ. ըլնք
 Que vous ayez été որ եղ. ըլլաք
 Qu'ils aient été որ եղած ըլլան

Temps imparfait

Անկատար ժամանակ

Temps plus-que-parfait

Դերակատար ժամանակ

Que je fusse որ ըլլայի
 Que tu fusses որ ըլլայիր
 Qu'il fût որ ըլլար
 Que nous fussions որ ըլլա-
 [նինք ըլլայինք
 Que vous fussiez որ ըլլայիք
 Qu'ils fussent որ ըլլային

Que j'eusse été որ եղ. ըլլայի
 Que tu eusses été որ եղ. ըլլայիր
 Qu'il eût été որ եղած ըլլար
 Que nous eussions été որ եղած
 [նինք ըլլայինք
 Que vous eussiez été որ եղ. ըլլաք
 Qu'ils eussent été որ եղ. ըլլային

SYNTAXE—ՀԱՍԱԶԱՅՆՈՒԹ ԻՒՆ

ԿԱՆՈՆ Ա. Etre *օժանդակով գործածուած*
ածականն ու ընդունելութիւնը (participle)

տէր բային հետ կը համաձայնին սեռով ու թուով. զոր օրինակ, *vos tantés sont parties*. Չեր հօրքոյրերը գնացին :

ԿԱՆՈՆ Բ. Երբ տէր բային կ'ըլլան երկու եզակի անուն, ածականն ու ընդունելութիւնը պէտք է յոքնակի դնել. զոր օրինակ *Paul et Garabed sont instruits*. Պօղ և Կարապետ կիրթ, կրթուած են : — Գրաբարին մէջ ալ Ֆրանսերէսին պէս կրնայ ըսուիլ :

ԿԱՆՈՆ Գ. Երբ տէր բային երկու սեռէ ձևացած է, (այսինքն արական և իգական անուններէ) ածականն ու ընդունելութիւնը արական կը մնան. զոր օրինակ, *Vartouhi et son frère Markar sont paresseux*.

ԿԱՆՈՆ Դ. Երբ տէր բային դերանուն մըն է, ածականն ու ընդունելութիւնը սեռով ու թուով կը համաձայնի այն դերանուամբ ներկայացեալ անձին կամ իրին սեռին ու թուոյն հետ : Ուստի տղու մը համար երբ ուղենաս ըսել թէ *իւր քնք քնք քնք*, Ֆրանսերէն ըսելու է *vous êtes distrait* (արական). իսկ եթէ աղջկան մը նոյն խօսքն ըսուի,

distrain ածականը իգականացնելով ըսելու է *vous êtes distraite*. — Եթէ շատ տղու նոյն խօսքն ուղղուի, *distrain* ածականը դնելու է յոքնակի, *distrains*. և եթէ շատ աղջիկներու նոյն խօսքն ուղղուած ըլլայ՝ ածականը դնելու է իգական, *distraines*.
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Հետագայ կրթութեանց մէջի *l'etre օժանդակին* դիմաց նշանակելու է եղանակը, ժամանակը, թիւն ու Դէմքը :

1. Je suis malade (հիւանդ). — Tu étais plus instruit que moi. — Ma mère fut longtemps inquiète. (տնհանդիտ). — Nous serons invités (հրաւիրուած) à ce mariage (հարսնիք). — Vous seriez riche (հարուստ) et heureux (երջանիկ). — Soyez indulgents (ներողամիտ). — On veut que je sois prudent. — On voulait que tu fusses plus raisonnable (զգօն). — Tu est paresseux, mon enfant. — Arakel était renvoyé (ձամբուած) du collège. — Je fus étonné (զարմացայ) de le voir. — Vous serez écoutés, messieurs. — Nous serions trop

fatigués (յողնած). — Sois bon. — On désire (կեփախաքին) que tu sois reçu dans cette maison. — Il fallait que Mardik fût bien menteur (ստախոս). — Zarouhi est studieuse (աշխատասէր).

2. Vos cousines (հորքրոջ կամ մորքրոջ աղջիկներ) étaient peu patientes (համբերող). — Elle fut guérie par ce médecin (բժիշկ). — Elise sera grande. — Je serai battu. — Il faut que Mihran soit plus aimable. — On aurait désiré (խախաքելի էր) que vos enfants fussent admis (ընդունուած) à l'école. — Nous sommes contents (գոհ) de vous. — J'étais plus gai (լուարթ). — Vous fûtes obligés de partir. — Tu seras pardonnée, ma fille! — Elle sera méchante (շար) et orgueilleuse (հպարտ).

5. On désire que Vahram et Dirouhi soient mariés cette année. — On désirait que je fusse acquitté (ազատուած). — Vous êtes plus modeste (համեստ) que votre ami. — Nous étions attentifs (ուշադիր). — Ses enfants furent malheureux (դժբաղդ). — Je serai sévère (սխտ). — Tu seras puni. — On veut que nous soyons polis (բաղաքավար). — On voulait que vous fussiez moins prodigues (շոսյլ). — Eugénie et Aram sont arrivés (հասած). — Il faut que vous soyez discrets

(գաղտնապահ). — Sophigue est bavarde (շատխոս). — Nazigue est vertueuse (առաքին).

TRADUCTION—Ք ԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. Վերի կրթութիւնքը թարգմանել :
Բ. Պատասխանել հետևեալ Հարցմանց .

1. Avoir և Être օժանդակներուն Հրամայականն ըստ.
2. Ստորագասական անկատարը գրուցէ երկուքին մէկտեղ.
3. Թէական ներկան գրուցէ երկուսին ալ.
4. Être օժանդակով գործածուած ածականն ու աներևոյթը տէր բային հետ քնչպէս կը համաձայնին .
5. Տէր բային երկու եզակի անուններ ըլլան նէ ածականն ու ընդունելութիւնն քնչ թիւ ղենլու է.
6. Երբ տէր բային ղերանուն մըն է՝ ածականն ու ընդունելութիւնը քնչպէս համաձայնեցընելու է : Եւ այլն :

ԴՍՍ ԻԵ. — VINGT-CINQUIEME LECON

ԱՌԱՋԻՆ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
PREMIERE CONJUGAISON

1. Ամէն բայ որոց աներևոյթը *er* կը վերջանայ Ա. լծորդութեան տակ կերթան :

2. Այս բայերուն *er* յանգը վերցընես նէ կը մնայ բային աբաորը : Զորօրինակ *aimer*, *er*ը վերցուր՝ կը մնայ *aim* արմատը. *porter* արմատը *port*, ևն .

3. Ա. լծորդութեան պարզ ժամանակներուն յանգերը եթէ աշակերտը լաւ մը սերտէ ամբողջ խոնարհումը՝ սերտած կ'ըլլայ, և ինքիւրեն կրնայ լծորդել ամէն *er* վերջացած բայերը, արմատներն՝ հետևեալ Յօդին վերջաւորութեանց քով դնելով :

ՅՈՒՑԱԿ ԱՆՓՈՓՈՆ ԵՄՆԳԱՅ

Ա. ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

MODE INFINITIF
ԱՆՆԵՆՈՑԵՆ ԵՂԱՆԱԿ

—er. Participe présent,
Ընդունկարիւն ներկայ

—ant. Participe passé
Ընդունկարիւն անցեալ

—é.

MODE INDICATIF
ԱՆԼՍԵՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent Temps imparfait
Ներկայ ժամանակ Անկատար ժամանակ

Je	—e,	Je	—ais,
Tu	—es,	Tu	—ais,
Il, elle, on	—e;	Il, elle, on	—ait;
Nous	—ons,	Nous	—ions,
Vous	—ez,	Vous	—iez,
Ils, elles	—ent.	Ils, elles	—aient.

Temps passé défini Temps futur
Անցեալ որոշեալ ժամ. Ապագոյի ժամանակ

Je	—ai,	Je	—ai,
Tu	—as,	Tu	—eras,
Il, elle, on	—a ;	Il, elle, on	—era;

Nous	—âmes	Nous	—erons,
Vous	—âtes,	Vous	—erez,
Ils, elles	—èrent.	Ils, elles	—eront.

MODE CONDITIONNEL

ԹԻՍՎԱՆ ԵՂՍՆԱԿ

Temps présent ou futur

Ներկայ, կամ ապառնի ժամանակ

Je	—erais,	Nous	—erions,
Tu	—erais	Vous	—eriez,
Il, elle, on	—erait;	Ils, elles	—eraient.

MODE IMPÉRATIF

ՀՐԱՄԱՅԻՆ ԵՂՍՆԱԿ

Temps présent, ou futur

Ներկայ կամ ապառնի ժամանակ

	—ons
—e,	—ez,

Յորակի գ. դեմք չունի.

MODE SUBJONCTIF

ՍՏՈՐԱԿԱՆ ԵՂՍՆԱԿ

<i>Temps présent, ou futur</i>		<i>Temps imparfait</i>	
Ներկայ կամ ապառն. ժամ.		Անկատար ժամանակ	
Que je	—e,	Que je	—asse,
Que tu	—es,	Que tu	—asses,
Qu'il, qu'elle	—e;	Qu'il, qu'elle	—ât;
Que nous	—ions,	Que nous	—assions,
Que vous	—iez,	Que vous	—assiez,
Qu'ils, qu'elles	—ent.	Qu'ils, qu'elles	—assent.

4. Մեր աշակերտն արդէն գիտէ որ բայերուն բարբառ ժամանակները օժանդակ բայերէն կը շինուին : (Տես Դաս ԻԲ, 5.):

5. Avoir օժանդակը կը գործածուին գործական ու չէզոք բայերու հետ : Իսկ Être բայի մը կրաւորական իմաստ տալու կը ծառայէ : Ֆրանսերէնի մէջ յատուկ կրաւորականի ձև չկայ : (Դաս ԻԳ - 2),

6. Բայց բայեր ալ կան որ թէ և կրաւորական չեն՝ սակայն սովորութիւնը կը պահանջէ՝ որ Être օժանդակով լծորդուին : Ասոնց աւելի սովորականներն են հետևեալները .

Aller երթալ. Arriver հասնիլ. Décéder վախճանիլ, Entrer մտնել, Rester մնալ, Tomber, իյնալ. Partir, մեկնիլ, գնալ. Repartir, նորէն երթալ. Sortir, ելլել. Venir, գալ. Devenir, ըլլալ, բան մը դառնալ. Intervenir, միջնորդել. Parvenir, հասնիլ. Naître, ծնանիլ, Mourir, մեռնիլ. և այլն :

7. Եթէ բայ մը Être ուլ լծորդուի, ընդունելութիւնը տէր բայիին հետ սեռիւ և

Թուով պէտք է համաձայնի, Կանոնիս լաւ
 ուշ դնելու է Հայ ուսանողը. (Դաս ԻԳ.),
 (8. Հեռուեալ) Պարիէրէն մէջ՝ յանդերձ կա-
 մաւ շղագրով կրնենք, ուսանողին լաւ ըմ-
 բռնմանը համար : Թող վերի Յոցակին հետ
 բարդասէ :

ՊԱՏԿԵՐ Ա. ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

CHANTER (արևս Chant) ԵՐԳԵԼ

MODE INDICATIF ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent *Temps passé indéfini*
 Ներկայ ժամանակ Անորոշ անցեալ ժամանակ

Je chante	կ'երգեմ	J'ai chanté	երգած եմ
Tu chantes	կ'երգես	Tu as chanté	երգած ես
Il chante	կ'երգէ	Il a chanté	երգած է
Nous chantons	կ'երգենք	Nous avons chanté	երգած ենք
Vous chantez	կ'երգէք	Vous avez chanté	երգած էք
Ils chantent	կ'երգեն	Ils ont chanté	երգած են

Temps Imparfait *Temps plus-que-parfait*
 Անկատար ժամանակ Դեռակատար ժամանակ

Je chantais	կ'երգէի	J'avais chanté	երգած էի
Tu chantais	կ'երգէիր	Tu avais chanté	երգած էիր
Il chantait	կ'երգէր	Il avait chanté	երգած էր

Nous chantions	կ'երգէինք	Nous avions chanté	երգած էինք
Vous chantiez	կ'երգէիք	Vous aviez chanté	երգած էիք
Ils chantaient	կ'երգէին	Ils avaient chanté	երգած էին

Temps passé défini *Temps passé antérieur*
 Որոշ անցեալ ժամանակ Անցեալ յառաջադրյն

Je chantai	երգեցի	J'eus chanté	երգած եղայ
Tu chantas	երգեցիր	Tu eus chanté	երգած եղար
Il chanta	երգեց	Il eut chanté	երգած եղաւ
Nous chantâmes	երգեցինք	Nous eûmes chanté	երգած եղանք
Vous chantâtes	երգեցիք	Vous eûtes chanté	երգած եղաք
Ils chantèrent	երգեցին	Ils eurent chanté	երգած եղան

Temps futur. Ապառ. ժամ. *T. futur passé. Ապառնի անցեալ*

Je chanterai	տ'երգեմ	J'aurai chanté	տ'երգած ըլլամ
Tu chanteras	տ'երգես	Tu auras chanté	տ'երգած ըլլաս
Il chantera	տ'երգէ	Il aura chanté	տ'երգած ըլլայ
Nous chanterons	տ'երգենք	Nous aurons chanté	տ'երգած ըլլանք
Vous chanterez	տ'երգէք	Vous aurez chanté	տ'երգած ըլլաք
Ils chanteront	տ'երգեն	Ils auront chanté	տ'երգած ըլլան

MODE CONDITIONNEL ԹԻԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent. *Temps passé (Are forme)*
 Ներկայ ժամանակ Անցեալ ժամանակ (Ա. Ձև)

Je chanterais	տ'երգէի	J'aurais chanté	տ'երգած ըլլայի
Tu chanterais	տ'երգէիր	Tu aurais chanté	տ'երգած ըլլայիր
Il chanterait	տ'երգէր	Il aurait chanté	տ'երգած ըլլար
Nous chanterions	տ'երգէինք	Nous aurions chanté	տ'երգած ըլլայինք
Vous chanteriez	տ'երգէիք	Vous auriez chanté	տ'երգած ըլլայիք
Ils chanteraient	տ'երգէին	Ils auraient chanté	տ'երգած ըլլային

Temps passé (2me forme)

Անցեալ ժամ. (Բ. Ձեռ)

J'eusse chanté	տ' երգած ըլլայի
Tu eusses chanté	տ' երգած ըլլայիր
Il eût chanté	տ' երգած ըլլար
Nous eussions chanté	տ' երգած ըլլայինք
Vous eussiez chanté	տ' երգած ըլլայիք
Ils eussent chanté	տ' երգած ըլլային

MODE IMPERATIF

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Chante	երգէ	Aie chanté	երգած եղիր
Chantons	երգենք	Ayons chanté	երգած ըլլանք
Chantez	երգեցէք	Ayez chanté	երգած եղիք

MODE SUBJONCTIF

ՍՏՈՐԱՂԱՍՏԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

<i>Temps présent, ou futur</i>	<i>Temps passé</i>
<i>Ներկայ կամ ապառնի ժամ.</i>	<i>Անցեալ ժամանակ</i>

Que je chante	որ երգեմ	Que j'aie chanté	որ երգ. ըլլամ
Que tu chantes	որ երգես	Que tu aies chanté	որ երգ. ըլլաս
Qu'il chante	որ երգէ	Qu'il ait chanté	որ երգ. ըլլայ
Que nous chantions		Que nous ayons chanté	
որ երգենք		որ երգած ըլլանք	
Que vous chantiez		Que vous ayez chanté	
որ երգէք		որ երգած ըլլաք	
Qu'ils chantent		Qu'ils aient chanté	
որ երգեն		որ երգած ըլլան	

Temps imparfait

Անկատար ժամ.

Plus-que-parfait

Գերակատար ժամանակ

Que je chantasse	որ երգէի	Q. j'eusse chanté	որ երգ. ըլլայի
Que tu chantasses	որ երգէիր	Q. tu eusses »	որ երգ. ըլլայիր
Qu'il chantât	որ երգէր	Qu'il eût chanté	որ երգ. ըլլար

Que nous chantassions	որ երգէինք	Que nous eussions chanté	որ երգած ըլլայինք
Que vous chantassiez	որ երգէիք	Que vous eussiez chanté	որ երգած ըլլայիք
Qu'ils chantassent	որ երգէին	Qu'ils eussent chanté	որ երգած ըլլային

EXERCICE—ԿՐԹ ՈՒԹ ԻՒՆ

Ա. Պէտք է այս բայը լծորդել թէ Ծրանս սերէնը և թէ Հայերէնը մէկտեղ, որ աչկերտին միտքը լաւ տպաւորուի թէ Ծրանս սերէն բայը՝ և թէ Հայերէն նշանակութիւնը:

Բ. Պէտք է ուսուցիչը նախ կարգաւ լծորդել տայ, յետոյ խառն կերպով. երբեմն ալ նախ Հայերէնը և ետեւէն Ծրանս սերէնը:

Գ. Լծորդել տալ հետևեալ բայերն ալ թէ բերանացի և թէ գրաւոր կերպով, Հայերէններն ալ ի միատին գրել տալով:

Causar խօսիլ. —Panser դարմանել. —Penser մտածել. —Apporter բերել. —Prodiguer շռայլել մխել. —Remonter նորէն ելնել. —Habiter բնակիլ. —Miauler մլաւել. —Béler բառաջել. —Croasser կռկռալ. —Coasser կրկշել. —Voler թռչիլ. —Cultiver մշակել. —Gazouiller ճռռողել. —Chercher

ինտուէլ. — Trainer բաշէլ. — Examiner քննէլ.
 — Adorer սլաշտել. — Chasser որսալ. — Pêcher
 ձուկ որսալ. — Broder ասեղնադործել. — Croquer
 ուտել. — Casser կոտրել. — Visiter այցել, այցե-
 րութիւն ընել. — Aiguiser սրել.

Դ. Պատասխանել հետեւեալ Հարցմանց.

1. Առաջին լծորդութեան տակ գնացող բայերը որոնք են.
2. Բային արմատը որն է.
3. Բայերուն բաղադրեալ ժամանակները ինչպէս կը շինուին.
4. AVOIR որ բայերու ընդունելութեանց հետ կը զործածուի.
5. Կրաւորական շինող օժանդակը որն է.
6. Կան ներգործական ու չէզոք բայեր որ Etre առնուն.
 — Որոնք են աւելի սովորականները.
7. Երբ՞ ընդունելութիւնը սեռիւ և Ծուով տէր բայիին
 հետ կը համաձայնի.
8. Առաջին լծորդութեան Սահմ. Անկատարը ինչպէս կը
 վերջանայ: — Լծորդէ.
9. Անորոշ անցեալ ժամանակն ըսէ.
10. Պիտի երգած ըլլալ ինչ ժամանակ է. — Լծորդէ նախ
 Հայերէն յետոյ Ֆրանսերէնը.
11. Qu'il ait chanté ինչ ժամանակ է.
12. Que vous chantassiez ինչ է: Ամբողջ լծորդէ.
13. Թէականին Անցեալ ժամանակի Ա և Բ Ձևերը լծորդէ.

ԴՍՍ ԻԶ. — VINGT-SIXIÈME LEÇON

ԵՐԿՐՈՐԴ ԼՅՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

SECONDE CONJUGAISON.

1. Ամէն IR վերջացած բայերը՝ Երկրորդ
 Լծորդութեան տակ կ'երթան:

2. Բ. Գ. և Դ. Լծորդութեանց բայերը
 ամէն ժամանակներու համար մի և նոյն ար-
 մատականը չունին՝ Ա. Լծորդութեան պէս,
 այլ արմատականները իրենց Նախնական ժամ-
 նակներէն (les temps primitifs) կ'առնուն:

3. Նախնական ժամանակները հինգ են.

Ա. Աներեւոյթ Դերկայ	1. Le présent de l'infinitif
Բ. Ընդունելութեան Դ.	2. Le participe présent
Գ. Ընդուն. անցեալ	3. Le participe passé
Դ. Սահմանադր. Դերկայ	4. Le présent de l'indicatif
Ե. Որոշ անցեալ	5. Le passé défini

4. Ասոնցմէ ելած ժամանակները Առն-
 ցեալ ժամանակի (Temps dérivés) կ'ըլլուն:

5. Աներեւոյի արմատականովը կը ձևանան
Ապարանին ու Թեւոյանը :

Աներեւոյք	Ապարանի	Թեւոյան
Բ. յծ. Finir	Je finirai	Je finirais
Գ. յծ. Recevoir	Je recevrai	Je recevrais
Դ. յծ. Rendre	Je rendrai	Je rendrais

6. Ընդհանրութեան ներկայէն կը ձևանան Ա. :

Սահմանական ներկայի յոգնակէ երեւոյցի Բ. :

Սահմանական Անկարարը Գ. Սորորարասական ներկայն :

Ընդ. ներկ. Սահմ. ն. Սահմ. անկ. Սոր. ն. :

Բ. finissant	Յֆ. nous finissons	je finissais	que je finisse
Գ. recevant	Յֆ. nous recevons	je recevais	que je reçoive
Դ. rendant	Յֆ. nous rendons	je rendais	que je rendis

7. Ընդհանրութեան անցեալէն կը շինուին Բազմ-
դրեալ ժամանակները, օժանդակաց միջոցաւը :

8. Սահմանական ներկայէն կը կազմուի Հրամա-
նականը, դերանունները վերջընելով :

9. Որոշ անցեալէն կը ձևանայ Սորորարասական-
նին անկարարը, ծայրը se աւելցընելով :

Որոշ անցեալ	Սորորարասական անկարար
Բ. յծ. Je finis	Que je finisse
Գ. յծ. Je reçus	Que je reçusse
Դ. յծ. Je rendis	Que je rendisse

ՅՈՒՑԱԿ ԱՆՓՈՓՈՒՆ ՅԱՆԴԱՅ
Բ. Գ. ԵՆ Գ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆՅ

MODE INFINITIF
ԱՆՆՐԵՒՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ

R կամ RE

Participe présent. Ընդունկոչարիւն ներկայ
Ant

MODE INDICATIF
ԱՍԼՄԱՆԱԿԱԿ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent
Ներկայ ժամանակ

Temps Imparfait
Անկարար ժամանակ

Je	—s,	Je	—ais,
Tu	—s,	Tu	—ais,
Il	—t;	Il	—ait;
Nous	—ons,	Nous	—ions,
Vous	—ez,	Vous	—iez.
Ils	—ent.	Ils	—aient.

Temps passé défini
Անցեալ որոշ ժամանակ

Temps futur
Ապարանի ժամանակ

Je	—s,	Je	—rai,
Tu	—s,	Tu	—ras,
Il	—t;	Il	—ra;

Nous	— mes,	Nous	—rons,
Vous	— tes,	Vous	—rez,
Ils	—rent.	Ils	—ront.

MODE CONDITIONNEL

ԹԻՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent ou futur

Ներկայ կամ Ապագոյն ժամանակ

Je	—rais,	Nous	—rions
Tu	—rais,	Vous	—riez,
Il	—rait;	Ils	—raient.

MODE SUBJONCTIF

ՍՏԱՐԳԻՍՏԱՐԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent ou Futur

Ներկայ կամ Ապագոյն ժա.

Temps imparfait

Անկատար ժամանակ

Que je	—e,	Que je	—sse,
Que tu	—es,	Que tu	—sses,
Qu'il	—e ;	Qu'il	—t ;
Que nous	—ions,	Que nous	—ssions,
Que vous	—iez,	Que vous	—ssiez ;
Qu'ils	—ent.	Qu'ils	—ssent.

ԳԻՏԵԼԻՒՐ. — Այս ցուցակը պէտք է աշակերտը այնքան լաւ սերտէ՛ որ առանց դասագրքի վրայ նայելու՝ կարենայ հարցուած ժամանակն իսկոյն գրել անսխալ : Այս կերպով բոլոր երեք փոքր-բնիկներն ալ գիրքս կ'ըլլայ : — Այնուհետև անցնելու է հետևեալ Պարտիքին, որոյ մէջ պիտի դանէ սերտածին օրինակը :

ՊԱՏԿԵՐ Բ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

FINIR (verbus fini) ԱՒՍՐՏԵԼ

MODE INFINITIF ԱՆԵՐԵՆՅՅԹ ԵՂԱՆԱԿ

Présent, ներկայ

Passé, անցիկ

Finir աւարտել

Avoir fini աւարտած ըլլալ

Participe présent

Prétérit

Բնդունելու թիւն ներկայ

Յարակատար

Finissant աւարտելով

Ayant fini աւարտած ըլլալով

Participe passé

Բնդունելու թիւն անցիկ

Finir, finie աւարտած

MODE INDICATIF

ՍԱՀՄԱՆՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ

<i>Temps présent</i>	<i>Temps passé indéfini</i>
<i>Ներկայ ժամանակ</i>	<i>Անցեալ անորոշ ժամ.</i>

Je finis	կ'աւարտեմ	J'ai fini	աւարտած եմ
Tu finis	կ'աւարտես	Tu as fini	աւարտած ես
Il, elle finit	կ'աւարտէ	Il, elle a fini	աւարտած է
Nous finissons	կ'աւարտենք	Nous avons fini	աւարտած ենք
Vous finissez	կ'աւարտէք	Vous avez fini	աւարտած էք
Ils finissent	կ'աւարտեն	Ils ont fini	աւարտած են

<i>Temps imparfait</i>	<i>Plus-que-parfait</i>
<i>Անկատար ժամ.</i>	<i>Գերակատար ժամանակ</i>

Je finissais	կ'աւարտէի	J'avais fini	աւարտած էի
Tu finissais	կ'աւարտէիր	Tu avais fini	աւարտած էիր
Il finissait	կ'աւարտէր	Il avait fini	աւարտած էր
Nous finissions	կ'աւարտէինք	Nous avions fini	աւար. էինք
Vous finissiez	կ'աւարտէիք	Vous aviez fini	աւարտած էիք
Ils finissaient	կ'աւարտէին	Ils avaient fini	աւարտած էին

<i>Temps passé défini</i>	<i>Temps passé antérieur</i>
<i>Որոշ անցեալ ժամանակ</i>	<i>Անցեալ յառաջագոյն</i>

Je finis	աւարտեցի	Jeus fini	աւարտած եղայ
Tu finis	աւարտեցիր	Tu eus fini	աւարտած եղար
Il finit	աւարտեց	Il eut fini	աւարտած եղաւ
Nous finimes	աւարտեցինք	N. eûmes fini	աւարտած եղանք
Vous finîtes	աւարտեցիք	V. eûtes fini	աւարտած եղաք
Ils finirent	աւարտեցին	I. eurent fini	աւարտած եղան

<i>Temps présent, ou futur</i>	<i>Temps passé</i>
<i>Ներկայ կամ ապագոյն ժամ.</i>	<i>Անցեալ ժամանակ</i>

Je finirai	տ'աւարտեմ	J'aurai fini	տ'աւար. ըլլամ
Tu finiras	տ'աւարտես	Tu auras fini	տ'աւար. ըլլաս
Il finira	տ'աւարտէ	Il aura fini	տ'աւար. ըլլայ
Nous finirons	տ'աւարտենք	N. aurons fini	տ'աւար. ըլլանք
Vous finirez	տ'աւարտէք	V. aurez fini	տ'աւար. ըլլաք
Ils finiront	տ'աւարտեն	Ils auront fini	տ'աւար. ըլլան

MODE CONDITIONNEL **ԹԻՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ**

<i>Temps présent.</i>	<i>Temps passé (1re forme)</i>
<i>Ներկայ ժամանակ</i>	<i>Անցեալ ժամանակ (Ա. ԸԼ)</i>

Je finirais	տ'աւարտէի	J'aurais fini	տ'աւար. ըլլայի
Tu finirais	տ'աւարտէիր	Tu aurais fini	տ'աւար. ըլլայիր
Il finirait	տ'աւարտէր	Il aurait fini	տ'աւար. ըլլար
N. finirions	տ'աւարտէինք	N. aurions fini	տ'աւար. ըլլինք
V. finiriez	տ'աւարտէիք	V. auriez fini	տ'աւար. ըլլիք
I. finiriaient	տ'աւարտէին	I. auraient fini	տ'աւար. ըլլին

Temps passé (2e forme), անցեալ ժամ. (2 ձև)

J'eusse fini	տ'աւարտած ըլլայի
Tu eusses fini	տ'աւարտած ըլլայիր
Il eût fini	տ'աւարտած ըլլար
Nous eussions fini	տ'աւարտած ըլլինք
Vous eussiez fini	տ'աւարտած ըլլիք
Ils eussent fini	տ'աւարտած ըլլին

MODE IMPÉRATIF **ՀՐԵՄԱՅՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ**

T. pré. ou futur ներ. կմ. այ. Pas. anté. Յառաջագոյն ան.

Finis	աւարտէ	Aie fini	աւարտած եղի՛ր
Finissons	աւարտենք	Ayons fini	աւարտած ըլլանք
Finissez	աւարտեցէք	Ayez fini	աւարտած եղէ՛ք

MODE SUBJONCTIF USORU.ՄԱՍԱԿԱՆՆ ԵՂԱՆԱԿ

T. pr. ou futur, ներ. կ. ապ. Passé, անցեալ ժամանակ

Que je finisse որ աւարտեմ	Que j'aie fini որ աւար. ըլլամ
Que tu finisses որ աւարտես	Q. tu aies fini որ աւար. ըլլաս
Qu'il finisse որ աւարտէ	Qu'il ait fini որ աւար. ըլլայ
Que n. finissions որ աւարտենք	Q. n'. ayons fini որ աւար. ըլլենք
Que v. finissiez որ աւարտէք	Q. v. ayez fini որ աւար. ըլլաք
Qu'ils finissent որ աւարտեն	Qu'ils aient fini որ աւար. ըլլան

T. imparfait, անկատար Plus que parfait, Գերակատար

Que je finisse որ աւարտէի	Q. j'eusse fini որ աւար. ըլլայի
Q. tu finisses որ աւարտէիր	Q. tu eusses fini որ աւ. ըլլայիր
Qu'il finit որ աւարտէր	Qu'il eût fini որ աւարտած ըլլար
Q. n. finissions որ աւարտէինք	Q. n. eussions fini որ աւ. ըլլինք
Q. v. finissiez որ աւարտէիք	Q. v. eussiez fini որ աւ. ըլլայիք
Qu'ils finissent որ աւարտէին	Qu'ils eussent fini որ աւ. ըլլին

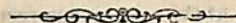
EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Լծորդեալ ըստ Բ. Լծորդութեան.

Abolir ջնջել. — Accomplir կատարել. — Agrandir մեծցընել. — Approfondir խորցընել. — Assourdir խլացընել. — Bâtir շինել. — Bannir քշել. — Chérir գգուել. — Choisir ընտրել. — Définir սահմանել. — Polir փայլեցընել. — Emplir լեցընել. — Ensevelir թաղել.

Բ. Պատասխանել հետեւեալ Հարցմանց :

1. Որո՞նք են օժանդակ բայերը. (Տես Դաս ԻԴ.):
2. Սահմ. անկատարը պնդ ժամանակ է թէ բաղադրեալ.
3. Բաղադրեալ ժամանակներն ինչպէս կը շինուին.
4. Que j'aie eu ինչ ժամանակ է. Հայերէնով հանդերձ լծորդէ.
5. Avoir ի Սահմ. անցեալ որոշեալն ու ասպունին զուրցէ.
6. Թէակնի ներկայն ու երկու տեսակ անցեալները Հայերէնով լծորդէ:

ԳՍՍ ԻԷ. — VINGT-SIXIÈME LEÇON

ԵՐՐՈՐԴ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

TROISIÈME CONJUGAISON

Այս Լծորդութեան տակ կ'երթան OIR վերջոցած բայք, հետեւեալ օրինակաւ :

ՊԱՏԿԵՐ Գ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

RECEVOIR (arbitus Reçu) ԸՆԴՈՒՆՆԸ

MODE INFINITIF ԱՆՆԵՐՈՑԹ ԵՂԱՆԱԿ

T. présent, ներկայ ժամ. Temps passé, անցեալ ժամ. Recevoir ընդունել. Avoir reçu ընդունած ըլլալ

Par. présent, Հնդուռ. Անրկայ Prétérit, Յաւխասար
 Recevant ընդունելով Ayant reçu ընդունած ըլլալով
 Passé, Հնդուռնեղորթիւն անց.
 Reçu, reçue ընդունած

MODE INDICATIF ՍԱՀԱՄԱՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ

Temps présent, Ներ. ժ. T. passé indé. անորոշ անց.
 Je reçois կ'ընդունիմ J'ai reçu ընդունած եմ
 Tu reçois կ'ընդունիս Tu as reçu ընդունած ես
 Il reçoit կ'ընդունի Il a reçu ընդունած է
 Nous recevons կ'ընդունինք N. avons reçu ընդունած ենք
 Vous recevez կ'ընդունիք V. avez reçu ընդունած էք
 Ils reçoivent կ'ընդունին Ils ont reçu ընդունած են

T. imparfait. անխասար T. plus-que-parf. Գերախասար.
 Je recevais կ'ընդունէի J'avais reçu ընդունած էի
 Tu recevais կ'ընդունէիր Tu avais reçu ընդունած էիր
 Il recevait կ'ընդունէր Il avait reçu ընդունած էր
 Nous recevions կ'ընդունէինք N. avions reçu ընդունած էինք
 Vous receviez կ'ընդունէիք V. aviez reçu ընդունած էիք
 Ils recevaient կ'ընդունէին I. avaient reçu ընդունած էին

T. passé dé. Որոշ անց. T. passé anté. Անց. յառաջ.
 Je reçus ընդունեցայ J'eus reçu ընդունած եղայ
 Tu reçus ընդունեցար Tu eus reçu ընդունած եղար
 Il reçut ընդունեցաւ Il eut reçu ընդունած եղաւ
 Nous reçûmes ընդունեցանք N.eûmes reçu ընդունած եղանք
 Vous reçûtes ընդունեցաք V. eûtes reçu ընդունած եղաք
 Ils reçurent ընդունեցան I. eurent reçu ընդունած եղան

T. futur, ապառնի ժամ. T. futur passé, անց. Ապառ.
 Je recevrai տ'ընդունիմ J'aurai reçu տ'ընդուռ. ըլլամ
 Tu recevras տ'ընդունիս Tu auras reçu տ'ընդուռ. ըլլաս

Il recevra տ'ընդունի Il aura reçu տ'ընդուռ. ըլլայ
 Nous recevrons տ'ընդունինք N. aurons reçu տ'ընդուռ. ըլանք
 Vous recevrez տ'ընդունիք V. aurez reçu տ'ընդուռ. ըլլաք
 Ils recevront տ'ընդունին I. auront reçu տ'ընդուռ. ըլլան

MODE CONDITIONNEL ՔԱՐԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ

T. pré. ou futur, Ներ. կմ. ապ. Pas. (1 forme) անց. (1 ձև)
 Je recevrais տ'ընդունէի J'aurais reçu տ'ընդուռ. ըլլայի
 Tu recevrais տ'ընդունէիր Tu aurais reçu տ'ընդուռ. ըլլիր
 Il recevrait տ'ընդունէր Il aurait reçu տ'ընդուռ. ըլլար
 Nous recevriions տ'ընդունէինք N. aurions reçu տ'ընդուռ. ըլլինք
 Vous recevriez տ'ընդունէիք V. auriez reçu տ'ընդուռ. ըլլաիք
 Ils recevraient տ'ընդունէին I. auraient reçu տ'ընդուռ. ըլլին

Temps passé (2e forme) Անցիայ ժամ. (Բ. ձև)

J'eusse reçu տ'ընդունած ըլլայի
 Tu eusses reçu տ'ընդունած ըլլայիր
 Il eût reçu տ'ընդունած ըլլար
 Nous eussions reçu տ'ընդունած ըլլայինք
 Vous eussiez reçu տ'ընդունած ըլլաիք
 Ils eussent reçu տ'ընդունած ըլլային

MODE IMPÉRATIF ՀՐԱՄԱՅՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ

Temps présent, ou futur Ներկայ կամ ապառնի ժամ.
 Reçois ընդունէ Aie reçu ընդունած եղիր
 Recevons ընդունինք Ayoins reçu ընդունած ըլլանք
 Recevez ընդունեցէք Ayez reçu ընդունած եղէք

MODE SUBJONCTIF ՍՏՈՐԱԴԱՍՏԱԿԱՆ ԵՂԱՆՆԱԿ

Temps présent, ou futur Temps passé
 Ներկայ կամ ապառ. ժամ. Անցիայ ժամանակ
 Que je reçoive որ ընդունիմ Que j'aie reçu որ ընդուռ. ըլլամ
 Que tu reçoives որ ընդունիս Q. tu aies reçu որ ընդուռ. ըլլաս

Qu'il reçoive որ ընդունի Qu'il ait reçu որ ընդու. ըլլայ
 Q. n. recevions որ ընդունինք Q. n. ayons reçu որ ընդ. ըլլանք
 Q. v. recevez որ ընդունիք Q. v. ayez reçu որ ընդ. ըլլաք
 Qu'ils reçoivent որ ընդունին Qu'ils aient reçu որ ընդ. ըլլան

T. imparfait, Անկա. ժառ. T. plus-que-par. գերա. ժ.

Que je reçusse որ ընդունէի Q. j'eusse reçu որ ընդ. ըլլայի
 Que tu reçusses որ ընդունէիր Q. tu eusses reçu որ ընդ. ըլլիր
 Qu'il reçût որ ընդունէր Qu'il eût reçu որ ընդու. ըլլար
 Q. n. reçussions որ ընդունէինք Q. n. eussions reçu որ » ըլլինք
 Q. v. reçussiez որ ընդունէիք Q. v. eussiez reçu որ ընդ. ըլլիք
 Qu'ils reçussent որ ընդունէին Qu'ils eussent » որ ընդ. ըլլային

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Վերի Պատկերին համեմատ լծորդէ
 հետեւեալ բայերը.

Pouvoir հոգալ. — Prévoir նախատեսել. — A-
 percevoir նշարեւ. — Concevoir ըմբռնել. — Devoir
 պարտիլ. — Percevoir ըմբռնել. — Redevenir նորէն
 պարտական ըլլալ. — Décevoir խաբել.

Բ. Պատասխանել հետեւեալ հարցմանց :

1. Երրորդ լծորդուեան տակ գնացող բայք ինչպէս կը վերջանան :
2. Ո՞ր բայերն են որ իրենց արմատականը իրենց նախնա-
 կան ժամանակներէն կ'առնուն :
3. Նախնական ժամանակները քանի են. — Որոնք են :

4. Նախնական ժամանակներէ ելած ժամանակները ինչ
 կ'ըսուին :

5. Աներևուծի արմատականովը ձևացած ժամանակները
 որոնք են :

6. Ընդունելուծիւն ներկայէն որ ժամանակները կը ձևանան :

7. Բաղադրեալ ժամանակները որ ժամանակէն կը շինուին :

8. Հրամայականը ինչպէս կը շինուի.

9. Անցեալ որոշեալէն որ ժամանակը կը շինուի :

ԳՍՍ ԻԸ. — VINGT-HUITIÈME LEÇON

ՉՈՐՐՈՐԴ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

QUATRIÈME CONJUGAISON

1. Re վերջացած բայերը՝ ամէնն ալ այս
 լծորդութեան տակ կ'երթան :

2. Երբ Սահմ. ներկային եղակի արտա-
 դէմքը ds վերջանայ՝ երբեք դէմքը կ'ըլլայ
 ժ, փոխանակ tի :

3. Հետեւեալ վերջաւորութեամբ բայերն
 են որոյ Սահմ. եղ. երրորդ դէմքը կըլլայ ժ.

—endre,	je rends,	il rend
—andre,	je répands,	il répand
—ondre,	je réponds,	il répond

—ordre, je mords il mord
 —ordre, je perds, il perd
 —ordre, je couds, il coud

4. Հետևեալ վերջաւորութիւն ունեցող բայք Սահմ. ներկային մէջ ձ չեն առնուր :

—aindre, craindre, je crains, tu crains, il craint
 —oindre, joindre, je joins, tu joins, il joint
 —eindre, peindre, je peins, tu peins, il peint

ՊԱՏԿԵՐ Դ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

RENDRE (արևս rend) ՀԱՏՈՒՅԱՆԵՆԼ

MODE INFINITIF ԱՆԵՐԵՆՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent, ներկայ ժ. Temps passé, անցեալ ժաւ.

Rendre, հատուցանել Avoir rendu, հատուցած ըլլալ

Participe présent Ընդռ. Անր. Préterit, Յարակաւար

Rendant հատուցանելով Ayant rendu հատուց. ըլլալով

Participe passé, Ընդռ. անց.

Rendu, rendue հատուցած

MODE INDICATIF ՍԱՀՄ. ԵՂԱՆԱԿ

T. présent. ներկայ ժաւ. T. passé indé. Անորոշ անց.

Je rends կը հատուցանեմ J'ai rendu հատուցած եմ
 Tu rends կը հատուցանես Tu as rendu հատուցած ես
 Il rend կը հատուցանէ Il a rendu հատուցած է

Nous rendons կը հատուցանենք N. avons rendu հատուցած ենք
 Vous rendez կը հատուցանէք V. avez rendu հատուցած էք
 Ils rendent կը հատուցանեն Ils ont rendu հատուցած են

Temps imparfait

Plus-que-parfait

Անկաւար ժաւ.

Գերակաւար ժաւանակ

Je rendais կը հատուցանէի J'avais rendu հատուցած էի
 Tu rendais կը հատուցանէիր Tu avais rendu հատուց. էիր
 Il rendait կը հատուցանէր Il avait rendu հատուցած էր
 N. rendions կը հատուցանէինք N. avions rendu հատուց. էինք
 V. rendiez կը հատուցանէիք V. aviez rendu հատուց. էիք
 I. rendaient կը հատուցանէին Ils avaient rendu հատուց. էին

Temps passé défini

Temps passé antérieur

Որոշ անցեալ ժաւանակի

Անցեալ յառաչագոյն

Je rendis հատուցի J'eus rendu հատուց. եղայ
 Tu rendis հատուցիր Tu eus rendu հատուց. եղար
 Il rendit հատուց իր Il eut rendu հատուց. եղաւ
 Nous rendimes հատուցինք N. eûmes rendu հատու. եղանք
 Vous rendites հատուցիք V. eûtes rendu հատուց. եղար
 Ils rendirent հատուցին I eurent rendu հատուց. եղան

Temps futur

Temps passé

Ապագանի ժաւանակ

Անցեալ ժաւանակ

Je rendrai տի հատուցանեմ J'aurai rendu տի հատուց. ըլլամ
 Tu rendras տի հատուցանես T.auras rendu տի հատուց. ըլլաս
 Il rendra տի հատուցանէ Il aura rendu տի հատուց. ըլլայ
 N. rendrons տի հատուցանենք N. aurons rendu տի հ. ըլլանք
 V. rendrez տի հատուցանէք V. aurez rendu տի հ. ըլլաք
 Ils rendront տի հատուցանեն I. auront rendu տի հ. ըլլան

MODE CONDITIONNEL ԹՂԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

T. pré. ou futur, ներ. կմ. ապ. Pas. (1 forme) անց. (1 ձև)

Je rendrais տի հատուցանէի	J'aurais rendu տի հտ. ըլլի
Tu rendrais տի հատուցանէիր	T. aurais rendu տի հտ. ըլլիր
Il rendrait տի հատուցանէր	I. aurait rendu տի հտ. ըլր
N. rendrions տի հոցնէինք	N. aurions rendu տի հտ. ըլինք
V. rendriez տի հոցնէիք	V. auriez rendu տի հտ. ըլիք
I. rendraient տի հոցնէին	I. auraient rendu տի հտ. ըլին

Temps passé (2e forme), Անցիւայ ժամ. (2 ձև)

J'eusse rendu տի հատուցած ըլլայի
Tu eusses rendu տի հատուցած ըլլայիր
Il eût rendu տի հատուցած ըլլար
N. eussions rendu տի հատուցած ըլլայինք
V. eussiez rendu տի հատուցած ըլլայիք
Ils eussent rendu տի հատուցած ըլլային

MODE IMPÉRATIF ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

T. pré. ou futur ներ. կմ. ապ. Pas. anté. Յառաջագոյն ան.

Rends հատմ	Aie rendu հատուցած եղիր
Rendons հատուցանենք	Ayons rendu հատուցած ըլլանք
Rendez հատուցէք	Ayez rendu հատուցած եղէք

MODE SUBJONCTIF ՍՏՈՐԱԳԱՍՏԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

T. pré. ou futur, ներ. կմ. ապ. Passé, Անցիւայ ժամանակ

Que je rende որ հատուցանեմ	Q. j'aie rendu որ հատց. ըլլամ
Que tu rendes որ հատուցանես	Q. tu aies rendu որ հատ. ըլլաս
Qu'il rende որ հատուցանէ	Qu'il ait rendu որ հատ. ըլլայ
Q. n. rendions որ հոցնենք	Q. n. ay. rendu որ հատ. ըլանք
Q. v. rendiez որ հատուցանէք	Q. v. ay. rendu որ հատ. ըլլաք
Qu'ils rendent որ հատուցանեն	Qu'ils aient rendu որ հա. ըլլան

T. imparfait, Անկատար Plus que parfait, Գերակատար

Que je rendisse որ հատուցնէի	Q. j'eusse rendu որ հ. ըլլայի
Q. t. rendisses որ հատուցանէիր	Q. t. eusses rendu որ հ. ըլլայիր
Qu'il rendit որ հատուցանէր	Qu'il eût rendu որ հատ. ըլլար
Q. n. rendissions որ հոցնէինք	Q. n. eussions rendu որ հ. ըլինք
Q. v. rendissiez որ հոցնէիք	Q. v. eussiez rendu որ հ. ըլիք
Qu'ils rendissent որ հոցնէին	Qu'ils eussent » որ հատ. ըլին

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Լծորդեւ ըստ այսմ՝ հետեւեալ բայերը, միտ դնելով նախընթաց կանոններուն.

Pendre կախել. — Apprendre սովորել. — Dépendre կախուիլ բանէ մը. — Suspendre կախել, դադարեցնել. — Attendre սպասել. — Tendre երկընցնել. — Entendre լսել. — Vendre ծախել. — Prétendre պահանջել. — Descen e իջնել. — Condescendre զիջանիլ. — Fendre ճեղքել. — Défendre պաշտպանել. — Répandre տարածել. — Répondre պատասխանել.

Բ. Պատասխանել հետեւեալ հարցմանց :

1. Չորս լծորդութեանց վերջաւորութիւնները որոնք են :
2. Դ. լծորդութեան Սահմ. ներկայի եզ. Գ. դէմբը ըստ կանոնի ի՞նչ գրով կը վերջանայ :
3. Այս կանոնէն ճիշտ վերջաւորութեամբ բայերը կը գտրուողին :

4. Որ^ո բայերն են որ Սահմ. ներկային մէջ ձ չեն ունենար:
5. Չորս լծորդութեանց Պարզ ժամանակները որոնք են:
6. Դ. լծորդութեան Սահմ. որոշ անցեալը գրուցէ:
7. Չորս լծորդութեանց Սահմ. ապառնիները գրուցէ:
8. Սահմ. անկատարները գրուցէ:
9. Ստորադասական ներկաները գրուցէ:
40. Հրամայականները քննչպէս են:
41. Ստորադասական անկատարները քննչպէս են:
42. Etre ի Պարզ ժամանակները լծորդէ:
45. Avoir ի Պարզ ժամանակները գրուցէ:
44. Պիսի երգած յղայի լծորդէ Հայերէն և Ֆրանսերէն:
45. Որ երգ. մէ լծորդէ Հայերէն և Ֆրանսերէն:
46. Հասուցած եղայ լծորդէ Հայերէն և Ֆրանսերէն:
47. Որ հասուցանէի լծորդէ նոյնպէս
48. Պիսի աւարտի լծորդէ նոյնպէս:
49. Que je finisse լծորդէ Ֆրանսերէն և Հայերէն:
20. Նախնական ժամանակներն քննչ են: Որոնք են:
21. Որոշ անցեալէն որ ժամանակը կը ձևանայ:
22. Ընդունելու ձիւն ներկայէն որ ժամանակները կը ձևանան:

Դ.Ս.Ս ԻԹ. — VINGT-NEUVIEME LEÇON

1. Ֆրանսերէնի բայք հինգ տեսակ են:

- Ա. Ներքնործական
- Բ. Չեղտ
- Գ. Կրատորական
- Դ. Դերանունական
- Ե. Պահասար

2. Ներգործական ու Չեղոք բայերը իրենց նշանակութենէն կը հասկցուին, ու Հայերենէն տարբերութիւն չունին: Կրատականը ինչպէս շինուիլն ալ սովորեցանք: (Դաս ԻԴ, եւ ԻԵ):

3. Դերանունական կամ Անդրադո՞ւն կ'ըսուին այն բայերը որ նոյն դէմքին երկու դերանուններով կը լծորդուին, կամ տէր բայիին հետ երրորդ դէմ դերանունով մը: Այս բայերը միշտ être օժանդակով կը լծորդուին:

4. Ուսանողին դիւրութեանն համար դնենք հետեւեալ Պատկերը. որոյ կերպիւ կրնայ լծորդել դերանունական բայերը:

MODE INFINITIF ԱՆԵՐՆԻՈՅԹ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent, Ներկայ ժ. Temps passé, Անցեալ ժամ.	
Se fâcher սրդողիլ	S'être fâché սրդողած ըլլալ
Par. présent, Ընդուն. ներկայ	Prétérit, Յա.ակասար
Se fâchant սրդողելով	S'étant fâché սրդողած ըլլալով
Passé, Ընդունկերպիւն անց.	
Fâché, fâchée սրդողած	

MODE INDICATIF ԱՆԼՄ. ԵՂԱՆԱԿ

T. présent. Ներկայ ժամ. *T. passé indé. Անորոշ անց.*

Je me fâche կը սրդողիմ	Je me suis fâché սրդողած եմ
Tu te fâches կը սրդողիս	Tu t'es fâché սրդողած ես
Il se fâche կը սրդողի	Il s'est fâché սրդողած է
N. nous fâchons կը սրդողինք	N. n. sommes fâchés սրդող. ենք
V. vous fâchez կը սրդողիք	V. vous êtes fâchés սրդող. էք
Ils se fâchent կը սրդողին	Ils se sont fâchés սրդողած են

T. imparfait. Անկատար *T. plus-que-parf. Վերակատար.*

Je me fâchais կը սրդողէի	Je m'étais fâché սրդողած էի
Tu te fâchais կը սրդողէիր	Tu t'étais fâché սրդողած էիր
Il se fâchait կը սրդողէր	Il s'était fâché սրդողած էր
N. n. fâchions կը սրդողէինք	N. n. étions fâchés սրդող. էինք
V. v. fâchiez կը սրդողէիք	V. v. étiez fâchés սրդողած էիք
Ils se fâchaient կը սրդողէին	Ils s'étaient fâchés սրդող. էին

T. passé dé. Որոշ անց. *T. passé anté. Անց. յառաջ.*

Je me fâchai սրդողեցայ	Je me fus fâché սրդողած եղայ
Tu te fâchas սրդողեցար	Tu te fus fâché սրդողած եղար
Il se fâcha սրդողեցաւ	Il se fut fâché սրդողած եղաւ
N. nous fâchâmes սրդողեցանք	N. n. fûmes fâchés սրդող. եղնք
V. vous fâchâtes սրդողեցաք	V. v. fûtes fâchés սրդող. եղաք
Ils se fâchèrent սրդողեցան	I. se furent fâchés սրդող. եղան

Temps futur

Ապառնի ժամանակ

Je me fâcherai տի սրդողիմ	J. m. serai fâché տի սրդող. ըլլամ
Tu te fâcheras տի սրդողիս	T. te seras fâché տի սրդող. ըլլաս
Il se fâchera տի սրդողի	Il se sera fâché տի սրդող. ըլլայ
N. n. fâcherons տի սրդողինք	N. n. serons fâchés տի սրդող. ըլնք
V. v. fâcherez տի սրդողիք	V. v. serez fâchés տի սրդող. ըլլք
Ils se fâcheront տի սրդողին	I. se seront fâchés տի սրդող. ըլն

Temps passé

Անցիկայ ժամանակ

MODE CONDITIONNEL ԹԻՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent. Ներկայ ժամանակ *Temps passé (Are forme) Անցիկայ ժամանակ (Ա. Ձև)*

Je me fâcherais տի սրդողէի	J. m. serais fâché տի սր. ըլլի
Tu te fâcherais տի սրդողէիր	T. t. serais fâché տի սր. ըլլիր
Il se fâcherait տի սրդողէր	Il se serait fâché տի սր. ըլլար
N. n. fâcherions տի սրդողէինք	N. n. serions fâchés տի սր. ըլլինք
V. v. fâcheriez տի սրդողէիք	V. v. seriez fâchés տի սր. ըլլիք
I. se fâcheraient տի սրդողէին	I. se seraient fâchés տի սր. ըլլին

Temps passé (2e forme) Անցիկայ ժամ. (Բ. ձև)

Je me fusse fâché	տի սրդողած ըլլայի
Tu te fusses fâché	տի սրդողած ըլլայիր
Il se fût fâché	տի սրդողած ըլլար
Nous nous fussions fâchés	տի սրդողած ըլլայինք
Vous vous fussiez fâchés	տի սրդողած ըլլայիք
Ils se fussent fâchés	տի սրդողած ըլլային

MODE IMPÉRATIF ՀԻՐԱՄԱՏԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Temps présent, ou futur Ներկայ կամ ապառնի ժամ.

Fâche-toi	սրդողէ՛
Fâchons-nous	սրդողինք
Fâchez-vous	սրդողեցէ՛ք

MODE SUBJONCTIF ՍՈՐՈՒՆԱՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

T. pré. ou futur, Ներ կմ ապ. *Passé, Անցիկայ*

Que je me fâche որ սրդողիմ	Q. je me sois fâ. որ սր. ըլլամ
Q. tu te fâches որ սրդողիս	Q. tu te sois fâ. որ սրդող. ըլլաս
Qu'il se fâche որ սրդողի	Qu'il se soit fâ. որ սրդող. ըլլայ
Q. n. n. fâchions որ սրդողինք	Q. n. n. soyons fâ. որ սր. ըլլնք
Q. v. v. fâchiez որ սրդողիք	Q. v. v. soyez fâ. որ սրդող. ըլլք
Qu'ils se fâchent որ սրդողին	Qu'ils se soient fâ. որ սր. ըլլն

T. imparfait, Անկա, ժամ. T. plus-que-par. Գերա. ժ.

Q. je me fâchasse որ սրողտի Que je me fusse fâ. որ սր. ըլլի
 Q. t. te fâchasses որ սրողտիր Q. t. te fusses fâ. որ սր. ըլլիր
 Qu'il se fâchât որ սրողտէր Qu'il se fût fâ. որ սրող. ըլլար
 Q. n. n. fâchassions որ սրինք Q. n. n. -sions fâ. որ սր. ըլլինք
 Q. v. v. fâchassiez որ սրդէիք Q. v. v. -siez fâ. որ սր. ըլլայիք
 Qu'ils se fâchassent որ սրէին Qu'ils se -sent fâ. որ սր. ըլլին

5. Պահանջը կ'ըսուին այն բայերը՝ որոնց եղանակները, ժամանակները, կամ դէմքերը սակասաւոր են : Ասոնց մէջ աւելի գործածականք են հետեւեալները .

Ա. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Importer, il importe կարեւոր է .
 Résulter, il résulte կը հետեւի, կը ծագի .
 Geler, il gèle կը սառի, սառ կը կապէ .
 Neiger, il neige կը ձիւնէ, ձիւն կու գայ .
 Tonner, il tonne կ'որոտայ .

Գ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Pleuvoir անձրեւել, plu. 1. Il pleut. 2. Il pleuvait. 3. Il plut. 4. Il pleuvra. 5. Il pleuvrait. 6. Qu'il pleuve. 7. Qu'il plût. — Բաղադրեալ ժամանակները կը գործածուին .

Falloir, պիտիլ, պէտք ըլլալ. Fallu. 1. Il faut. 2. Il fallait. 3. Il fallut. 4. Il faudra. 5. Il faudrait

6. qu'il faille. 7. qu'il fallût : — Բաղադրեալ ժամանակները կը գործածուին .

6. Հարցիւն բայերուն դերանունները բայէն ետքը կը դուրսն. Chantes-tu ? Dois-je ? Pense-t-il ? Savons-nous ? Croient-ils ? Բայերուն լծորդութիւնը լաւ գիտցող աչակերտը դիւրաւ կրնայ զանոնք հարցողաբար ևս լծորդել, դերանունները բայէն ետքը դնելով միշտ :

EXERCICE—ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ա. Լծորդել հետեւեալ դերանունական բայերը :

S'apprêter պատրաստուիլ. — Se persuader համոզուիլ. — S'affliger տրտմիլ. — S'accorder միանալ. — Se brûler այրիլ. — Se disculper ինքզինք արդարացնել .

Բ. Լծորդել հետեւեալ բայերը հարցալից եղանակաւ :

Chercher ինտուել. — Demander խնդրել, հարցնել. — Appeler կանչել. — Epousseter փոշին մաքրել. — Payer վճարել. — Mentir ստել. — Donner տալ. Accorder շնորհել .

4. Պատասխանել հետեւեալ հարցմանց :

1. Քանի տեսակ բայ կայ.
2. Դերանուական բայերը որոնք են.—Օրինակ տուր.
3. Պակասաւոր բայերը որոնք են.—Ա. լծորդուած ենն օրինակներ տուր.
4. Pleuvoir բայը լծորդէ.
5. Falloir բային գործածուած ժամանակները որոնք են.
6. Հարցական բայերն որոնք են.
7. Լծորդէ écrire բայը հարցողաբար.

ՊԱՍ Լ. — TRENTIÈME LEÇON

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆՔ ԶՈՐՍ ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆՅ

Այս ու հետեւեալ Դասը՝ որովհետև բոլոր նախընթաց Դասերուն քաղուածք մըն են, ու նոր ալ սովորելիքներ ունի աշակերտը. ուստի դասատուն կրնայ այլևայլ Դասերու բաժնել ըստ կարողութեան ուսանողին:

Ա.

Հետեւեալ կրթութեան մէջի բայերուն, գերանուանց և գոյականաց թիւը ուսանողը պէտք է փոփոխէ : Զոր օրինակ բնագրին Un palefrenier pansé mon cheval խօսքին մէջի եղակիները յոքնակի ընելով գրել. Des palefreniers pansent mes che-

vaux. Նոյնպէս երկրորդ խօսքը դարձնել այսպէս. Vous causez beaucoup. Այսպէս և հետեւեալները : Բայից նշանակութիւնը անբնական կը դնենք. աշակերտը պիտի թարգմանէ ըստ ֆրանսերէն բնագրին :

1. Un palefrenier (ճիսպան «էյէ») soigneux (մտադիր, հոգեյէ) pansé mon cheval. — Tu causes beaucoup. — L'agneau (գառ, եռնի) bèle (մայել) . — Ce cheval galoppe (սուրալ, քեօրէ նալ էլէէ) bien. — Tu reculais (ընկրկիլ, ետ քաշուիլ) devant le danger (վտանգ) . — Cette jeune laitière (կաթնալաճառ) apporte un œuf frais (թարմ, նալէ) . — Notre vieil oncle (յ. vieux) prodiguait son bien (ստացուածք) . — Ce pauvre horloger (ժամագործ) remonte ma pendule (ճօճաժամ, պատի ժամացոյց) . — Ces petits chiens jappent (հաջել) . — Vous traitez (վարուիլ) vos inférieurs (ստորակարգեալ, ստորին մարդ) avec bonté. — Ton cousin habitait une chambre (սենեակ) élégamment (վայելչապէս) meublée (կարասուած, զարդարուած) . — Les chats miaulent. — Je diminuais (բիչցնել) ma dépense (ծախք) .
2. Ces vilains (տղեղ) corbeaux (ազուա) croassent. — La grenouille (գորտ, քեռալա)

coasse.—Vous couserviez vos livres.—Tu tournes autour de la table.—Les oiseaux volent.—Vous aimez ces fleurs et vous les cultivez.—Ce perroquet (թութակ) cause toujours.—Mes jeunes cousins et mes charmantes (դեղանի) cousines arrivent demain chez nous (մեր տունը).—Les professeurs vous grondaient (յանդիմանել, չեխել).—Les petits oiseaux de ma sœur gazouillent.—Le coq (աբլոր եռու) chante de grand matin (առտուն կանուխ).—L'écureuil (սիւր, սննայ) ramasse (խոզել) des noisettes (կաղին, թշուղ) pendant l'été (ամառուան մէջ).

3. Nos voisins (դրացի) parlaient mal.—Je chantais agréablement (սիրտեղի կերպով).—Les animaux épouvantés (սարսափած) cherchaient un refuge (ապաստան).—Mon petit cheval trainait facilement (դիւրութեամբ) cette lourde (ծանր) voiture (կառք).—J'examine cette vieille Bible (Աստուածաշունչ).—Pierre ouvre (բանալ) proprement (ճշդութեամբ, մաքուր կերպով) les huitres (էֆ. սարիկ սրբեմ).—Ces paysans (դեղացի) cultivaient des terres (երկիր, հող) peu fertiles (պղարեր).—L'homme parle, adore Dieu, chasse, pêche, cultive la terre, et élève sa famille.

բ.

Հեռեկալ կրթութեան մէջ Ա.) վերինին պէս թիւերը փոփոխել, և Բ) Անճնական դերանունով սկսուած խօսքերն ալ նոյն ժամանակն ամբողջապէս լծորդել.

1. Nos jeunes apprentis raboteront (քերչել, եփրել) ces mauvaises planches (ոտխտակ).—Notre servante (աղակին) lavera ta chemise (շապիկ).—Le domestique (ծառայ) frota (չիւել) cette chambre.—Je raccomoderai (կարկուտել, նորոգել) mon panier (կողով, բէֆէ) brisé (կորուրտել).—Ce cordonnier (կօշկարար) maladroit (անյաջող, չփայլ) cassa son alène (էֆ. հերիւն, պէլ).—Joseph visita un parent malade.—Vous monterez (վեր հանել) mon bois (փայտ) sec (չոր).—Un couvreur (ծածկող) adroit (յաջող, վարպետ) établira (յարդարել) cette énorme (ահագին) toiture (ծածք).—J'arracherai (քաշել) cette dent (ակոս) gâtée (արուած).

2. Ce carrossier (կառաչեն) termina (լննցնել) ma petite voiture (կառք).—Vos lapins (ճագար, խուլան) dévasteront (արքշտակել) mon jardin (պարտէզ).—Notre faucheur (հնճող) aiguisa

tout de suite (խոկոյն) sa faux (մանդաղ) . — Tu donneras plus tard (վերջէն) ce gros (լսոչոր) melon (սեխ , գալուն) . — Vous louerez (վարձեւէլ , բէրաւճաբ) une maison assez grande . — Ma sœur visitera quelquefois (երբեմն) cette habile pianiste (դաշնակահար) . — Vous oubliâtes (մոռնալ) bientôt vos promesses (խոստումն) . — Ce ruisseau (վտակ) tantôt (մերթ , երբեմն) bourbeux (տըղմուտ), tantôt limpide (վճիտ , յստակ) arrosait (ջրեւլ) une riante (ծիծաղուն , գուարթ) prairie (մարդասգետին) . — Nous accompagnâmes (ընկերանալ) notre jeune voyageur (ճանբորդ) jusqu'à la voiture . — Je passai une nuit (գիշեր) dehors (դուրսը) . — Jean brisa ici sa plus belle tasse .

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆՔ ԵՐԿՐՈՐԻ ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Նոյն վտիտխոկուններն ընել նաև հոս .

Ա .

1. Tu agis (վարուիլ , գործեւլ) fort (խիտ) imprudemment (անխոհմարտ) . — Les abeilles (մեղու , ալբ) se nourrissent du suc (հոյզ) des fleurs . — Vous choisirez (ընտրեւլ) les plus beaux fruits (պտուղ) et les meilleures (լաւագոյն) vo-

lailles (հաւ) . — Ma colombe attendrissait ('ի գութ շարժեւլ) par ses gémissements (հեծութիւն) plaintifs (ողբաձայն) les échos (արձագանք) de la forêt . — Les paresseux se repentiront (դղջալ) un jour de leur paresse (ծուլութիւն) . — Tu aplaniçais (հարթեւլ) les difficultés (դժուարութիւն) . — Nous nous bâtimez plusieurs (բազում , շատ մը) petites maisons (տուն) .

2. Les plus beaux génies (հանճար) s'affaiblissent (տկարանալ) toujours avec l'âge . — Votre miroitier (հայեղագործ , արհեստ) me fournira (հայթայթեւլ) quatre grandes glaces (հայլ) . — Les serpents (օձ) s'engourdisent (թմրիլ) en hiver (ձմեռ) . — Ma tante choisit une étoffe (կերպաս , աստալ) moins (նուաղ) commune (հասարակ) . — Il faut que j'obéisse à mon institutrice (վարժուհի) . — Choisis pour ton ami l'élève le plus studieux (ջանասէր) , le plus sage (սեւացի) et le plus vertueux (առաքինի) .

3. Avertissez (ազդարարեւլ) souvent , et ne punissez (պատժեւլ) que dans de rares (քիչ) circonstances (էջ . դէպք) . — Ne ternissez (նսմացընեւլ) pas la bonne réputation (համբաւ , համարմունք) de cette jeune fille (երիտասարդուհի , աղջիկ) . — Il faut qu'ils gémissent (հեծեւլ) de

leur fautes (յանցանք). — Le vrai chrétien (քրիստոնեայ, aime Dieu pardessus (ի վեր) toutes choses et son prochain (ընկեր) comme lui-même (իրեւ զանձն); il respecte (մեծարել) et chérit ses chefs (զլսաւոր), obéit aux lois (օրէնք), pardonne (ներել) à son ennemi et l'oblige au besoin (եւ ըստ պիտոյից իրեն բարիք կ'ընէ):

բ.

Երկրորդ լծորդութեան մէջ բայեր կան որոց ժամանակներէն ամէնքը *Finir ին պէս չեն ըլլար*: Ահա ասոնց ՆԱԽՆԱԿԱԿԱԿԱՄԱՆՆԱԿՆԵՐԸ (Դաս ԻԳ. 3.) յորմէ զիւրին է գտնել Ածանցեալ ժամանակին:

Անքեւոյք	Ընդ. ցեր.	Ընդ. անց.	Սանս. ց.	Ռոտ անց.
Dormir ննջել	Dormant	Dormi	Je dors	Je dormis
Fuir փախչիլ	Fuyant	Fui	Je fuis	Je fuis
Mentir ստել	Mentant	Menti	Je mens	Je mentis
Partir մեկնիլ	Partant	Parti	Je pars	Je partis
Vêtir հագնիլ	Vêtant	Vêtu	Je vêts	Je vêtis
Servir ծառայել	Servant	Servi	Je sers	Je servis
Sentir զգալ	Sentant	Senti	Je sens	Je sentis
Sortir ելնել	Sortant	Sorti	Je sors	Je sortis
Hair ստել	Haissant	Haï	Je hais	Je haïs

Հեռուեալը սոյն բայերու կրթութիւնն է, զորս լծորդելու է ուսանողը:

1. Tu fuyais notre société (էջ. ընկերութիւն) — Je ne dors pas, mais je veille (հսկել) — Vous mentez à votre promesse. — Il partit sans me dire adieu (Առէն, մնաք բարով). — Cet homme se revêt (զգեհուլ, վրան առնուլ) d'un caractère (նկարագիր, պաշտօն) qui lui est étranger (օտար). — Vos troupes (գունդ, զօրք) s'enfuirent dès le premier choc (ընդհարումն, զարնուածք). — Deux prêtres (քահանայ) revêtirent l'Archevêque (արքեպիսկոպոս) de ses habits pontificaux (քահանայապետական. — Je ne démentirai (սուտ հանել) pas ma naissance (ծնունդ). — Vêtons-nous promptement (չուտով). — Ne mens jamais, ma fille. — Il faut que vous fuyiez avec soin (ջանք) les mauvais exemples (օրինակ).

2. Les Arméniens furent loin de leur belle patrie (հայրենիք). — Les pierres servent à toute sorte (տեսակ) d'usage (գործածութիւն). — Le bœuf (եզ) nous sert et nous nourrit tout à la fois (միանգամայն). — Nous sentons moins vivement (սաստիկութեամբ) les biens que les maux. — Je hais les richesses (հոստութիւն), parce qu'elles donnent souvent de mauvais conseil (խորհուրդ) — Pardonne à celui qui se repent (զղջալ. — Je le servirai comme je servais mon bienfaiteur (բա-

բերար) le plus cher (սիրելի) . — Je fermai (դոցեւ) involontairement (ակամայ) la paupière (արտեւանուկք), et je sentis une légère (թեթեւ) douleur (ցաւ) .

5. Ils consentirent (հաստեւ, հաւանեւ) à nous recevoir . — Vous sortites d'un danger pour retomber (նորէն կ'յնաւ) dans un autre . — Nous ne mentons jamais, car nous haïssons le mensonge (ստուծիւն) . — Si vous ne sortez pas plus chrétiens de ce temple (տաճար), vous en sortirez plus coupables (յանցաւոր) . — Hais le péché (մեղք) . — L'homme consentirait peut-être (դուցէ, կարելի է) à vivre (սպրել) toujours . — Servez-vous le dîner le plus tôt possible (որչափ կարելի է շուտով) . — Il faut que je sorte à l'instant . — Il aurait fallu que nous pressentissions (նախազգաւ) tous les malheurs (դժբաղդութիւն) qui nous menaçaient (սպառնաւ) .

ԳԻՏԵԼԻԲ Ս. Dormir ի պէս կը լծորդուին
Endormir, Refuir բայերը :

բ. Fuir ին պէս S'enfuir և Refuir.

գ. Mentir ի պէս Démentir.

դ. Partir ի պէս Repartir և Départir.

ե. Vêtir ի պէս Revêtir

զ. Servir ի պէս Desservir

է. Sentir ի պէս Consentir, Ressentir, Pressentir և Repentir.

ը. Sortir ի պէս Ressortir.

ԴՍՍ ԼՍ. — TRENTE-UNIÈME LEÇON

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԻ ԵՐՐՈՐԴ ԼԵՈՐԴՈՒԹԵՆ

Երրորդ լծորդութեան բայերէն մեծ մասը անկանոնութիւններ ունին, ինչպէս հետեւեալ բայերն, և իրենցմէ ածանցեալքը : Ահա նոցա նախնական ժամանակները :

Անեւոյր	Ղնդ. Գ.	Ղնդ. անց.	Սահմ. Գ.	Որոք անց.
Pouvoir հոգալ	-voyant	Pourvu	Je pourvois	Je pourvus
Prévoir նախտեսել	-voyant	Prévu	Je prévois	Je prévis
Recevoir ընդունիլ	-cevant	Reçu	Je reçois	Je reçus
Mouvoir շարժիլ	-vant	Mu	Je meus	Je mus
Asseoir նստել	-seyant	Assis	J'assieds	J'assis
Savoir զիտել	-chant	Su	Je sais	Je sus
Voir տեսալ	Voyant	Vu	Je vois	Je vis

1. Nous prévoyons vos besoins et nous y pourvoyons . — Ce notaire (նոտար) me reçut dans son cabinet (դրատեսնակ) . — Je désire que tu

perçoives (ժողովել) les loyers (վարձք, տիրոջ) de cette maison. — Il aurait fallu que je reçusse plus tôt votre demande (խնդիր) — En traversant des champs abandonnés (երեւի վրայ ձգել), j'aperçus (նշմարել) plusieurs personnes qui se glissaient (սահիլ) dans l'ombre (չուք, ստուեր). — Il serait impossible (անկարելի) que tu musses cette masse (զանգուած) sans un levier (լծակ). — Si tu ne pourvois à mes besoins ton frère y pourvoira. — Ceux qui bravent (արհամարհել, դիմադրուել) la mort ne la reçoivent pas sans la donner. — Tu dois ta part (մասն) de travail à la société (ընկերութիւն). — Il faudrait que je te dusse quelque chose.

2. Je décevrai (խաբել) ses espérances (էջոյս, ակնկալութիւն). — Nous nous emûmes (յուզուել) avec raison à l'arrivée (հասնիլ) de cette nouvelle (լուր). — L'enfant ne s'asseyait pas devant son père. — Je sais qu'il est mon ennemi (Թշնամի). — Les tyrans (բռնաւոր) qui ne respectent (մեծարել) rien (ոչինչ) verront bientôt la fin de leur puissance (էջիւսանութիւն). — Sachez que j'ai encore le pouvoir (կարողութիւն) de vous punir. — Nous fûmes tellement (այնպէս) surpris (յանկարծակիի դալ), que nous

ne sûmes rien répondre. — Mon oncle vit quelquefois votre cousin. — Le renard (աղուէս Բէլէ) sait se mettre en sureté (յապահովել) en se pratiquant (պատրաստել) un asile (ապաստանարան) où il se retire (քաշուիլ) dans les dangers pressants (ստիպիչ, սաստիկ), où il s'établit (հաստատուիլ, բնակիլ) où il élève ses petits (ձագ).

3. J'entrevis (նշմարել, ըմբռնել) tout de suite (նոյն հետայն) les conséquences (էջհետեւանք) de mon indiscretion (անխորհրդութիւն). — Celui qui ne sait pas obéir, n'est pas digne de commander (հրամայել). — Il n'était pas convenable (վայելուչ) que je m'assisse en sa présence (ներկայութիւն, առաջը). — Si j'étais aux Tuilleries, je voyais aussitôt un cercle (շրջանակ) se former (ձեւանալ) autour de moi, si j'étais au spectacle (Թատրոն), je trouvais d'abord (նախ եւ յառաջ) cent (հարիւր) lorgnettes (էջդիտակ) dressées contre ma figure (դէմք); enfin (վերջապէս) jamais homme n'a tant été vu que moi.

Բ.

Ամերեւոյք	Ընդ. Գ.	Ընդ.անց.	Սահմ.Գ.	Որոշ անց.
Pouvoir կարենալ	Pouvant	Pu	Je peux	Je pus
Valoir ածել	Valant	Valu	Je vauz	Je valus
Vouloir կամիլ	Voulant	Voulu	Je veuz	Je voulus

1. Puisque tu te vantes (*պարծիլ*) de ressembler (*նմանիլ*) à Cicéron je puis m'en vanter aussi. — Un homme mou (*թոյլ*) et amusé (*դուրձատէր*) ne peut être qu'un pauvre homme; il ne saurait (*չիրնար*) cultiver (*մշակել*) ses talents (*սաղանդ*, *ճիրք*), ni acquérir (*ստանալ*) les connaissances nécessaires (*կարեւոր*), ni s'appliquer (*պատաղիլ*, *ջանալ*) courageusement (*քաջութեամբ*) à se corriger (*ինքզինքն ուղղել*). — Plus tu regarderas autour de toi, plus tu verras que nulle part (*ոչ ուրեք*) tu ne peut être mieux qu'auprès de ta mère. — Cet essai (*փորձ*) me fit connaître (*ճանչցընել սուսալ*) ce que je valais réellement (*իրօք*).

2. Certains douleurs (*ցաւեր կան որ*) ne veulent pas de (*չեն ուզեր, չեն ընդունիր*) consolations (*մխիթարութիւն*). — Je ne croyais pas qu'il voulût éviter (*խոյս տալ*) de vous voir. — Nous n'espérons pas qu'il veuille nous recevoir. — Je ne pus soutenir (*տանել, համբերել*) le spectacle (*տեսիլ, տեսարան*) de ses maux (*աղէտք*), et je détournai (*դարձընել*) les yeux. — Je voudrais que les noms de ceux qui meurent pour la patrie fussent conservés dans des temples et écrits dans des registres (*արձանագրութիւն*), qui fus-

sent comme la source (*աղբիւր*) de la gloire (*փառք*) et de la noblesse (*ազնուականութիւն*).

3. Ce que je voudrai, il le voudra. — Je n'ai pas besoin de choisir des chemins (*ճամբայ*) tout faits (*պատրաստ, շտկուած*) des routes (*էջ. ուղի*) commodes (*հեշտին*); je passe partout où un homme peut passer; je vois tout ce qu'un homme peut voir, et je jouis (*լայելիլ*) de toute la liberté dont un homme peut jouir.

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԻ ԶՈՐՐՈՐԴ ԼԵՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ս.

Նախնական Ժամանակ

ԱճԵՐԵՍՅՐ ԸՆԴ. Ը. ԸՆԴ. ԱՆԳ. ՍԱԽԻՒ. Ը. ՈՐՇ. ԱՆԳ.

Mordre խածնել	Mordant	Mordu	Je mords	Je mordis
Perdre կորսնցնել	Perdant	Perdu	Je perds	Je perdis
Coudre կարել	Cousant	Cousu	Je couds	Je cousis
Joindre միացնել	Joignant	Joint	Je joins	Je joignis
Craindre վախել	Craignant	Craint	Je crains	Je craignis
Peindre նկարել	Peignant	Peint	Je peins	Je peignis
Rompre կտրել	Rompant	Rompu	Je romps	Je rompis
Vaincre յաղթել	Vainquant	Vaincu	Je vaines	Je vainquis
Batteր զարնել	Battant	Battu	Je bats	Je battis
Croître աճիլ	Croissant	Crû	Je crois	Je crus
Connaître ճանչնել	naissant	Connu	Je connais	Je connus

1. Ne descends pas (*մի դիջանիր*) jusqu'à te justifier (*արդարացընել*) quand tu es accusé (*ամ-*

բաստանուիլ) par un homme méprisable (անարգ)
 —Nos poules էի. (հաւ) ne pondent pas (հաւկիթ
 չեն ածեր). —Il soupire (հառաչել) étend (տարածել) les bras (ար. բազուկ), ferme (դոցել) l'œil
 et s'endort. —Qui que tu sois, rends (compte
 à la patrie de tes actions (դործ). —Nous entendimes un magnifique (իհռուսոր, հոյակապ) sermon (քարոզ) sur la charité (սէր, գթութիւն).
 —Un chien ne mordra jamais son maître (տէր).
 —Nos sœurs cousent toute la journée (օր). —Ces jeunes soldats rejoignent (միանալ, հասնիլ) leurs camarades. —Mes amis perdaient à ce marché (սակարկութիւն, բաւարւիւի) —Les magistrats (դատաւոր) nous enjoignirent (հրամայել) de quitter (թողուլ) la ville (քաղաք). —La blanchisseuse (լուացարար) lava, tordit (ոլորել) détordit (սլորել) et repassa (հարթել, ելեւեռել) nos linges (ար. ճերմկեղէն). —Si tu convoites ցանկաւ, աչք տնկել le bien d'autrui, tu perdras justement (իրաւամբ) le tien. —Ces dames (տիկիւն) découvrirent (քակել) leur robe (հանդերձ, ֆեւիւն.)
 —Si j'osais je joindrai ma demande à la votre.
 2. Une bonne mère de famille coudra toujours mieux qu'elle ne dansera (սարել). —Vous perdriez votre procès (դատ). —Je crains de dé-

plaire (անհաճոյ ըլլալ) à mes parents. —L'homme n'atteint (հասնիլ) le bonheur (երջանկութիւն) que dans les cieus. (երկինք եւ. ciel) —Ils rompent les vitres (ար. սպակի) les verres (ար. դաւաթ) et les plats (ար. սկաւառակ) —Les loups գայլ, +ար) craignent pour eux et ne se battent (սպտերազմիլ, ծեծկուել) que par nécessité (ան հարկի). —Je teignais (դունաւորել) de la toile (լաթ) et je la tordais. —Tu plains (մեղքընշալ) les malheureux, mais tu ne les soulages (օգնել) pas. —Vous craigniez la mort, mais vous ne vous y prépariez (սպտրաստուել) pas. —Le général (գորապետ, յ. généraux) ceignit son épée (սուրբ մէջք կապեց) et monta (հեծնել) à cheval. —La grande chaleur (տաքութիւն) corrompit (սպականել, աւրել) la viande (միս) —Il aurait fallu que je vainquise son obstination (էի. յամուռութիւն, էւար). —Nous les peignâmes tels (ինչպէս) qu'ils sont.

5. Il éteignit (մարել) le feu (կրակ) avec un seau (դոյլ, +ձ) d'eau. —Je feindrai (կեղծել) de le croire, et je le laisserai parler. —La mauvaise société corrompra vos mœurs (բարք). —Il aurait fallu que vous le contraignissiez (բռնադատել) à vous payer (վճարել). —Crains les reproches

(ստղտանք, չեխ) de ta conscience (խիղճ).
 — Malheur aux hommes qui enfreignent (օրէնքը չպահել, զանցանել) les lois (էք. օրէնք) de Dieu.
 — Il aurait fallu que vous rompiessiez (աւրել) vos engagements (խտտմունք). — Notre professeur punit les élèves qui battent leurs camarades.
 — Le bluet (կապուտիկ, ֆեյդաճոյէր փէֆէ) croît dans le blé (ցորեն). — Tu connais mes parents. — Ces végétaux (տունկ) croissent sur les eaux. — Vous connaissez vos devoirs (աբ. պարտք) et vous ne vous en acquittez pas (զաննք չէք կատարեր).

4. Ce météore (օդերեւոյթ) paraissait et disparaissait (անհետանալ) à chaque instant. — Vous combattîtes (պատերազմիլ) alors pour défendre vos droits. — Les juges (դատաւոր) reconnaîtront votre innocence (էք. անմեղութիւն). — Si vous me regardiez attentivement vous me reconnaîtriez (ճանչել). — Ne méconnaissez (անարգել, չուզել ճանչնալ) vos anciens (հին) amis. — Ne combattez que pour votre patrie. — Il aurait fallu que vous parussiez dans l'assemblée (էք. ժողովք). — Je demande (խնդրել) que ces journaux (օրագիր. էր. journal) reparassent (նորէն երեւնալ).

ԳԻՏԵԼԻՔ Ա. Mordre է պէս կը լծորդուին
 Démordre, Remordre, Tordre, Détordre,
 Retordre.

- Բ. Perdre է պէս կը լծորդուի Reperdre.
- Գ. Coudre է պէս Découdre, Recoudre.
- Դ. Joindre է պէս adjoindre, Disjoindre, Conjoindre, Enjoindre, Oindre և Rejoindre
- Ե. Craindre է պէս Contraindre, Plaindre.
- Զ. Peindre է պէս Dépeindre, Repeindre Eteindre, Astreindre, Restreindre, Enfreindre, Ceindre, Enceindre, Feindre, Teindre, Atteindre, Déteindre, Reteindre, Eteindre.

- Է. Rompre է պէս Corrompre, Interrompre.
- Ը. Vaincre է պէս Convaincre.
- Թ. Battre է պէս Abattre, Combattre, Débattre, S'ébattre, Rabattre, Rebattre.
- Ժ. Croître է պէս Accroître, Recroître, Décroître.

ԺԱ. Connaître է պէս, Méconnaître, Reconnaître, Paraître, Apparaître, Comparâître, Disparaître, Reparaître.

Բ.

Նախնական Ժամանակի

ԱճԵՐԵՒՈՅՔ ԸՆԴ. Գ. ԸՆԴ. Ա. ՍԱԽՆ. Գ. ՈՐՈՇ ԱՅԳ.

Conduire վարել	-isant	-duit	Je conduis	J. conduisis
Contredire դեմքուլ	-isant	-tredit	Je contredis	Je contredisis
Conclure հետևցնել	-luant	Conclu	Je conclus	Je conclusis
Confire անուշ եփել	-fisant	Confit	Je confis	Je confisis
Ecrire գրել	-rivant	Ecrit	J'écris	J'écrivis
Lire կարդալ	Lisant	Lu	Je lis	Je lus
Mettre դնել	-ltant	Mis	Je mets	Je mis
Moudre աղալ	-lant	Moulu	Je mouds	Je moulus
Naître ծնանիլ	-ssant	Né	Je nais	Je naquis
Plaire հանոյ ըլլալ	-sant	Plu	Je plais	Je plus

1. J'éconduis (ճամբել) les importuns (ճանճրացուցիչ) — Le maçon (որմնադիր) enduit (ծեփել) la muraille (պատ) de plâtre (էփ. բուռ. ռլլ) — L'araignée (մամուկ) prédit (գուշակել) tous les changements (փոփոխութիւն) de temps. — Notre blanchisseur conduira une voiture plus grande. — Je vous interdis (արգելուլ) l'entrée (մուտք) de ma maison. — Les intrigants (խառնակիչ) s'introduisent (մտնել) partout. — Les juges conclurent que vos réclamations (պահանջմունք) n'étaient pas fondées (հիմ չունէին). — Tu médis (չարախօսել, գէչ ըսել) de ceux qui t'obligent. — Je traduisis toutes mes leçons. — Ne

médites jamais de vos prochains (ընկեր) — Vous vous instruirez (հրահանգել) en même temps que vous enseignez. — Sa parole vous séduira (հրապուրել), et vous lui donnerez votre amitié. — Ne contredis pas pour le plaisir de contredire. — N'excluez (ի բաց հանել) pas les pauvres de votre table. — Je voulais qu'il m'introduisit près de vous (զիս քու դէմք հանէր) — Vous inscriverez (արձանագրել) vos dépenses (էփ. ծախք). — Nous confisons vos fruits. — Je permets ce jeu (խաղ) — Tu relis (նորէն կարդալ) sa lettre. 2. Le médecin prescrivait (սահմանել) chaque jour de nouveaux remèdes. — Tu compromets (վտանգի դնել) ta réputation. — Il promet (խոստանալ) de se corriger. — Tu lis un mauvais livre. — Il nous décrivait (նկարագրել) tous les lieux où il passait. — Je lui transmettais (հաղորդել) les ordres de mon père. — Les généraux commirent (գործել) plusieurs fautes, et compromirent le succès (յաջողութիւն) de nos armées (էփ. բանակ). — Le vétérinaire (ապակեվաճառ, ճամբար) remettra (տեղը դնել, անցընել) ce carreau (ապակի) cassé. — Je confirai des roses (էփ. վարդ) et je vous en enverrai (ղրկել). — Les prêtres lurent les prières des morts. — Nous réé-

lirions (*վերընորել*) notre président (*նախագահ*).
 — Vous lirez avec plaisir les œuvres (*դործք*) de Lamartine. — Lisez et relisez sans cesse (*անդադար*) les bons auteurs (*հեղինակ*). — S'il m'écrivais je lui répondrais.

5. Les hommes naissent sans connaissance comme sans défense (*էք պաշտպանութիւն*).
 — Nous mou lions autrefois (*ուրիշ ատեն*) une plus grande quantité (*քանակութիւն*) de grain (*ցորեն*) que nous n'en mou lions aujourd'hui. — L'enfant qui pleure (*լալ*) déplaît (*անհաճոյ ըլլալ, չտրուել*). — Je renais (*նորէն ծնանիլ*) à l'espérance (*էք յոյս*). — Notre moulin (*ար. ջաղացք*) est trop gros. — Vous vous complaisiez (*ստորժիլ*) dans votre paresse. — Vous naquites avec des inclinations (*էք հակում, յարմարութիւն*) libres et généreuses (*վեհանձնական*). — Vous remoudrez (*նորէն աղալ*) le café, il est trop gros. — L'homme qui dispute (*վիճել*) aigrit (*զայրացընել*) déplaît et ne persuade pas. — J'exerce mon intelligence (*էք իմացականութիւն*), je lis, j'écris, je peins, je compose (*չարագրել*) je traduis, je me promène (*քայլել, շրջագայել*), je ne m'ennuie jamais, et je vieillis (*ծերանալ*) d'une manière agréable (*ստորժիլի կերպով*)

ԳԻՏԵԼԻՒՅ Ա. *Conduire* է պէս *կըլծորդուին*
 Econduire, Reconduire, Deduire, Enduire,
 Induire, Introduire, Produire, Reproduire
 Réduire, Renduire, Traduire, Construire,
 Reconstruire, Détruire, Instruire, Cuire,
 Recuire, *և այլն* .

Բ. *Contredire* է պէս *Dédire, Interdire, Médire, Prédire.*

Գ. *Conclure* է պէս *Exclure.*

Դ. *Confire* է պէս *Déconfire.*

Ե. *Ecrire* է պէս *Décrire, Circonscire, Prescrire, Récrire, Souscrire, Transcrire.*

Զ. *Lire* է պէս *Relire, Elire, Réelire.*

Է. *Mettre* է պէս *Admettre, Commettre, Compromettre, Démettre, Emettre, Entremettre, Omettre, Permettre Remettre, Soumettre, Transmettre.*

Ը. *Moudre* է պէս *Emoudre, Remoudre, Rémoudre.*

Թ. *Naître* է պէս *Renâître.*

Ճ. *Plaire* է պէս *Déplaire, Complaire.*

Նախնական Ժամանակի

Աճերեւոյք	Ընդ. Գ.	Ընդ. անց.	Սահմ. Գ.	Որոշ անց.
Rire ծիծաղիլ	Riant	Ri	Je ris	Je ris
Suivre հետևիլ	Suivant	Suivi	Je suis	Je suivis
Vivre սպրիլ	Vivant	Vécu	Je vis	Je vécus
Croire հաւտալ	Croyant	Cru	Je crois	Je crus
Nuire վնասել	Nuisant	Nui	Je nuis	Je nuisis
Maudire անիծել	-dissant	Maudit	Je maudis	Je maudis
Résoudre որոշել	Résolvant	Résolu	Je résous	Je résolus
Taire լռել	Taisant	Tu	Je tais	Je tus
Suffire բաւել	Suffisant	Suffit	Je suffis	յուճի
Absoudre արձկել	Absolvant	Absous	J'absous	յուճի

Ա. Այս բայերը պարզ և բաղադրեալ ժամանակներովը ըծորդել.

Բ. Հետևեալ կրթութեան մէջի բայերուն զէմքերը իրենց ժամանակին հետ փոփոխել.

1. Je riais sans cesse et il pleurait toujours.—Vous viviez au dépens (ի վնաս) d'autrui.—Nos voyageurs poursuivaient (յառաջ վարել) leur chemin.—Il n'y a pas de personnes plus fatigantes (տաղտկալի) que celles qui rient toujours.—Les hommes qui vivent de peu ne manquent jamais de rien.—Je me promenais sous les frais (զով) ombrages (ստուեր) de Beuyukdéré, déli-

cieuse (հեշտալի) campagne (գիւղ) où je vivais libre des ennues de la ville.—Il me souriait à chaque instant (ամէն վայրկեան, միակերպ).—Ardachès poursuiva le cours (ընթացք) de ses conquêtes (իւր աշխարհակալութիւն).—Je ne survivrai (վրան սպրիլ) pas à ce nouveau malheur.—Suivez les préceptes (պատուէր) de l'Évangile, vous serez heureux.

2. Les courtisans (փառաքուշ) pleurent d'un œil et rient de l'autre.—Le berger vigilant (արթուն) et attentif est debout auprès de ses brebis (իւր ոչխար), il ne les perd pas de vue, il les suit, (ետեւէն երթալ) il les conduit (առաջնորդել) il les change de pâturage (արօտ, շարք).—Je crois en Dieu.—L'homme vain (ունայնամիտ) croit occuper (գրաւել, բռնել) une grande place, tandis que (մինչդեռ) l'homme de génie (հանճարեղ մարդ) sent combien il est peu de chose au milieu de l'univers (ար. տիեզերք).—Nous résolvons (ըլծել) vos problèmes (ար. խնդիր).—Cette boisson (ըմպելիք) nuit à la santé.—On voudrait qu'ils se résolussent (որոշել) à partir.—Otez-vous de là (ելիր անկէ) vous me nuisez.—Les enfants qui n'ont pas travaillé, plus tard (վերջէն) maudiront leur paresse.

Les hommes croient plus leurs yeux que leurs oreilles (էջ. ահանջ). — Ne maudissez pas vos persécuteurs. — Ses défauts lui nuisent plus que tous ses ennemis.

5. Job maudissait le jour où il était né. — Croyez-vous cet homme là ? — Nous ne mentons jamais, car nous haïssons le mensonge ; nous confondons (խայտառակել) l'imposture (էջ. գրպարտուծիւն) et nous la réduisons en silence (լռեցընել). — Les chrétiens croient tout ce que l'Eglise (էջ. եկեղեցի) enseigne d'après les saintes Ecritures (ըստ Ս. Գրոց). — Ces tumeurs (էջ. ուռոյցք) ne se résoudront (անհետ ըլլալ, անցնել) pas facilement. — Je résolu d'agir sans plus tarder (յապաղել). — J'écoute (ուսկն դնել), je réponds, j'interroge (հարցանել) je me tais et je ris selon (ըստ) l'occasion (էջ. առիթ). — Les vents se taisent à la voix du Créateur (Արարիչ) — Je ne t'absoudrais (արդարացընել) point d'une pareille (այսպիսի) faute. — Ce renseignement (տեղեկութիւն) te suffit (բաւական է).

4. Les prêtres absolvent (արձակում տալ) souvent ceux que les tribunaux (ար. դատարան եւ tribunal) condamnent. — Les élèves se turent à la voix du maître. — Ces sommes (էջ. գումար)

ne suffisent pas pour payer vos dettes. — Je vous absous (ներել) de votre négligence (էջ. անհոգութիւն) en faveur (ի շնորհս) de votre repentir (ար. զղջում). — Il faut que vous dissolviez (լուծել) cette société. — Ce sel se dissout promptement (չուտով). — Quelques paroles suffiraient pour me rendre heureux. — Ces cadavres (ար. դի, լէշ) se dissoudront (ներսիւլ, լուծուիլ) et tomberont en poussière (էջ. փոշի դառնալ). — Si tu doutes (երկբայիլ) absous un accusé (ամբաստանեալ) et ne t'expose pas à condamner un innocent. — Je désise que ces leçons nous suffisent.

ԳԻՏԵԼԻՔ Ա. Rire ի վրայ կը լծորդուի
Sourire.

Բ. Suivre ի վրայ Poursuivre.

Գ. Vivre ի վրայ Revivre, Survivre.

Դ. Absoudre ի վրայ Dissoudre.

Ե. Suffire և Absoudre բայերը Որոշ անցեալ չունին, և հետևաբար՝ Սորորատուսին Անհոգութիւն ալ չունին, Ընդունելութիւն անցեալ absout ին իգականը կ'ըլլայ absoute.

Յ Ա Ն Կ

Դաս Ասացին	4
Դաս Երկրորդ	6
Դաս Երրորդ	10
Դաս Չորրորդ	14
Դաս Հինգերորդ	19
Դաս Վեցերորդ	24
Դաս Նոթներորդ	29
Դաս Ութերորդ	34
Դաս Իններորդ	39
Դաս Տասներորդ	44

Մ Ա Ս Ն Ե Ր Ո Ր Ո Ր

Դաս ԺԱ.	49
Դաս ԺԲ.	52
Դաս ԺԳ.	54
Դաս ԺԴ.	57
Դաս ԺԵ.	59
Դաս ԺԶ.	61
Դաս ԺԷ.	64
Դաս ԺԸ.	67
Դաս ԺԹ.	70
Դաս Ի.	73

Մ Ա Ս Ն Ե Ր Ո Ր Ո Ր

Դաս ԻԱ.	77
Դաս ԻԲ.	82
Դաս ԻԳ.	88
Դաս ԻԴ.	98
Դաս ԻԵ.	106
Դաս ԻԶ.	115
Դաս ԻԷ.	123
Դաս ԻԸ.	127
Դաս ԻԹ.	132
Դաս Լ	138
Դաս ԼԱ.	147

Խաչիկ
Թաթևա Յան
Ս

2013 1935

« Ազգային գրադարան

NL0059091

ՓԱՐԲԶՈՒ ԳՐԱՅԱՆ ՄԷՋ

ՓԱՇՆԱԿԲ ԼԱՍԱՐԹԻՆԵԱՅ

ՔՆԱՐ ՊԱՆԴԻՏԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ

